

BULLETIN

1/22

Ar

chi

tek

ti

a

samo

správa

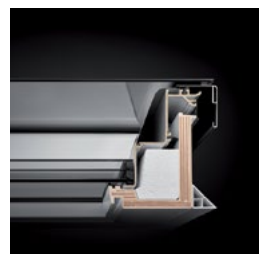
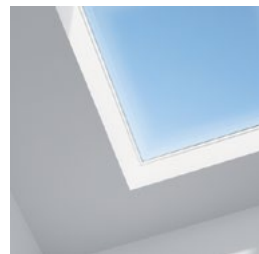
ČESKÁ KOMORA
ARCHITEKTŮ slaví 30 let

VELUX®

We've made one change! **Everything!**

Nová generace střešních světlíků VELUX.

reddot winner 2021

Vážené a milé kolegyně, vážení kolegové, přátelé Ukrajiny,

Jaro je tady, probouzíme se do ranního sluníčka, covidová čísla zvolna, ale přece jen klesají..., přesto není moc důvodů k smíchu, protože jen pár set kilometrů od nás na východ se ruský prezident Putin rozhodl vydobýt Rusku teritorium bývalého Sovětského svazu a po krádeži Krymu zaútočil na nezávislou Ukrajinu. A dává jasně najevo, že se v Užhorodu a Lvově nehodlá zastavit.

Reakce Evropanů, Američanů a dalších demokratických zemí jej však docela jistě překvapila. Sice už přes šest týdnů ničí hlavně města a krajinu, zabíjí víc civilisty než vojáky, ale stateční Ukrajinci se brání tak, že Rusko navzdory své výrazné materiální převaze nepostupuje, jeho vojáci jsou zranění a mrtví, vojenská technika této druhé největší armády světa se mění ve šrot.

Nejen EU a NATO, ale prakticky celý demokratický svět se Putinovi podařilo sjednotit proti sobě a jeho sen o rychlém obsazení Kyjeva a dosazení proruské loutkové vlády se pomalu rozplývá... I na zpravidla málo aktivním plenárním zasedání OSN se jen čtyři země přímo postavily za ruského agresora, ovšem Rada bezpečnosti ruským právem veta blokuje každou přímou akci proti Putinovi.

Jen v ČR jsme prý již vybrali ke třem miliardám korun finanční pomoci, z EU a NATO konečně na Ukrajinu míří moderní obranné systémy a také dobrovolníci. Ukrajinci, které my známe především z domácích staveb jako pracovitě a finance spořičí dělníky, se pro celý svět stali symboly odvahy v čele s podceňovaným komikem, který dnes světu předvádí význam slova leadership.

Agrese však vyhnala z jejich domovů přes 10 milionů Ukrajinců a za hranice k dnešku odešlo přes 4 miliony žen, dětí a seniorů.

Mnozí ubytovávají ukrajinské uprchlíky doma či na chalupách, plní se tělocvičny a výstaviště, dojde asi i na uprchlické tábory. Nabídlí jsme naši veškerou odbornou pomoc premiéru Fialovi i ministru Bartošovi, aby nedošlo k nepromyšlenému vzniku ghatt a unijní finance na dočasné stavby se vynaložily co nejracionalnějším, a hlavně koncepčním způsobem.

Jako životní optimista doufám, že stateční Ukrajinci vyzbrojeni moderními zbraňovými systémy a unijními stíhačkami vyženou agresora ze své země a NATO jim pomůže opevnit hranici proti dalším útokům. Potom nastane doba obnovy a Ukrajina bude dělat vše pro budoucí členství v EU. Nesporně tam patří.

Zatím musíme Ukrajině a jejím obyvatelům pomáhat tak, jak jen můžeme. Vyzvali jsme vás spolu s ČKAIT, abyste, pokud můžete, nabídli práci v ateliérech těm architektkám a inženýrkám (muži brání svou zemi doma), které se sem dostanou a budou chtít pracovat v oboru. Mohli bychom přesvědčit své investory, aby si objednali vizualizace a další online spolupráci u místních studií, která i dnes především na západě Ukrajiny fungují... Dlouho bude potřeba ubytování i peníze... naši kolegové z NČA nabídli budoucí, ještě nerekonstruovaný Nadační dům pro ubytování uprchlíků. Hledejme všichni, jak pomoci.

Spolu s plánovací kancelář ONplan jsme spustili iniciativu Projektuj s námi / ПРОЕКТУЙ 3 НАМИ. Cílem je napomoci integraci uprchlíků s architektonickým anebo inženýrským vzděláním a praxí do pracovního procesu v ČR. Můžete-li nabídnout práci či jinou pomoc svým ukrajinským kolegům, vyplňte prosím svou nabídku na webu iniciativy projektujsnami.cz. Současně je k dispozici koordinátor připravený asistovat se vším, co bude třeba. Sledujte web iniciativy nebo ČKA, případně pište na e-mail pomocukrajine@cka.cz.

Téma tohoto čísla Bulletinu Architekti a samospráva, směřující k podzimním komunálním volbám a naší podpoře komunální politiky, obcím a městům, mne přímo navádí k připomínce 30. výročí vzniku obou profesních komor. 7. května 1992 byl zákon 360/1992 schválen a od července nabyl účinnosti. Profesní samospráva se nelíbila a stále nelíbí etatistům, kteří si myslí, že by nás uměl nejlépe řídit všemocný stát, či naopak ultraliberálům, kteří jsou pro plnou volnost a svobodu výkonu profese. Myslím, že zlatá střední cesta profesní samosprávy přináší jistotu a ochranu klientům, jejichž finance měníme v nemovitosti, i nám, že nejsme zcela bezbranní v rukou ministerských úředníků a politiků.

30 let fungování ČKA a ČKAIT ukázalo, že profesní komory nejsou středověké cechy uzavírající cestu svobodnému podnikání – v našem případě navrhování staveb, ale v moderním evropském stylu fungující profesionální podpora pro architekty, urbanisty, krajinářské architekty a inženýry, vyvážená ochrana práv a povinností nás i našich klientů.

Jednu z významných aktivit Komory představuje také podpora soutěží a dohled nad jejich regulérností. V tomto čísle Bulletinu se dočtete o „soutěži soutěží“ či „ceně kritiků architektury“ nazvané DESET. Porotci přibližně ze 140 staveb vzešlých z regulérních soutěží v letech 1994–2015 vyberou dvě DESÍTKY nejlepších realizací. Výsledky odhalíme na podzim.

Ve víru všech událostí nezapomeňte, že 23. dubna se potkáme v Olomouci na XXIX. valné hromadě ČKA. V předvečer valné hromady vás zveme na nedaleký hrad Helfštýn s průvodci nejpopovlanějšími – autory rekonstrukce Paláce hradu, kteří zvítězili v 6. ročníku ČCA, Mirkem Pospíšilem a Martinem Karlíkem z atelieru-r, doprovázenými panem kastelánem.

Nechystáme, zejména pod dojmem posledních událostí, žádné bujaré oslavy 30 let ČKA, ale chceme si toto významné výročí na valné hromadě důstojně připomenout. Další připomínku plánujeme na nominačním večeru 7. ročníku ČCA dne 23. června ve Valdštejnské zahradě.

Přeji Ukrajině, ale i nám všem, ať se brzy podaří skončit utrpení Ukrajinců a zahnat agresora tam, odkud přišel.

Vše výše napsané neznamená, že bychom měli uplatňovat princip kolektivní viny a nechovat se s respektem k těm Rusům, kteří před Putinem utekli k nám, do bezpečné a demokratické země, kde chtějí pracovat a žít. „Přejeme si život v míru,“ jak banálně tohle přání celá desetiletí znělo, že?

Váš Jan Kasl

Předseda České komory architektů

1	Editorial (Kasl)
2	Obsah
4	Kontakty na Kancelář ČKA

AKTUALITY

6	Pozvánka na VH ČKA 2022
6	Vyjádření představenstva ČKA k situaci na Ukrajině
6	Prohlášení Národní unie architektů Ukrajiny
7	Pomáhejte s námi – zaměstnejte kolegu z Ukrajiny
7	Azyl v Osadní
7	ACE k situaci na Ukrajině
8	30 let zákona o výkonu povolání (Pražanová)
10	Architektonické soutěže: školení a OTTA
11	Veřejné zakázky na webu ČKA
11	Podpory z evropských fondů v programovém období 2021–2027 související s architekturou (Veselý)
12	Trend v rozvoji obcí: česká města schvalují pravidla pro spolupráci s investory
13	Sdílejte dobrou praxi v EU
13	Výsledky 22. ročníku Přehledky diplomových prací
16	Finalisté Mies van der Rohe Award 2022
17	Výstup z kulatého stolu ASB: Environmentální aspekty výstavby a snižování uhlíkové stopy (Říhová)
20	Nominační večer 7. ročníku ČCA
20	Ve věku nedožitých 93 let zemřela první dáma české architektury Alena Šrámková
21	Zemřel Ricardo Bofill
22	Inženýrské okénko – soud osvobodil projektanta zřícené Trojské lávky (Kohoutová)

SERVIS

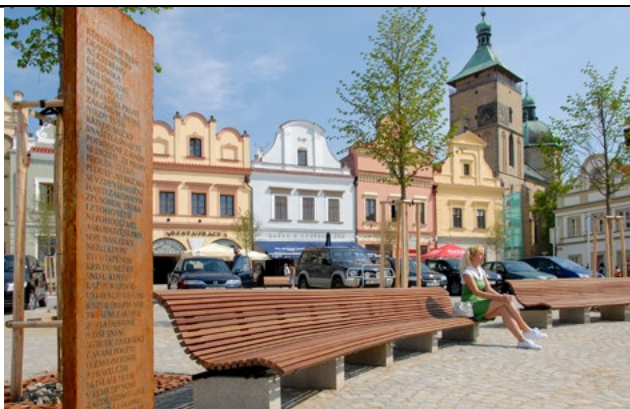

26	Akce
31	Celoživotní profesní vzdělávání ČKA (Slaná)
31	Forma podnikání a její vliv na zdanění
34	Nové knihy (Hloucalová)

LEGISLATIVA

37	Od 1. 1. 2022 – povinnost soukromé datové zprávy
37	Elektronické autorizační razítko – od 1. 1. 2022 (Rybková)
37	Vzorová smlouva pro odpovědného zástupce
37	Nové právní předpisy (Rybková)
38	Otázky a odpovědi (Faltusová)

Architekti a samospráva

- 42 Úvod (Lešek)
- 42 Program architektura pro komunální politiku (Lešek)
- 44 Naplňování PASK ČR (Morkus)
- 46 Ceterum censeo cartaginem esse delendam. Cato starší (Kloda)
- 48 Architekt na každou radnici (Buryška)
- 50 Městský architekt (Lešek)
- 51 Zkušenosti s městským architektem (Ryška, Mrkos)
- 52 Architektonické soutěže a samospráva (Lev)
- 53 Zkušenosti s organizací soutěží o návrh (Vodák, Koupalová, Kovačević, Kupilíková)
- 56 Nový stavební zákon a postavení samospráv (Faltusová)
- 58 DESET – přehledka realizací z architektonických soutěží (Lešek)

SOUTĚŽE

- 76 Výsledky soutěží
- 81 Probíhající soutěže
- 83 Soutěže po termínu odevzdání soutěžního návrhu / žádosti o účast
- 85 Připravované soutěže

oficiální čtvrtletník
České komory architektů

číslo 1/2022, ročník 28

Datum expedice
15. 4. 2022

Náklad
5 000 ks

Registrace
MK ČR E 11062

ISSN
1804-2066

Vydavatel
Česká komora architektů
Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
+420 273 167 480
www.cka.cz

Redakce
PhDr. Markéta Pražanová
šéfredaktorka

Redakční rada
doc. Ing. arch. Ondřej Beneš, Ph.D.
Ing. arch. David Hlouch
Ing. arch. Miroslav Holubec
Ing. arch. Lucie
Kadrmanová Chytilová
Ing. arch. Jan Kasl
Ing. arch. Petr Lešek
Ing. arch. Pavel Martinek

Jazyková korektura
Mgr. Josef Šebek, Ph.D.

Grafický design
STRAKA OFFICE
(Jakub Straka, Barbora Fišerová)

Tisk
Triangl, a. s.

Distribuce
Bulletin ČKA je bezplatně
rozeslán všem architektům
autorizovaným ČKA
a investičním odborům
magistrátů a větších měst.

Uzávěrka příštího čísla
2. 5. 2022

Upozornění
U inzerce a podepsaných
článků se redakce nemusí
ztotožňovat s obsahem. Pokud
není uvedeno jinak, obrázky
pocházejí z archivu autorů textů.

Praha
Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
cka@cka.cz
T +420 273 167 480

úřední hodiny
po-čt 8–16 h
út 8–17 h
pá 8–15 h

ředitelka Kanceláře ČKA
Bc. Dagmar Mošnerová
dagmar.mosnerova@cka.cz
M +420 702 035 234
T +420 257 532 430

sekretář ČKA
Mgr. Ing. Milan Kopeček, MBA
milan.kopecek@cka.cz
M +420 731 126 098

office manager
Monika Pohanková
monika.pohankova@cka.cz
T +420 273 167 486

agenda recepce
Miroslava Kralovičová
recepce@cka.cz
T +420 731 508 028

právní poradce
Stavovského soudu ČKA,
PS Legislativa, právní poradna
Mgr. Eva Faltusová
eva.faltusova@cka.cz
T +420 273 167 481

zástupkyně ředitelky
Kanceláře ČKA, právní poradce
představenstva ČKA, právní
poradna
Mgr. Ing. Daniela Rybková
daniela.rybkova@cka.cz
T +420 273 167 481

právní poradna, supervize
soutěžních podmínek
Mgr. Barbora Veselá
barbora.vesela@cka.cz
T +420 773 792 928

autorizace, databáze,
dozorčí rada ČKA,
autorizační rada ČKA
Milena Ondráková
milena.ondrakova@cka.cz
T +420 273 167 483
M +420 608 976 912

Brno
Starobrněnská 16/18,
602 00 Brno
T +420 542 211 809

tisková mluvčí,
soutěže a veřejné zakázky
Mgr. Tereza Zemanová
tereza.zemanova@cka.cz
M +420 777 464 453
T +420 513 039 101

celoživotní profesní vzdělávání,
autorizace, sekretář
PS Krajinářská architektura,
PS Urbanismus, PS Udržitelnost,
PS Památková péče,
PS Digitalizace, PS Standardy
a honoráře
Kateřina Slaná
katerina.slana@cka.cz
T +420 542 211 809

webmaster, sekretář
PS Vzdělávání a PS
Zahraníční aktivity
Ing. Ludmila Ševčíková
ludmila.sevcikova@cka.cz
T +420 773 765 416

Stavovský soud ČKA
Radka Kasalová
radka.kasalova@cka.cz
T +420 257 532 430

členské příspěvky, profesní
pojištění
Helena Jířiková
helena.jirikova@cka.cz
M +420 608 975 312

manager akcí ČKA
Bc. Marek Job
marek.job@cka.cz
T +420 771 126 426

konzultant pro zadavatele
soutěží a supervizor
soutěžních podmínek
RNDr. Milan Svoboda
milan.svoboda@cka.cz
T +420 739 095 871

5

AKTUALITY

POZVÁNKA NA VALNOU HROMADU ČKA – 23. 4. 2022

XXIX. valná hromada ČKA proběhne v sobotu 23. dubna 2022 v Olomouci (Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 17. listopadu 8, 779 00 Olomouc).

Autorizovaní architekti byli písemně pozváni na zasedání valné hromady 21 dní před jeho termínem konání. Na jednání VH mají možnost se vyjádřit k vnitřnímu předpisům, předkládat návrhy na jejich změny a společně o nich rozhodovat. Písemné připomínky a návrhy k řádům ČKA bylo možné zasílat do 23. 3. 2022.

Pouze valná hromada má „zákonodárnou“ působnost a schvaluje následující vnitřní předpisy:

- Jednací řád valné hromady ČKA,
- Organizační, jednací a volební řád ČKA,
- Profesní a etický řád ČKA,
- Soutěžní řád ČKA,
- Disciplinární a smírčí řád ČKA.

Výjimkou je pouze Autorizační řád ČKA, který na návrh představenstva ČKA schvaluje ministr pro místní rozvoj.

Valná hromada dále:

- volí na dobu tří let z řádných členů Komory členy představenstva, dozorčí rady a Stavovského soudu,
- schvaluje výši příspěvků členů; výši náhrady za ztrátu času výkonem funkcí v orgánech Komory; rozpočet Komory na příslušný rok a bere na vědomí výsledky hospodaření roku předchozího; usnesení,
- projednává a schvaluje zprávy o činnosti ostatních orgánů Komory a bere na vědomí plnění usnesení z předešlé valné hromady,
- může změnit nebo zrušit rozhodnutí představenstva,
- může rozhodnout o zřízení pomocných orgánů a stanovit jejich práva a povinnosti,
- se usnává i o dalších otázkách, které si vyhradí k rozhodování.

Valná hromada přijímá závěrečné usnesení, z něhož vychází programové zaměření činnosti ČKA v příštím volebním období a které zavazuje členy orgánů ČKA k prosazování cílů a priorit v následujícím roce. Valná hromada ukládá voleným orgánům a Kanceláři úkoly.

Více informací a Podklady pro jednání VH ČKA ke stažení na www.cka.cz

Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, místo konání VH ČKA. Foto archiv Univerzity Palackého v Olomouci

VYJÁDRĚNÍ PŘEDSTAVENSTVA ČKA K SITUACI NA UKRAJINĚ

Představenstvo České komory architektů ve svém prohlášení z 1. 3. 2022 odsoudilo ruskou putinovskou agresi, snahu o obsazení suverénního, svěbytného a demokratického státu a rozpoutání válečného konfliktu, v jehož důsledku umírají lidé a dochází k devastaci území Ukrajiny. Vedle ztracených lidských životů, na které myslíme v první řadě, trpí také kulturní dědictví, tolik nezbytné pro paměť každého národa. Je mařeno lidské úsilí vybudovat podnětující vystavené prostředí a je ničena příroda.

Plně stojíme za Ukrajinou a jejími občany, samozřejmě včetně našich drahých kolegů architektů.

Vyzýváme všechny naše členy k veškeré možné podpoře statečně se bránících Ukrajinců, v tomto okamžiku nejlépe k podpoře finanční na sbírkových kontech uvedených níže, včetně nabídek přechodného zaměstnání a spolupráce ukrajinských architektů a stavebních inženýrů v našich ateliérech.

- www.stojimezaukrajinou.cz
- www.clovekvtisni.cz
- www.charita.cz
- www.pametnaroda.cz

Ruská invaze na Ukrajinu. Foto Viewsridge, CC BY-SA 4.0, commons.wikimedia.org

PROHLÁŠENÍ NÁRODNÍ UNIE ARCHITEKTŮ UKRAJINY

Národní unie architektů Ukrajiny (National union of architects of Ukraine) jednoznačně odsoudila postup ruské vlády, která zahájila rozsáhlou válku proti Ukrajině.

Plné znění prohlášení viz

- www.cka.cz/cs/svet-architektury/novinky/statement-of-national-union-of-architects-of-ukraine

POMÁHEJTE S NÁMI – ZAMĚSTNEJTE KOLEGU Z UKRAJINY

Ve spolupráci s plánovací kanceláří ONplan spustila Česká komora architektů v březnu iniciativu Projektuj s námi / ПРОЕКТУЙ З НАМИ, jejímž cílem je napomoci integraci uprchlíků z Ukrajiny s architektonickým anebo inženýrským vzděláním a praxí v českých kancelářích.

Rusko zaútočilo na území Ukrajiny 24. února 2022 a rozpoutalo rozsáhlý vojenský konflikt, jímž je zasažena většína obyvatel země a velká část jich v důsledku ruské invaze odchází a hledá dočasné útočiště. Jedná se především o ženy s dětmi, případně starší obyvatele, ale i studenty. Mezi uprchlíky jsou zastoupeni i architekti nebo stavební inženýři.

Cílem iniciativy Projektuj s námi / ПРОЕКТУЙ З НАМИ je zapojení uprchlíků se vzděláním v oborech architektura, stavební inženýrství, urbanismus a dalších příbuzných oborech do pracovního procesu za účelem jejich integrace do české společnosti a psychosociální podpory a k zajištění finančního příjmu z pracovní činnosti odpovídající jejich vzdělání. Autorizované osoby, které jsou ochotny nabídnout práci oborovým kolegům postiženým válkou na Ukrajině, mohou vyplnit formulář na stránce iniciativy. Tvoříme databázi, která nabídne práci lidem zasaženým důsledky ruské invaze na Ukrajině. Požadované formy práce zahrnují:

- dlouhodobou práci – pro osoby, které plánují zůstat v České republice;
- příležitostnou práci – pro osoby, které potřebují podporu a finanční stabilizaci v době pobytu v České republice;
- pomoc pro studenty – placená praxe;
- práce na dálku – pro osoby, které nechtějí nebo nemohou opustit Ukrajinu, ale ztratily své zaměstnání.

Více viz projektujsnami.cz

Pokud hledáte nebo byste rádi nabídli práci pro inženýry a techniky činné ve výstavbě, využijte www.ckait.cz/burza-prace-pro-ukrajinu.

AZYL V OSADNÍ

Nadace české architektury zřizuje v domě v pražských Holešovicích, který vloni koupila, azyl pro uprchlíky z Ukrajiny. Ve čtyřia dvaceti pokojích ubytuje 50 až 70 lidí. V březnu probíhaly nezbytné úpravy hygienického vybavení, úklid a nákupy nábytku a poté se začaly přijímat první rodiny na útěku.

Finančně i personálně je celá akce velmi náročná, proto by Nadace velmi uvítala finanční příspěvky v jakémkoliv výši (účet č. 131392593/0300). Také hledá pomocníky, kteří by pomohli dokončit přípravu azylového domu a pak se podíleli na péči o ubytované, zejména službami v recepci, ale i přípravou programu pro děti i dospělé, psychologickou a duchovní pomocí, popřípadě i věcnými dary.

Více informací na e-mailu:

frischova@nca.info nebo tel.: 774 107 498.

ACE K SITUACI NA UKRAJINĚ

Představenstvo ACE (Architects' Council of Europe – Evropská rada architektů) svolalo několik jednání za účelem zvážení kroků vedoucích k podpoře občanů postižených válkou na Ukrajině a navržení forem pomoci.

Mnoho nevládních organizací přislíbilo poskytnutí potravin a oblečení, proto se ACE domnívá, že další pomoc by měla být ve formě:

Ubytování (architekt architektovi)

Řada zemí sousedících s Ukrajinou nebo nacházejících se v její blízkosti (PL, CZ, SK, RO, HU, DE atd.) již nabízí ubytování. Existují také programy jako „Host a Sister“ – nabízející pomoc ženám a dětem, které tvoří většinu uprchlíků.

Finance (finanční podpora prostřednictvím humanitárních organizací)

Členské organizace by měly následovat příklad SAFA (Finsko) nebo Occitanie CNOA (Francie) při poskytování finančních darů Červenému kříži nebo jiným humanitárním organizacím. Představenstvo ACE navrhne, aby valná hromada ACE odsouhlasila poskytnutí daru, např. z ACE Reserve.

Zaměstnání (bez víz)

Mnoho členských organizací ACE již na svých webových stránkách zřídilo odkaz na nabídky/žádosti o zaměstnání. ACE nabízí pomoc s koordinací této činnosti tím, že zařadí odkazy ze svých webových stránek www.ace-cae.eu. Obrátí se také na softwarové a počítačové firmy, aby zjistila, co lze udělat pro vybavení nových pracovních míst vytvořených v kancelářích architektů (počítače, programy atd.).

Studium

ACE prověří společně s EAAE (European Association for Architectural Education – Evropská asociace pro architektonické vzdělávání) možnosti ukrajinských studentů architektury studovat na odborných školách v zemích EU.

Komunikace

ACE zviditelní práci specializovaných podpůrných agentur jako jsou Architectes de l'Urgence, Architectes sans frontières apod. Všechny členské organizace bude informovat o jakýchkoli dalších akcích ACE a bude koordinovat národní iniciativy tam, kde je to možné nebo žádoucí.

Dočasná ochrana s cílem nabídnout rychlou a účinnou pomoc

Evropská komise (EK) přijala návrh na aktivaci směrnice o dočasné ochraně s cílem nabídnout rychlou a účinnou pomoc lidem prchajícím před pokračující válkou na Ukrajině – ať už se jedná o ukrajinské státní příslušníky, neukrajinské státní příslušníky a osoby bez státní příslušnosti legálně pobývající na Ukrajině, kteří se nemohou vrátit do své země nebo oblasti původu (jako jsou žadatelé o azyl nebo osoby požívající mezinárodní ochrany a jejich rodinní příslušníci). Tato směrnice zajišťuje okamžitou ochranu a práva oprávněných osob, včetně práv k pobytu, přístupu na trh práce, přístupu k bydlení, sociální pomoc, lékařskou nebo jinou pomoc a prostředky obživy. Děti a mladiství bez doprovodu mají právo na zákonného opatrovníka a přístup ke vzdělání. Tato dočasná ochrana začíná platit v EU okamžitě po dobu jednoho roku. Bude-li situace přetrvávat, bude automaticky dvakrát prodloužena o šest měsíců až na jeden rok. Kolegové v Norsku, Švýcarsku a Spojeném království se vyzývají, aby prověřili, zda podobná ustanovení existují také v jejich zemích.

Uznávání profesní kvalifikace

S možností získat zaměstnání souvisí problematika uznávání odborných kvalifikací. Některé členské organizace již zvažují, jak se s touto problematikou vypořádat na národní úrovni. ACE se obrátí na GŘ GROW, aby zjistila postup na úrovni EU.

Observer Membership

Představenstvo ACE navrhne valnému shromáždění rozšířit definici Členů pozorovatelů (Observer Membership) o země stojící mimo EU, které kandidují na členství v EU nebo sousedí se zeměmi EU. Zároveň pozve Ukrajinskou unii architektů, aby se zúčastnila valného shromáždění.

Architektonické dědictví

Ukrajinská unie architektů naznačila, že po válce bude k obnově země zapotřebí odborná podpora – zejména památkářů, kteří pomohou zachránit architektonické dědictví. ACE osloví s žádostí o pomoc i další organizace – Europa Nostra, ICCROM, ICOMOS, UNESCO atd.

Dopis Ruth Schagemann, prezidentky ACE, ke stažení na www.cka.cz/cs/media/prilohy/mos-letter-re-ukraine.pdf

30 LET ZÁKONA O VÝKONU POVOLÁNÍ

Dne 7. května tomu bude 30 let, kdy schválila Česká národní rada zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (autorizační zákon). Zákon nabyl účinnosti 7. července 1992.

„Již od dob Chamurapiho byla některá povolání, při jejichž provádění hrozily značné škody na majetku, na zdraví a životech osob, to jest povolání, jejichž výkon byl spjat s vysokou mírou osobní odpovědnosti za poskytnuté profesní výkony a služby, podrobena regulaci. Mezi taková povolání, označovaná později jako ‚artes liberales‘, jež tradičně obdobně regulaci podléhala, patřilo také povolání stavitelské (architekt-itinum).“¹

Stavitelé, cechy a svobodná povolání

Architekti působili od počátků stavební historie zároveň jako stavitelé. Často byli také navíc územními plánovači, stavebními inženýry, ale třeba i sochaři a zedníci v jedné osobě. Putovali po celé Evropě, budovali katedrály, hrady a nabízelí své služby každému, kdo si je mohl dovolit. Na dobové poměry byli vzdělaní a zcestovalí; sdružení byli obvykle, byť nikoliv bezvýjimečně, ve stavitelských ceších. V 18. století se s nastupujícím ekonomickým liberalismem začalo fungování cechů rozvolňovat a v polovině 19. století cechovní systém zanikl (neboť údajně bránil vytváření konkurenčního prostředí, obchodu a technologickému rozvoji) a byl nahrazen systémem živností a svobodných povolání, jejichž příslušníci byli postupně sdružováni v profesních samosprávných institucích – komorách. S rostoucími nároky na jednotlivé stavby se začaly obory spojené se stavebnictvím osamostatňovat a zpřísňovat kvalifikace, ve stejné době byly také zakládány první technické vysoké školy. Architekti tedy svou profesi začali vykonávat jako „svobodné povolání“, bez přímého zasahování státu. Svobodná povolání jsou takové profese, jejichž výkon požaduje vysokou erudici (obvykle vysokoškolské vzdělání a praxi). S výkonem svobodných povolání je spojena vysoká osobní odpovědnost. U architektů

se navíc předpokládá kreativita, sledování individuálních zájmů klientů a zároveň naplňování veřejného zájmu. Již v 19. století se začaly projevat tendence k institucionálnímu uspořádání profesních samospráv. Státní správa si uvědomovala, že některé specifické obory není schopna dobře spravovat a že je přenechá profesím samotným.

Profesní komory

Na počátku 20. století vznikla v Rakousko-Uhersku inženýrská komora, jejímiž členy se mohli stát pouze absolventi technických univerzit, nikoliv však akademií a uměleckých škol. Podmínky pro vznik samostatné profesní komory pro architektky nebyly vhodné ani na počátku druhé poloviny 20. století. Projekční činnost mohly vykonávat pouze státní instituce a v omezené míře družstva. Individuální výkon byl v podstatě vyloučen. Český právní řád neznal pojem architekt. Definován byl později pouze projektant, obvykle míněno zaměstnanec mamutích projektových ústavů (např. Projektový ústav výstavby hlavního města Prahy, Stavoprojekt, SUDOP, SÚRPMO atd.), v nichž se jen hrstce architektů dávalo prosadit svůj názor. Projekty musely procházet schvalovací komisí, složenou obvykle z nedostatečně kvalifikovaných lidí. Podle sdělení Martina Peterky, který se podílel na paragrafovém znění autorizačního zákona na počátku 90. let, měli „mezi architektky před sametovou revolucí poněkud lepší postavení ti, kdo byli členy Svazu architektů ČSR. To ale nebyli zdaleka všichni. Jednalo se naopak o výsadu pouze pro osoby odpovídající tehdejší kádrové politice. Mohli projektovat přes Český fond výtvarných umění, což je opravňovalo k práci na volné noze.“² Osmdesátá léta představovala ale období určitého rozvolnění, odpor proti oficiálnímu strukturám vzrůstal. O svobodnější tvorbě přemýšlela různá neformální uskupení architektů (Obecní dům, Sial, Středotlačí, V.E.S.P.A., Zlatí orlí a další).³

1989

Před architektky se po několika desetiletích postupného úpadku socialistického projektování a stavění otevřela po roce 1989 příležitost nového profesního života. Bylo možné rehabilitovat povolání architekta jakožto svobodně tvůrčí profese v rámci návratu ke standardním politickým a ekonomickým poměrům. První neformální schůzky architektů usilujících o vznik profesní organizace, která by pečovala o stavební kulturu a výkon činnosti architektů, probíhaly již od roku 1986 pod vedením Miroslava Masáka. Později, po sametové revoluci, se v rámci Občanského fóra architektů scházela poměrně široká skupina lidí v Letenské ulici v Praze. Dle sdělení Martina Peterky byli „hlavními hybateli architekti Miroslav Masák s Alenou Šrámkovou a Václavem Šebkem. Masák byl aktivní i v hlavním Občanském fóru, jakožto blízký spolupracovník Václava Havla, a mohl tudíž zprostředkovávat informace. Desítky slušných lidí – architektů tehdy přišly, protože viděly příležitost dělat něco užitečného. Martin Rajniš, inspirovaný ze zahraničí, doporučoval co nejrychleji založit architektonickou komoru, která svým členům pomůže pohybovat se v pro nás neznámém tržním prostředí a hájit naše zájmy. Na počátku se věřilo možnostem nastavení fungování profese rozevíral v celé své šíři, od volného, téměř neregulovaného systému (britského) po ten nejpřísnější (americký). Liberální nadšení navozovalo naopak u některých lidí představu, že regulace není nutná a profese se má vyvinout na trhu. Nejvíce jsme se ale nakonec inspirovali legislativou německých spolkových zemí, ke které má český právní systém historicky nejbližší.“⁴

Kromě tematicky zaměřených diskusí o budoucí podobě profesního života, fungování vysokých škol a znění předpisů se schůzky zaměřily také na cestu k roz-

1. Jiří Plos, Zákon o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Komentář a výklad náležitostí a podmínek samostatného výkonu profese, Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 3.

2. Markéta Pražanová, Komora by měla zůstat nadále nezávislou, demokratickou a profesionální institucí – rozhovor s Martinem Peterkou a Jiřím Plosem o vzniku zákona o výkonu povolání, zakládání ČKA a jejich současných prioritách, Bulletin ČKA, 3/2018, s. 36–39.

3. Petr Krajčí, Konec roku 1989, in: Navzdory, Praha: Galerie Jaroslava Fragnera, Grada 2020, s. 70.

4. Tamtéž.

puštění Svazu architektů ČSR a spolu se „spanilými jízdami“ za architektury do regionů se začala připravovat první valná hromada Obce architektů, která proběhla v levém křídle Průmyslového paláce v Praze-Holešovicích hned měsíc po masakru na Národní třídě – 17. prosince 1989. Zde byl rozpuštěn normalizační Svaz českých architektů a byla ustavena Obec architektů – právní nástupce svazu. Hlavním úkolem Obce architektů bylo tehdy především podpořit vznik České komory architektů.

Na přípravě zákona se podílela jak Obec architektů, tak Český svaz stavebních inženýrů, k nimž se připojila řada menších sdružení (např. Asociace interiérových architektů, Asociace interiérových tvůrců, Asociace pro urbanismus a územní plánování, Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, Česká asociace inženýrských geologů, Česká strojnická společnost a Společnost pro techniku prostředí atd.). Nejprve byly připravovány souběžně dva zákony, jeden pro architektky, druhý pro inženýry a techniky. „Nepochybný, i historicky doložitelný a prokazatelný společný profesní základ, vedl následně k propojení obou aktivit a vypracování společné a sjednocené právní úpravy, vymezující rozdílné podmínky pouze v těch ustanoveních, u nichž se to jevílo účelné a potřebné – zejména v ustanoveních týkajících se jednotlivých oborů a rozsahu působnosti autorizovaných osob a konečně v některých ustanoveních týkajících se činnosti profesní samosprávy. Výsledná podoba je pochopitelně určitým kompromisem, přihlédajícím k povaze a charakteru vzdělávání obou základních profesí v minulosti,“ upřesňuje spoluautor autorizačního zákona a dlouholetý ředitel a sekretář Kanceláře ČKA Jiří Plos.

Schválení autorizačního zákona v květnu 1992

Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, se schválil dne 7. května 1992. Bylo to na poslední schůzi České národní rady před volbami v červnu 1992 a následným rozpadem Československa.⁵ Se zákonem vznikly třicetičlenné ustavující výbory obou profesních komor. Byly jmenované ministrem na základě doporučení odborníků z různých oborů. Výborům byla svěřena pravomoc autorizovat členy Komory. S autorizací se spěchalo, protože vnitřníkomorové předpisy nesměly být vydány dříve, než bude autorizovaných alespoň sto architektů. Ustavující výbor architektů se pokusil autorizovat ve stanovené lhůtě maximální počet osob, aby se na rozhodování Komory mohlo hned od počátku podílet co nejvíce jejích členů. Během prvního roku se podařilo výboru autorizovat 1670 architektů. K průběhu zkoušek se vyjádřil Jiří Plos: „Je jasné, že když přišel zádat o autorizaci např. Karel Hubáček, zkouška měla spíše charakter zdvořilostní rozpravy o profesi. V průběhu času se tento proces standardizoval a pro provádění zkoušek se postupně ustalovala pravidla pro jejich průběh a kritéria posuzování.“⁶

Dvanáct profesních komor

Pro výkon většiny svobodných povolání byly na základě ústavního zmocnění zřízeny komory. Kromě komory architektů postupně vzniklo dalších 11 komor, které spravují tyto profese: advokáti, autorizovaní inženýři a technici, daňoví poradci, exekutoři, patentovaní zástupci, lékaři, lékárníci, stomatologové, auditoři, veterinární lékaři a notáři. Jejich nesprávný výkon profese by mohl vést k závažným důsledkům ať už na zdraví, životech nebo majetku občanů.

Od doby schválení autorizačního zákona 7. května 1992 a prvního ustavujícího zasedání valné

5. Jan Sapák, Svobodná povolání vyžadují vysokou míru osobní zodpovědnosti, Bulletin ČKA 3/2018, s. 35.

6. Markéta Pražanová, Komora by měla zůstat nadále nezávislou, demokratickou a profesionální institucí – rozhovor s Martinem Peterkou a Jiřím Plosem o vzniku zákona o výkonu povolání, zakládání ČKA a jejích současných prioritách, Bulletin ČKA, 3/2018, s. 36–39.

7. Petr Krajčí, Konec roku 1989, in: Navzdory, Praha: Galerie Jaroslava Fragnera, Grada 2020, s. 80.

hromady České komory architektů v sále pražské Lucerny 24. dubna 1993 musela Komora opakovaně obhajovat svou existenci jakožto samosprávné profesní organizace. Zákon o architektuře připravovaný počátkem 90. let, definiující poslání a úkoly oboru v celospolečenském horizontu, se neprosadil a byla zvolena koncepce zákona o výkonu profese (též po dohodě s inženýry), odpovídající více euroatlantickému standardu. S nástupem Václava Klause do funkce premiéra české vlády, který podporoval tržní ekonomiku „bez přívlastků“, proti profesním komorám (v rozporu s vlastními předvolebními prohlášeními a sliby ODS z roku 1992) vyjádřil odpor a pokoušel se je během roku 1993 až 1995 likvidovat buď zcela, nebo alespoň jejich transformací do pokud možno „neškodných“ občanských sdružení (dnes podle ObčZ zapsaných spolků).⁷ Další silný tlak na zrušení profesních komor se projevilo ještě v roce 2007. I tehdy se všechny komory spojily a zvolily společný koordinovaný postup k obhajobě svého působení. „Dnes už snad takové zásahy do činnosti Komor nehrozí,“ říká Jiří Plos. A doplňuje: „nicméně pokusy o omezení jejich aktivit, zejména však zásahy do činnosti profesionálů (v touze po centralizované moci státu) neustávají; projevují se například snahou prolomit ve vztahu mezi profesionály a jejich klienty zásadu mlčenlivosti a ukládat ‚oznamovací‘ povinnost vůči státní správě (Češi něčemu takovému odjakživa něžně říkají udávání).“

Současnost

Během 30 let se České komory architektů podařilo vybudovat sebevědomou samosprávnou profesní organizaci sdružující autorizované architektky, krajinářské architektky a urbanisty. Velmi aktivně se v devadesátých letech spolupodílela zejména ve spolupráci s Velkou Británií, Spojenými státy a ACE na nastavení profesních standardů formou mezinárodních doporučených standardů výkonu profese, jejichž základní znění bylo schváleno následně po delší přípravě valným shromážděním UIA v Pekingu v roce 1999 (a od té doby bylo jen drobně aktualizováno a novelizováno v letech 2002, 2014 a 2017). Uděluje autorizace architektům v ČR a je schvalovacím orgánem pro architektky ze zemí EU působící na našem území. Upevňuje profesní standardy, připomínkuje zákony (od roku 2015 je oficiálním připomínkovým místem pro zákony, právní úpravy a předpisy, které se týkají profese architektky), usiluje o transparentní zadávání veřejných zakázek a podporuje architektonické soutěže, spolupracuje se státní správou a institucemi u nás i v zahraničí, podporuje vznik pozice městského architekta, sestavila Program pro výpočet předpokládané ceny projektových prací, v roce 2013 vydala Politiku architektury a stavební kultury ČR, zajišťuje celoživotní profesní vzdělávání, pojištění architektů, pořádá řadu akcí, diskusí a přednášek, organizuje přehlídku realizací Česká cena za architekturu, Přehlídku diplomových prací a každoročně uděluje Poctu ČKA významné osobnosti oboru atd. Zároveň ČKA informuje o svých aktivitách a krocích svou členskou základnu i veřejnost.

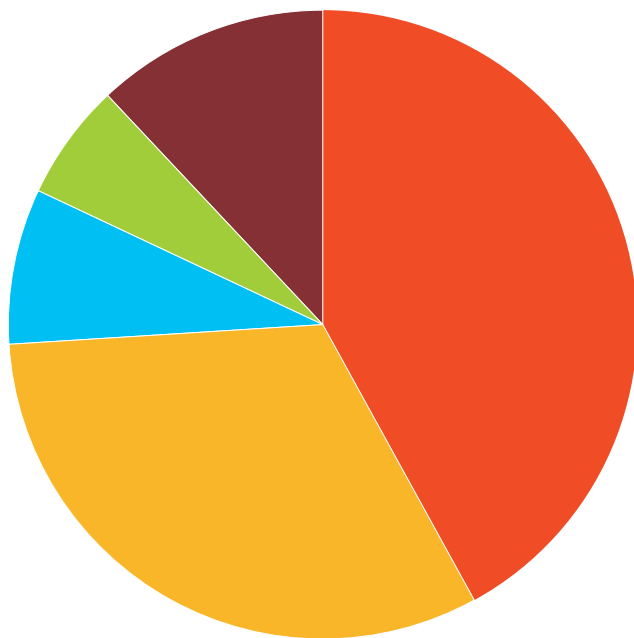
Markéta Pražanová

ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE: ŠKOLENÍ A OTTA

Začátek roku patří tradičně architektonickým soutěžím. Ve čtvrtek 3. února proběhlo diskusní setkání na téma soutěže z minulého roku na akci OTTA, dne 22. března se uskutečnilo školení na téma zadávání veřejných zakázek.

Diskusní setkání OTTA mimo jiné shrnulo statistiku soutěží za uplynulý rok i zkušenosti organizátorů a zadavatelů. Ve stejný den se uskutečnilo také školení porotců. Dne 22. března pořádala Česká komora architektů vzdělávací program akreditovaný MV na téma zadávání veřejných zakázek s architektonickou soutěží, který obsahoval podrobně témata soutěže o návrh a architektonické soutěže, postup podle zákona o zadávání veřejných zakázek včetně dalších, architektonické soutěže podobných způsobů výběru. Program byl určen především pro zástupce veřejné správy.

SOUTĚŽE PODLE TYPU V ROCE 2021

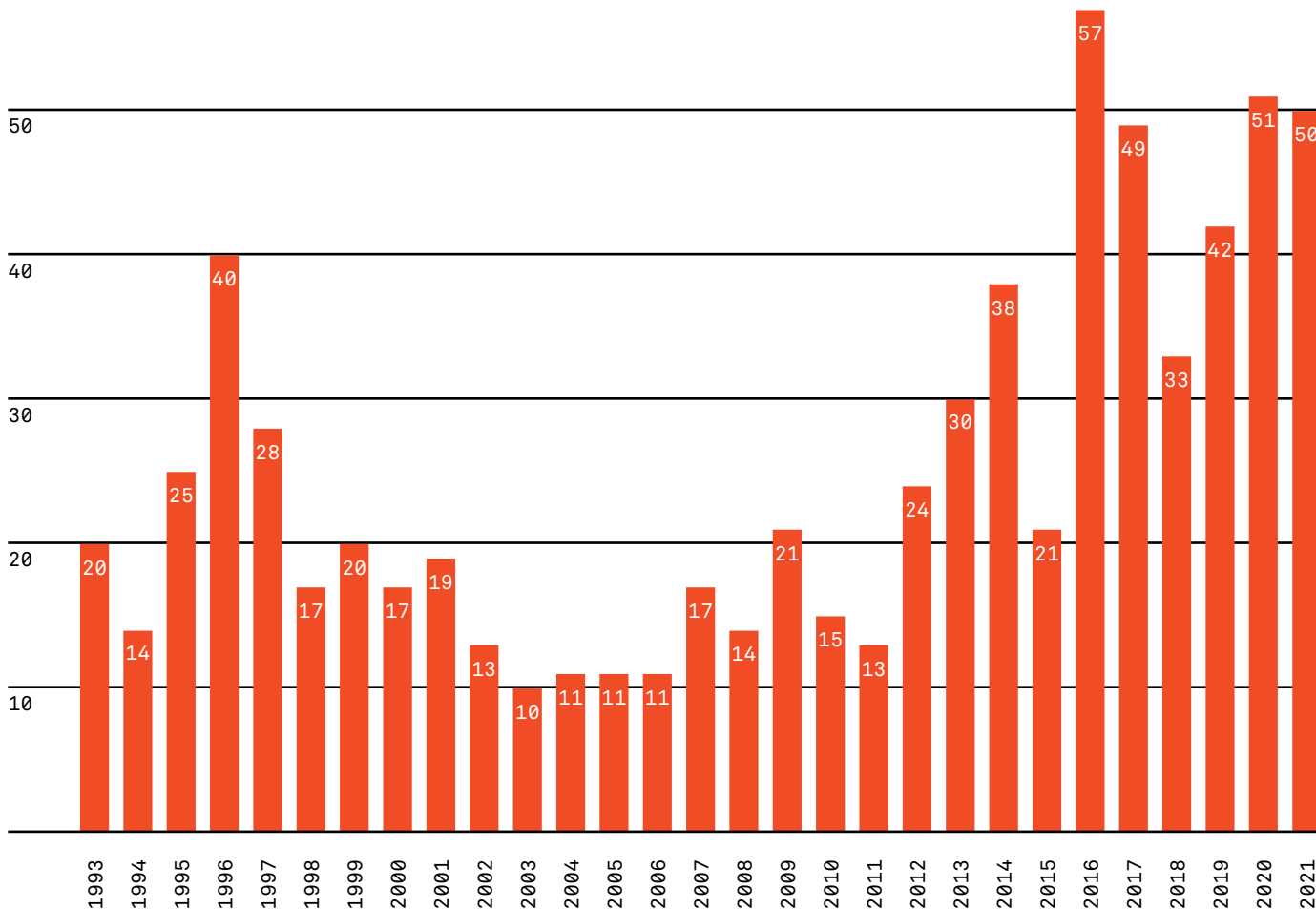

- otevřené jednofázové 42 %
- otevřené dvofázové 12 %
- užší 32 %
- workshop soutěžní dialog 8 %
- vyzvané 6 %

POČET VYHLÁŠENÝCH REGULÉRNÍCH SOUTĚŽÍ V ČR

Zdroj: Statistika zpracovaná Ing. arch. Tomášem Zdvihalem

60

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY NA WEBU ČKA

Na webu ČKA je možné najít informace o veřejných zakázkách na architektonické služby.

Kromě probíhajících a připravovaných architektonických soutěží lze od prosince 2021 na webu ČKA v sekci Pro architektky – www.cka.cz/cs/pro-architektky/verejne-zakazky – získat informace o dalších probíhajících veřejných zakázkách a výběrových řízeních na služby projektanta. Jedná se o zakázky, na jejichž vyhlášení zadavatelé ČKA sami upozorní.

PODPORY Z EVROPSKÝCH FONDŮ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021–2027 SOUVISEJÍCÍ S ARCHITEKTUROU

Přinášíme stručný základní přehled o tom, z jakých dotačních programů budou podporovány v následujícím období architektonické činnosti a v čem spočívají hlavní rozdíly oproti předchozímu programovému období 2014–2020.

V uplynulém programovém období bylo rozděleno 183 milionů Kč na tvorbu územních plánů, regulačních plánů a územních studií měst a obcí s rozšířenou působností z *Integrovaného regionálního operačního programu* (IROP). Malé obce mohou získat podporu na pořízení územních plánů z národního dotačního programu *Podpora územně plánovacích činností*. Program počítá s podpořením 575 malých obcí v letech 2020–2022. MMR také spustilo národní dotační program *Podpora architektonických a urbanistických soutěží*, jehož cílem je v letech 2019–2023 podpořit v realizaci soutěží 140 měst/obcí úhradou 50 % nákladů na ceny a odměny do maximální výše dotace 400 000 Kč.

ČERPÁNÍ DOTACÍ DLE ROZVINUTOSTI REGIONŮ

Česká republika bude v novém programovém období rozdělena na regiony více rozvinuté (hl. m. Praha), přechodové (Středočeský, Plzeňský, Jihočeský, Jihomoravský kraj a Vysočina) a méně rozvinuté (ostatní kraje). Čerpat dotace ze strukturálních fondů EU budou moci všechny regiony. Více prostředků však bude vyčleněno pro méně rozvinuté regiony a především se bude lišit míra spolufinancování projektů z rozpočtů EU. U méně rozvinutých regionů zůstane na úrovni 85 % uznatelných nákladů, u přechodových se sníží na 70 % a v hl. m. Praze na 40 %.

IROP 2021–2027

Klíčovým programem z pohledu členů ČKA bude nový IROP 2021–2027. Ačkoliv už nastalo jaro roku 2022, teprve běží příprava programových výzev. Ty budou postupně vypisovány do roku 2027. Podpořené projekty pak budou moci čerpat dotační prostředky až do roku 2029. Na portálu nového IROP se dočteme, že v rámci programového období 2021–2027 již nebude téma územního rozvoje podporováno. V rámci specifického cíle 2.2. veřejná prostranství ale bude rozděleno přibližně 13,8 miliardy Kč na projekty (při kurzu 26 Kč/euro), které s architekturou, urbanismem a krajinářskou architekturou úzce souvisejí.

Problémové oblasti, které bude řešit IROP:

- nevyhovující prostředí měst a absence kvalitních a funkčních prvků zelené infrastruktury jako součástí staveb krajinářské architektury ve veřejném prostranství měst a obcí,
- vysoký podíl ploch se zpevněným, nepropustným povrchem bez souvisejícího hospodaření a nakládání se srážkovou vodou,
- vzájemná funkční neprovázanost existujících prvků vegetace v sídlech a zhoršující se podmínky pro přírodní složku ve veřejných prostranstvích jako důsledek předchozího nekoncepčního rozvoje a nedostatečné údržby sídelní zeleně a veřejných prostranství,
- nevyužívané prostory a plochy v urbanizovaném území vhodné k vytvoření kvalitního veřejného prostranství se záměrným a funkčním systémem zelené infrastruktury,
- neuspokojivý volnočasový potenciál veřejných prostranství zejména ve větších městech.

IROP bude podporovat tyto aktivity:

- ucelené (komplexní) projekty veřejných prostranství zaměřené na zelenou infrastrukturu, revitalizace a modernizace stávajících veřejných prostranství,
- revitalizace a úprava nevyužívaných ploch (industriálních zón, brownfieldů, opuštěných budov).

Pro architektky, krajinářské architektky a urbanisty tak nový IROP nabízí řadu příležitostí. Členové ČKA budou pravděpodobnými realizátory veřejných zakázek vyhlášených příjemci dotací v rámci realizace podpořených projektů. V zájmu ČKA ovšem také je monitorovat kvalitu celého procesu, od parametrů zadání dotačních výzev přes způsob výběru projektových partnerů a návrhů řešení po realizaci stavebního díla a jeho převzetí příjemcem dotace. Aktuální výzvou pro ČKA a její členy je přispět odborností a profesními zkušenostmi k smysluplnému a vyváženému nastavení kvantitativních a kvalitativních kritérií pro získání dotace. ČKA ve veřejném zájmu usiluje o to, aby byli zpracovatelé komplexních řešení vybíráni v rámci architektonických soutěží. Bohužel zatím neúspěšnou snahou ČKA je propsat do podmínek relevantních dotačních výzev formou „plusového zvýhodnění“, a poskytnout v tomto směru příjemcům dotací maximální možnou součinnost, aby soutěž vnímali jako příležitost, a nikoliv jako (časově a administrativně náročnou) komplikaci.

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Mimo pozornost ČKA, zejména krajinářských architektů, by neměl zůstat ani Operační program Životní prostředí (OPŽP) Ministerstva pro životní prostředí a jeho prioritní oblast *Adaptace na změnu klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům*, na který je vyčleněno přibližně 10,2 mld. Kč (při kurzu 26 Kč za euro).

OPŽP bude podporovat tyto aktivity:

- tvorba nových a obnova stávajících přírodních blízkých vodních prvků v krajině včetně sídel
- zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně,
- zprůtočnění nebo zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků a přilehlých niv a zakládání povodňových parků,

→ zpracování studií a plánů (studie systému sídelní zeleně, územní studie krajiny, plán územního systému ekologické stability).

Příležitostí pro zástupce architektonických profesí tedy bude v novém programovém období relativně dost. Budou atraktivní a využijí potenciál architektonických profesí do té míry, do jaké se podaří vhodně nastavit kritéria pro podporu projektů a výběr dodavatelů. Podstatné je, aby architektonické soutěže v zájmu kvality a komplexnosti projektů požadovali hlavní příjemci dotací, města a obce. Proto ČKA apeluje na své členy, aby v tomto směru motivovali samosprávy v místech, kde žijí a působí.

Martin Veselý

TREND V ROZVOJI OBCÍ: ČESKÁ MĚSTA SCHVALUJÍ PRAVIDLA PRO SPOLUPRÁCI S INVESTORY

Cílem dokumentů je stanovit férovou spoluúčast investorů na zvýšených nákladech města na veřejnou infrastrukturu, kterou investičními záměry vyvolávají. Zároveň mají řešit deficity veřejné infrastruktury a občanské vybavenosti a zajištění udržitelného rozvoje a ochrany zájmů stávajících i budoucích obyvatel města.

Zkušenosti z praxe ukazují, že investice do přípravy takových pravidel se vyplatí. Konkrétní podobu dokumentu, který je vždy navázán na program strategického rozvoje a jiné koncepční dokumenty města, si navíc každé město upravuje podle vlastních požadavků.

První statutární město využívající zásady pro spolupráci s investory: Jihlava

Prvním statutárním městem, které schválilo *Zásady pro spolupráci s investory*, se stala 17. prosince 2020 Jihlava. V praxi je město využívá od 5. ledna 2021. S využitím principů, které dokument obsahuje, se začalo s přípravou výstavby zhruba 1000 bytových jednotek. „Širší diskusí prošly desítky projektů, díky čemuž došlo i k mnohým úpravám samotných projektů ve prospěch udržitelného rozvoje města. Manuál pro výstavbu či samotný výpočet investičního příspěvku přitom byly motivací ke zlepšení urbanistické i architektonické kvality projektu,“ hodnotí náměstek jihlavské primátorky Vít Zeman.

Zásady podle něj přinesly investorům benefit v podobě komplexních informací k podmínkám výstavby na jednom místě ze všech odborů samosprávy. „Právě otevření dialogu s developery a snaha slyšet jejich názor a zároveň i jasná argumentace potřeby města Jihlavy přinesly vyčištění dlouholetých problémů a zahájení nové etapy spolupráce. Ta přináší chuť do nové spolupráce a zvýšení investiční aktivity,“ dodává Zeman.

Rok transparentní spolupráce s investory: Brno

Zásady v Brně nabyly platnosti a účinnosti 1. dubna 2021. Smlouvu o výstavbě uzavřelo město s využitím dokumentu už se 14 investory. Podle nich bude postaveno minimálně 2298 nových bytů. „Chceme Brno rozvíjet tak, abychom zachovali kvalitní životní prostředí pro nové i stávající obyvatele města. Toho dosáhneme jen tak, že budeme stát u developerských projektů už od začátku a jednat s inves-

tory o jejich výstavbě,“ uvádí radní pro územní plánování Filip Chváta.

Investoři v Brně odvádí finanční i nefinanční příspěvek do Fondu developerských projektů, k jehož poskytnutí se smluvně zavazují. „Z příspěvků ve Fondu se následně vybuduje dostatek infrastruktury, jako jsou vodovody, kanalizace, silnice, parkoviště, chodníky, cyklostezky i občanská vybavenost jako místa ve školkách či školách. Myslí se také na dostatečné množství zeleně prostřednictvím modrozelené infrastruktury,“ dodává Chváta.

Nová pravidla v Praze odblokuji výstavbu

Experti na stavební právo a územní plánování z kanceláře Frank Bold Advokáti pomáhali nastavovat vedle Brna a Jihlavy dokumenty o spolupráci s investory i v dalších statutárních městech či obcích. Patří k nim i hlavní město Praha. *Metodika kontribuce investorů do území* se vztahuje na záměry, které vyžadují změnu územního plánu. Dokument schválili pražští zastupitelé 27. ledna 2022.

„Naším cílem je zcela jasná komunikace vůči investorům i městským částem. Kromě zvýšení transparentnosti Metodika jasně uvádí také to, že požadované plnění bude vždy uplatněno v místě vzniku konkrétního projektu. Tímto způsobem se pak přímo zvýší kvalita životního prostředí v daném území,“ vysvětluje Petr Hlaváček, 1. náměstek primátora HMP. V Metodice je mimo jiné zohledněno také to, zda se jedná o výstavbu na „zelené louce“, nebo například na brownfieldech, které budou zvýhodněné. „Půjde buď o finanční příspěvek přímo vázaný na realizaci veřejného vybavení v dané lokalitě, nebo nefinanční plnění v podobě vybudování zeleně, jako jsou parky nebo vegetační prvky v ulicích, míst ve školách či školkách, nutné dopravní infrastruktury nebo výstavbu bytů a jejich převedení do vlastnictví města. Varianta je i uspořádání architektonické soutěže nebo zajištění podporovaného dlení,“ vysvětluje za autorský tým Metodiky architekt Filip Foglar, který veškeré práce koordinoval.

Zásad ve statutárních městech přibývá. Schváleno je v Liberci i Pardubicích

Od 1. ledna 2022 má platné *Zásady pro spolupráci s investory* také město Liberec. „Zásady mají investory motivovat a především je jasně a transparentně informovat o tom, za jakých podmínek mohou na území našeho města stavět a investovat. Díky tomu hned na začátku vědí, proč a jak se musí podílet na rozvoji nákladné veřejné infrastruktury,“ vysvětluje primátor Liberce Jaroslav Zámečník.

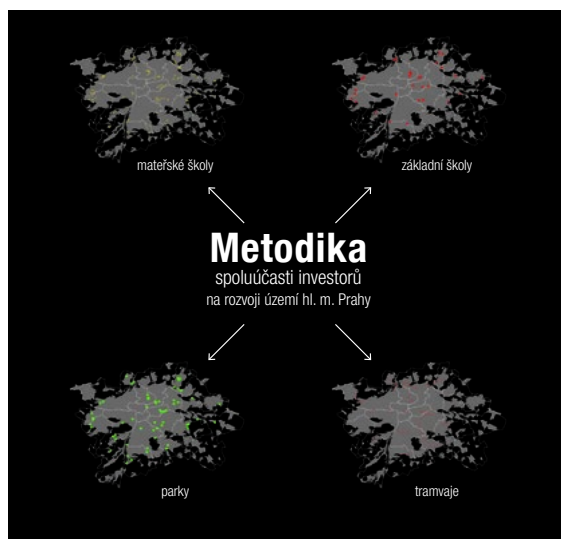
Hlavním cílem dokumentu je usnadnit jednání pro všechny jeho účastníky. „Společný postup podle nových zásad vede jednoznačně k vzájemné spolupráci všech dotčených stran s cílem stanovit smysluplnou, pro všechny investory spravedlivou a odůvodněnou spoluúčast na vytváření odpovídajících podmínek pro kvalitní prostředí Liberce. Jedná se především o spoluúčast na zvýšených nákladech města na veřejnou infrastrukturu a vybavenost, jako jsou školky, školy, dětská hřiště a podobně. A to včetně zajištění udržitelného rozvoje a ochrany zájmů obyvatel našeho města,“ dodává šéf liberecké KAM Jiří Jandourek.

Ve stejném měsíci, 20. ledna, schválili *Zásady pro spolupráci s investory* i zastupitelé Pardubic. „Prostřednictvím Zásad můžeme už předem s investorem vyřešit potenciální nejasnosti a vyhnout se tak problémům, kterým bychom jinak museli čelit až při realizaci projektu. K takovým situacím patří například nutné napojení na stávající infrastrukturu či vybudování nové. Přípravný proces tak zrychlíme a vzniklá infrastruktura bude následně sloužit obyvatelům města,“ uvádí náměs-

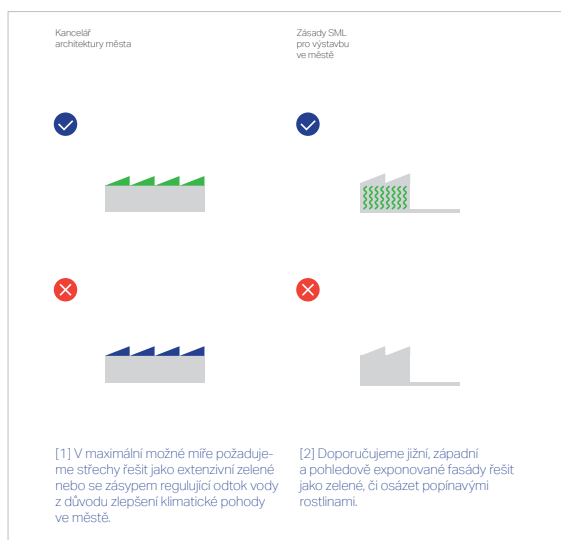
tek pardubického primátora pro rozvoj a strategii města Jan Nadrchal.

K průkopníkům ve využívání *Zásad pro spolupráci s investory* pak patří Říčany, kde je zastupitelé města schválili na podzim 2009. Ještě dříve, už na začátku roku 2008, schválili podobný dokument, *Zásady pro výstavbu v rozvojových obytných zónách*, zastupitelé města Tábor.

Frank Bold Advokáti

Metodika spoluúčasti investorů na rozvoji území hl. m. Prahy, 2022. K tématu kontribucí viz též Bulletin ČKA 4/2021 s. 9–10.

Zásady pro výstavbu ve městě Liberec. Z manuálu vydaného Kanceláři architektury města Liberce.

SDÍLEJTE DOBRŮU PRAXI V EU

Jedním ze způsobů, jak podporovat zájem o architekturu a zlepšování prostředí, je sdílení dobré praxe. Kromě sdílení v rámci Česka je důležité dát o sobě vědět také v rámci Evropy.

Na evropské výzvy ke sdílení kvalitních příkladů architektury čeští architekti příliš nereagují a ČR je tak bohužel jedním z bílých míst na mapě Evropy. Nyní je opět šance pro aktivity zaštitěné Evropskou unií (New European Bauhaus), Švýcarskou iniciativou (Davoská deklarace) a plánovanou konferencí OSN v Kodani (Resourceful Architecture) ukázat kolegům v Evropě, že se i u nás tvoří zajímavé věci.

Vzhledem k tomu, že zprostředkování příkladů není vždy jednoduché, a to je asi kromě jazyka hlavní důvod nezájmu českých architektů, dovoluje si Kancelář ČKA požádat autorizované osoby, aby zaslaly doporučení na své či cizí realizace vhodné k prezentaci za hranicemi jako příklady dobré praxe (budovy, veřejný prostor atd.). U vybraných prací ČKA pomůže s jejich prezentací.

Kontakt: katerina.slana@cka.cz

VÝSLEDKY 22. ROČNÍKU PŘEHLÍDKY DIPLOMOVÝCH PRACÍ

Kvalitní rekonstrukce panelového domu, využití zrušeného dopravního tahu ve městě, alternativní přístup k využití brownfieldu a další – takovým tématům se věnovala diplomová díla finalistů 22. ročníku Přehlídky diplomových prací. Tu každoročně pořádá Česká komora architektů se záměrem porovnávat úroveň kvality studia na vysokých školách architektury a příbuzných oborů.

V letošním ročníku se o ocenění ucházelo 86 diplomantů. Výsledky byly zveřejněny 1. února v Centru architektury a městského plánování v Praze. Vítězkou se stala Eva Truncová s návrhem alternativního řešení developerského záměru proměny brownfieldu brněnské továrny Kras na bydlení. Práci nazvanou Dva tisíce osmdesát čtyři obhájila na Fakultě architektury Vysokého učení technického v Brně a vypracovala pod vedením Jana Kristka a Jaroslava Sedláka.

Diplomky hodnotila odborná porota v čele s předsedou **Jiřím Opočenským**. Dalšími členy byli architekti **Jakub Chvojka**, **Petr Janda** a **Hana Maršíková** a kritička a publicistka **Karolína Jirkalová**. Posuzovali především architektonickou kvalitu předložených prací. Vyzdvihli, že si váží „diplomních projektů, které hledají odpovědi na aktuální problémy, řeší netypická zadání a pohybují se v oblasti inovace“. Předseda poroty pak dodal, že osobně si považuje i výsledků, „které zpracovávají reálná složitá zadání, a to důsledně a komplexně – přesun nádraží v Brně, domy kolem železnice, sál pro filharmonii a další. Projekty, u kterých autoři prokážou komplexní připravenost pro budoucí praxi. Zadání, která následují aktuální architektonické soutěže, jsou cenným příspěvkem k širší společenské debatě a studenty může velmi obohatit srovnání jejich práce s vítěznými návrhy.“

PRVNÍ CENA – EVA TRUNCOVÁ

První cenu získala absolventka fakulty architektury VUT v Brně Eva Truncová za projekt **Dva tisíce osmdesát čtyři**. Pod vedením Jana Kristka a Jaroslava Sedláka nabídla návrh alternativního přístupu k bytové zástavbě brownfieldu bývalé továrny Kras v Brně. Práce je polemikou s developerským projektem. Základním principem současného bytového developmentu, který podle autorky určuje jeho urbanismus, architekturu, a především způsob užívání, je režim kontroly. Dle poroty pak autorka koncipuje svůj projekt zcela jinak ve všech rovinách: „Jeho podstatou je revize vztahů a poměrů, které ve vznikající čtvrti architektura nastoluje. Ať už jde o vztahy mezi stavbami a jejich okolím, části k celku, vazeb mezi jejími obyvateli, o hledání míry mezi stabilitou a adaptabilitou, mezi regulací a svobodou, uzavřeností a otevřeností, pohodlím a klimatickou realitou. Autorka rovněž otevírá pozapomenutý princip odlišného využívání domu v letním a zimním období.“ Porota také přesvědčilo, že „základní myšlenky a étos, s nímž

Katalog 22. ročníku Přehledky diplomových prací z roku 2021.

autorka k projektu přistoupila, se propisuje do všech rovin a měřítek architektury a způsobu jejího využití“.

→ Vítězný projekt získal finanční odměnu ve výši 50 000 Kč a současně návštěvu centrály společnosti Zumtobel v rakouském Dornbirnu spojenou s prohlídkou nedávno otevřeného Light Fora i velmi zajímavé místní architektury a rovněž roční předplatné časopisů Architect+ a ASB.

DRUHÁ CENA – ALŽBĚTA POMAHAČOVÁ

Druhá cena patří Alžbětě Pomahačové za práci **Město Sídliště. Prefabrikované domovy** zpracovanou pod vedením Miroslava Šika na Akademii výtvarných umění v Praze. Porotci ocenili, že autorka se v návrhu revitalizace panelového domu v Bohnicích „snaží najít kvality stávajícího domu, ať už konstrukční, estetické či obytné, ty vyzdvihnout a zároveň novými zásahy vyvážit jeho slabiny a nedostatky“. Výsledkem je dům, který „díky přidaným lodžím získal životnost a variabilitu, díky dřevu měkkost a teplo, ale zároveň zcela neztratil svůj původní charakter – horizontalitu, rastr, siluetu, ani typickou cézuru technologické sekce“.

→ Oceněný projekt získal finanční odměnu ve výši 30 000 Kč a roční předplatné časopisů Architect+ a ASB.

TŘETÍ CENA – TOBIÁŠ HRABEC

Třetí pozici udělila porota absolventovi Fakulty umění a architektury TU v Liberci Tobiaši Hrabecovi za projekt **Studentské bydlení a HUB v Liberci**. Pod vedením Radka Suchánka navrhnul typologii obytného souboru, která podle porotců dosahuje „vysoké kvality zamýšleného provedení, překvapivě určeného pro studentské bydlení. Porota toto vnímá jako mírnou disbalanci, ale zároveň jako hosenou rukavicí zakořeněným zvyklostem a výzvu pro postupnou reintegraci s evropským prostorem realizovanou v budoucím standardu – student, je zde člověkem a konečně také součástí dospělé společnosti“. Porotci ocenili „přesvědčivou práci se všemi vrstvami projektu. Autor vytváří srozumitelný celek ve standardu, který odpovídá absolventské práci a má potenciál čitelnosti i mimo univerzitní prostor“.

→ Oceněný projekt získal finanční odměnu ve výši 20 000 Kč a roční předplatné časopisů Architect+ a ASB.

ZVLÁŠTNÍ CENA ČESKÝCH CENTER

Sára Roeselová z Fakulty architektury ČVUT v Praze

Její diplomová práce **Obnova sídel Šluknovského výběžku** se věnovala pod vedením Borise Redčenkova tématu „zapomenutého pohraničí“. Práce navázala na analýzu deseti obcí Šluknovského výběžku a předkládá návrh u tří odlišných obcí Lobendava, Velký Šenov a Staré Křečany: „Celkově pokládáme práci za cenný podklad pro odbornou diskusi a kvalitnější veřejnou debatu o tématu. Většinou vnímání příhraničních regionů coby pouhých rekreačních destinací s horami a krásnou přírodou je 32 let od otevření hranic a pádu železné opony velmi zužující a ochuzující“, ocenila porota.

→ Oceněný projekt získal čtyřdenní rezidenční stáž v jednom z evropských Českých center.

ZVLÁŠTNÍ CENA MINISTERSTVA PRŮMYSLU A OBCHODU

Silvie Matisová z Fakulty architektury ČVUT v Praze

Její diplomová práce **Průmyslová zóna v Mezitratí**, kterou vedl Boris Redčenkov, je podle porotců „zajímavým návrhem integrace lehkého průmyslu do části městského území výrazně omezeného okolní dopravní zástavbou, v kombinaci s dalšími funkcemi města“.

→ Oceněný projekt získal notebook.

ZVLÁŠTNÍ CENA SPOLEČNOSTI CEGRA

Jakub Tomášek z Fakulty architektury ČVUT v Praze

Ocenění získal za práci **Litomyšl – Průtah**. Porotci na projektu, který vedl Boris Redčenkov a věnuje se návrhu nového obchvatu Litomyšle, ocenili „výběr tématu a také detailní urbanistickou práci ve městě. Navržené řešení je inovativní až vizionářské, ale nepřekračuje hranice utopie či nerealizovatelnosti“.

→ Oceněný projekt získal licenci softwaru ArchiCAD.

ZVLÁŠTNÍ CENA SPOLEČNOSTI HELUZ

Jan Čech z Fakulty architektury ČVUT v Praze

Ocenění získal za diplomní projekt **Reuse centrum v Severním městě – Dílny sídliště Ďáblice**. U absolventa z ateliéru Michala Kuzemského porota ocenila „záměr doplnit veřejný prostor o objekty komunitního charakteru posilující život na sídlišti; stejně jako i zvolený konstrukční princip, který umožňuje značnou provozní a funkční variabilitu“.

→ Oceněný projekt získal poskytnutí mediálního prostoru pro prezentaci autora a jeho práce na portálu archSPACE.

ZVLÁŠTNÍ CENA SPOLEČNOSTI ZUMTOBEL

Martina Formánková z Fakulty architektury ČVUT v Praze

Ocenění bylo uděleno za práci **Jiný Vesmír – konverze kina v Orlové na komunitní centrum**. Absolventka pracovala pod vedením Borise Redčenkova a podle poroty „výrazové úspornými prostředky razantně proměnila původní stavbu a posunula ji k současnému multifunkčnímu využití“.

→ Oceněný projekt získal návštěvu centrály společnosti Zumtobel v rakouském Dornbirnu spojenou s prohlídkou nedávno otevřeného Light Fora i velmi zajímavé místní architektury.

Více na www.diplom.ky

1

1. cena / Eva Truncová, FA VUT Brno /
Dva tisíce osmdesát čtyři

2

2. cena / Alžběta Pomahačová, AVU Praha /
Město Sídliště. Prefabrikované domovy

3

3. cena / Tobiáš Hrabec, FUA TU Liberec /
Studentské bydlení a HUB v Liberci

MPO

Čc

CAD

Zvláštní cena Ministerstva průmyslu
a obchodu / Silvia Matisová, FA ČVUT Praha /
Průmyslová zóna v Mezitřetí

Zvláštní cena Českých center / Sára
Roeselová, FA ČVUT Praha / Obnova sídel
Šluknovského výběžku

Zvláštní cena společnosti Cegra / Jakub
Tomášek, FA ČVUT Praha / Litomyšl – Průtah

H

Z

Zvláštní cena společnosti Heluz / Jan Čech,
FA ČVUT Praha / Reuse centrum v Severním
městě – Dílny sídliště Dáblice

Zvláštní cena společnosti Zumtobel / Martina
Formánková, FA ČVUT Praha / Jiný Vesmír –
konverze kina v Orlové na komunitní centrum

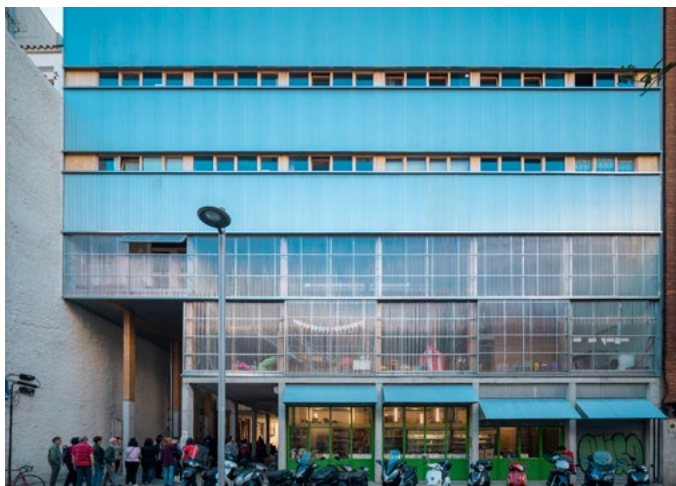
FINALISTÉ MIES VAN DER ROHE AWARD 2022

O Cenu Evropské unie za současnou evropskou architekturu Mies van der Rohe Award 2022 se bude ucházet sedm finalistů, které v únoru zveřejnila Evropská komise a nadace Fundació Mies van der Rohe. Český zástupce ze shortlistu 40 staveb zvolených do užšího výběru – Revitalizace pražských náplavek od Petra Jandy – se do finále nedostal.

Představení finalistů se uskutečnilo při příležitosti výstavy Ceny EU Mies Award v pavilonu Zodiak ve Varšavě. Porotci jsou přesvědčeni, že sedm finálových prací by se mohlo stát příkladem dobré praxe pro komunální politiky. Práce finalistů se zabývají novými modely řízení založenými na komunitních a cirkulárních procesech udržitelnosti. Zaměřují se rovněž na produktivní a soběstačné město, s důstojnými prostory pro náš každodenní život. Porota na stavbách vybraných do finále ocenila také volbu stavebních materiálů i precizní zpracování detailů, stejně jako projevy důstojnosti každodenní architektury a promyšlený vztah mezi monumentalitou, vzděláváním a historickým a kulturním dědictvím. Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže se uskuteční 12. května 2022 v pavilonu Miese van der Rohe v Barceloně.

FINALISTÉ KATEGORIE ARCHITEKTURA

85 sociálních bytů, Cornellà de Llobregat, Španělsko
peris+toral.arquitectes, Barcelona

Frizz23, Berlín, Německo
Deadline (Britta Jürgens + Matthew Griffin), Berlín

Železniční farma, Paříž, Francie
Grand Huit + Melanie Drevet Paysagiste, Paříž

Městský dům – Kingston University, Londýn, Velká Británie
Grafton Architects, Dublin

Z33 Dům pro současné umění, design a architekturu, Hasselt, Belgie
Francesca Torzo

KATEGORIE ZAČÍNÁJÍCÍ ARCHITEKTI

Škola Enrica Fermiho, Turín, Itálie
BDR bureau, Turín

La Borda – družstevní bydlení, Barcelona, Španělsko
architekti: Lacol, Barcelona

ČESKÉ NOMINACE NA MIES VAN DER ROHE AWARD
2022

Revitalizace pražských náplavek, Petr Janda / Brainwork

Nová radnice Prahy 7, Atelier bod architekti

Mateřská škola Nová Ruda v Liberci,

Petr Stolín, Alena Mičeková

Dům v ocelovém korzetu v Praze, Jan Šěpka

Vinařství Lahofer v Dobšicích, Chybik + Kristof

Associated Architects

Sídlo firmy Lasvit v Novém Boru, o-va architekti

Sídlo firmy Elklima v Pardubicích, Žalský architekti

Dílny Opatov, Atelier 111 architekti

Enotéka ve Znojmě, Chybik + Kristof

Associated Architects

Památník Jana Palacha ve Všetatech, MCA atelier

Corso Pod Lipami v Řevnicích, Ehl a Koumar

Architekti, Deltaplan

www.miesarch.com / eumiesaward.com

VÝSTUP Z KULATÉHO STOLU ASB:
ENVIRONMENTÁLNÍ ASPEKTY VÝSTAVBY
A SNIŽOVÁNÍ UHLÍKOVÉ STOPY

V září 2021 uspořádal časopis ASB ve spolupráci s ČKA kulatý stůl na téma Environmentální aspekty výstavby a snižování uhlíkové stopy. Pozvání přijali architekti Jan Kasl, předseda ČKA, Josef Tlustý, člen pracovní skupiny ČKA Udržitelnost a Rady Centra pasivního domu, dále architekt Ivo Koukol, architekt a vědecko-výzkumný pracovník UCEEB ČVUT, Jan Růžička, Eva Nykodymová ze společnosti Skanska, Lenka Matějčíková ze společnosti Arcadis Czech Republic a Petr Dobrý ze společnosti CEMEX Czech Republic.

V úvodu setkání architekt Jan Kasl přivítal všechny přítomné na půdě ČKA a uvedl, že se v České komoře architektů od svého zvolení předsedou snaží s kolegy o to, aby se udržitelnost stala prioritním tématem. Doplnil, že ČKA ustavila pracovní skupinu Udržitelnost, která se výborně rozjela pod vedením architekta Petra Leška, 1. místopředsedy ČKA.

Udržitelnost se postupně stává zásadním tématem pro všechna odvětví lidské činnosti včetně architektury a stavebnictví. Jak je v praxi naplňována povinnost zohledňovat environmentální kritéria, která se v roce 2020 objevila v zákoně o zadávání veřejných zakázek?

Josef Tlustý: Obce se samozřejmě snaží naplnit stanovená kritéria. Je ovšem třeba mít osvětleného investora, a je tudíž nutné vedení obcí vzdělávat.

Ivo Koukol: Rád bych okomentoval rozdíl mezi veřejným a soukromým sektorem ve vztahu k udržitelnosti. Ono nejde jen o počáteční investování ohleduplné k životnímu prostředí, ale také o provozování a o chování daného klienta. Ta druhá a třetí fáze je možná celkově významnější než investice samotná, než výstavba. Když ohleduplně staví privátní investor, tak se pro to rozhodl, je tam vůle. U developerské výstavby bytů je to například marketingový důvod, což je také v pořádku. Pokud jde o dlouhodobého uživatele budovy, tak je tam jasný záměr nejenom vystavět, ale i provozovat a chovat se tak. A to často může být více, než když je povinnost daná zákonem, např. zákonem o veřejných zakázkách, kdy je investice sice z povinnosti ohleduplně koncipována, ale není za tím nic dalšího. Pak už záleží jen na lidech, jestli tento nástroj dostane někdo, kdo budovu smysluplně provozuje, kdo budovu a chování uživatelů koriguje tak, aby se využil navržený efekt budovy. Anebo tam takový zájem není, a celé to tím v podstatě skončí.

Registrujete poptávku po materiálech, které zohledňují udržitelnost a environmentální hledisko?

Petr Dobrý: My jsme v celém řetězci na jeho konci, reagujeme na požadavky našich zákazníků. Těch zatím není tolik a myslím si, že je to dáno částečně legislativou. Není zde státní podpora, aby stavebník použil zelené produkty.

Cementářský průmysl je producentem relativně velkého množství emisí CO₂. Jak reaguje na tlak po snižování produkce skleníkových plynů?

Petr Dobrý: CEMEX má kromě betonáren také cementárnu – a cementářský byznys je pod

poměrně silným drobnohledem právě kvůli emisím CO₂, kterých má na svědomí 8 % celosvětové produkce. V CEMEXu jsme se touto otázkou proto začali zabývat v daleko větším předstihu a již v devadesátých letech jsme oznámili, že pracujeme na snížení tzv. uhlíkové stopy výroby. Nedávno jsme se zavázali, že do roku 2050 chceme být uhlíkově neutrální ve výrobě cementu. Budoucnost vidíme ve směsných cementech, kde lze pracovat na snižování uhlíkové stopy. Z hlediska cirkulární ekonomiky je pak možnost začít používat ve větší míře recyklované kamenivo. Každou budovu, kterou dnes strhneme, bychom mohli být schopni recyklovat a získaný materiál použít na další stavbu, a tak dát starému betonu nový život. Když se podíváme na trh v České republice, máme poměrně velký nedostatek písku, jemného i hrubého kameniva. Řešením může být právě recyklované kamenivo. Problémem České republiky je nedokonalá legislativa vyžadující certifikaci pro jakýkoliv materiál pro stavbu, přičemž jde o zdoluhavý a administrativně náročný proces. Normové specifikaci nepodléhá pouze kamenivo užívané do základů.

Jaký je zájem o certifikační proces ze strany soukromých firem a veřejného sektoru?

Lenka Matějčíková: Co se týká veřejného sektoru, poptávka směrem k nám je extrémně nízká. Drtivou většinu certifikací děláme pro developery ze soukromého sektoru, kde je neuskutečný nárůst poptávky. Covid-19 tomu hodně napomohl. Přidává se k tomu také snaha developerů o provozní uhlíkovou neutralitu v roce 2030 a od roku 2050 o uhlíkovou neutralitu, kdy se hodnotí svázané emise uhlíku v budovách jako takových.

Jaké jsou vaše zkušenosti s požadavky na udržitelnou výstavbu a certifikaci budov v developerské společnosti?

Eva Nykodymová: Než vůbec zahájíme projekt a takřkajíc kopneme do země, děláme si mimo jiné i předhodnocení pro certifikační systémy LEED a BREEAM. Máme jasné a přesné postupy, co vše musíme zhodnotit v rámci pozemku anebo původní zástavby s ohledem na udržitelnost. Vždy se maximálně snažíme využívat potenciál daného území. Vše si navíc děláme in house, nevyužíváme pro certifikaci žádnou externí společnost. To nám dává velkou svobodu, ale zároveň je kladen velký důraz na to, že projekt máme ve svých rukách a můžeme ho hodně ovlivnit. Máme také závazek být uhlíkově neutrální do roku 2045. V praxi se stává, že firma prohlásí, že je uhlíkově neutrální, a přitom velká část jejich dodavatelského řetězce se chová odlišným způsobem. My do našeho zhodnocení zahrnujeme nejenom naši činnost, ale i činnost dodavatelskou tak, abychom obsáhli opravdu celkový dopad naší činnosti.

Jaké ne zcela běžné možnosti snižování uhlíkové stopy využíváte?

Jan Růžička: Začnu s tím jednodušším, a to je recyklovaný beton. Druhá a složitější věc, která zde již zazněla, je certifikace budov a s tím spojená motivace investorů. Z praxe vím, že malí investoři proslapávají privátní cestičku,

jsou to nadšenci, kteří chtějí ekologické budovy a nebojí se jít až na hranici určitého extrému, kam až po technické stránce lze dojít – domy ze slámy, nepálené hlíny, hliněné omítky apod. I takto se dá dělat stavařina, i takto se dají dělat velké projekty. Velcí investoři chtějí pro své velké projekty certifikace. Je to dané tím, že stavbu připravují pro globální trh. A přízněji si, svět je jinde, než jsme my. Mám pocit, že pro západní Evropu je ekologický pohled na věc daleko samozřejmější než u nás. Dokážeme si asi představit, jak na nás bude v ČR koukat starosta na vesnici, která potřebuje postavit novou školu, když se zeptáme na certifikaci LEED. Kromě velkých certifikačních nástrojů je pro menší projekty, pro veřejné zakázky k dispozici domácí a snáze uchopitelný nástroj SBTool, který byl vyvinut na Fakultě stavební ve spolupráci s UCEEB a dalšími organizacemi. Do některých veřejných dotačních titulů se již podařilo dostat podmínku certifikace SBTool. Už samotný fakt, že veřejní zadavatelé projdou procesem, který je pro ně určitou kuchařkou a pomůže jim podívat se na dům z jiného úhlu pohledu, je podle mne docela dobrá cesta.

Jaké spatřujete největší úskalí bránící tomu, aby se udržitelnější přístup rozšířil?

Ivo Koukol: Rozdíl je v dlouhodobém a krátkodobém pohledu, jak jsem zmiňoval v úvodu. Mluvíme tu především o investičním procesu, ale následný provoz budovy, který je pak mnohonásobně delší a energeticky náročnější, je ještě významnější. Investiční proces má tři fáze: příprava, projektování a stavění. Myslím si, že to nejdůležitější, co často chybí, je definování záměru a zadání investice. Začíná to už nalezením pozemku pro danou investici – to pak souvisí s budoucím provozováním a dopravou těch, kteří budovu budou užívat. První, přípravná fáze často chybí a není v povědomí. Jen zkušenosti investorů vědí, že je třeba se na začátku věnovat velmi usilovně definování toho, co chtějí.

Jan Růžička: Bariérou u veřejných zakázek jsou pochopitelně finance. Když se podíváme na dotační tituly, tak tolik zásadní přípravnou fázi projektu nepodporuje nikdy nikdo. Musíte mít stavební povolení, musíte mít prováděcí projekt, ideálně vysoutěženou firmu, pak teprve dostane starosta peníze. Kde na tyto fáze vezme peníze, nikoho nezajímá. Zjevně zde chybí systémová podpora ze strany státu k tomu, aby na začátku vznikala kvalitní zadání, kvalitní řešení pro další projektové fáze. A to je jedna z těch věcí, která brzdí výstavbu kvalitních budov.

Ivo Koukol: Když staví ředitel nemocnice nebo školy jedenkrát za život velký dům, nemůže to nikdy dobře dopadnout. Třeba v Americe staví všechny federální budovy – školy, nemocnice, úřady, věznice – specializovaný úřad. Uživatelské zadání jde vždy z dané lokality, ale přetvoří ho velmi profesionální federální úřad do sofistikovaného zadání. A to by mohla být odpověď na otázku, jak má starosta kvalitně postavit školu, což je pro něj úplně jiná agenda, než kterou běžně řeší. On ani neví, na co se má ptát, co má hledat, koho má k přípravě investice pozvat.

To je potřeba změnit systémovou pomocí všem drobným i velkým samosprávám, které se s tím setkávají čas od času, ale v součtu je to obrovské množství staveb v zemi.

Lenka Matějčíková: Myslím si, že roli hraje neznalost, chybí osvěta. Chybí někdo, kdo by projekty domyslel od začátku do konce. Potkáváme se s kraji, se starosty, kteří často logicky řeknou – stavíte mi na zelené louce průmyslovou halu, tak na ní udělejte zelenou střechu. Přitom co se týče vody nebo uhlíkové stopy, nedává zelená střecha na průmyslové hale smysl. V okamžiku, kdy umístíte patnáct až dvacet centimetrů vrstvu substrátu s netřesky, potřebujete mít betonem natolik vyztuženou budovu, že vegetace za celou svoji životní dráhu nespoteřebuje tolik CO₂. Zelená střecha je hezká, ale co se týče přírody, jsou v tomto případě vhodnější jiná řešení – zelené pojezdové plochy, zasakování vody, modro-zelená infrastruktura. Je třeba se na problematiku dívat komplexně. Zelená střecha není univerzální řešení.

Josef Tlustý: Já naopak jsem pro zelené střechy. Samozřejmě primární je udržet vodu v místě z hlediska terénu, ale pokud jsme schopni udržet ji alespoň na střeše a držet díky tomu celé okolí v tepelné pohodě, tak to je pozitivní. V průmyslových areálech může být málo prostoru na zasakování vody a tam pak vidím potenciál i v zelených střechách. Na vlastním domě, dřevostavbě, mám pěticentimetrový substrát s extenzivní střechou a nebyl zde požadavek na náročnější statické řešení z hlediska přetížení.

Lenka Matějčíková: V soukromém sektoru určitě hrají roli finance. Spousta developerů si uvědomuje, že marketing a to, jak společnost vypadá před ostatními konkurenty, jsou důležité. Když jeden s něčím začne, tak se chytne druhý, třetí, čtvrtý, pak je z toho lavina. Developeri se začínají předhánět, kdo bude dřív uhlíkově neutrální, kdo bude mít víc certifikovaných budov. Hodně tomu teď pomáhají zelené fondy. Banky zelené projekty a udržitelnost zohledňují, dají vám lepší úrokovou sazbu. A to je pro developery motivace. Roli hraje také návratnost udržitelných řešení. Třeba splachování dešťovou vodou je v tuto chvíli finančně nenávratné. Zatím je to tedy spíše o tom, jestli má developer nějaké uvědomění, že vody bude málo, a proto mu stojí za to do tohoto řešení investovat. To samé fotovoltaika, je na hranici toho, aby byla rozumně finančně návratná.

Mezi investory, architekty i projektanty často chybí osvěta v tom, jaké jsou vhodné možnosti udržitelných řešení pro konkrétní projekt. Nabízí UCEEB metodiku, která architektům a investorům pomůže aplikovat principy modrozelené infrastruktury a hospodaření s dešťovou vodou do jejich projektů?

Jan Růžička: Jednou z posledních publikací, která vznikla, je metodika Voda ve městě. Je to manuál, co všechno se dá udělat v rámci městské infrastruktury a jakým způsobem se dá s vodou hospodařit. Kromě toho se naše pracoviště dlouhodobě zabývá vývojem jednoho z certifikačních nástrojů SBTool, který je více implementovaný na české prostředí. Na rozdíl od certifikace BREEAM navíc ob-

sahuje už část LCA (Life Cycle Analysis), tzn. vyhodnocení v rámci celého životního cyklu. Je to jeden z nástrojů, které se dají použít i jako manuál nebo jako motivace pro veřejné zadavatele. Lze si skrze ni ověřit, zda nebylo v rámci projektu něco opomenuto, je to určité vodítko. Navíc jde o finančně dostupnější certifikaci.

Jaký je zájem ze strany investorů aplikovat principy modro-zelené infrastruktury?

Lenka Matějčíková: Zájem je čím dál tím větší, protože certifikace odměňuje zadavatele body. A jde dále než legislativa. Například všechna pojezdová místa musí být odvodněna buď přes odlučovač ropných látek, nebo přes jiné řešení, které odstraní potenciální úkapy z aut, které by šly do přírody. Česká legislativa toto vyžaduje u průmyslových objektů jen pro některé plochy. Za skvělé řešení považují zatravnovací dlažbu, která funguje jako kořenová čistíčka, kdy jsou kořinky rostlin schopny rozložit potenciální úniky z aut. Dále využíváme dešťové zahrady. Developeri chtějí podporovat modrozelenou infrastrukturu a jsou ochotni do ní investovat peníze, v jejich přístupu je vidět posun. Občas ale bojujeme s tím, co je MŽP ochotné akceptovat a co ne. V Praze se pak k projektům v památkové zóně vyjadřují památkáři, kteří odmítají zelené střechy. Přitom zeleň do města patří, stromy zachytávají polétavé částice, zlepšují klima.

Petr Dobrý: V našem nabídkovém listu máme mezerovité betony, kde garantujeme určitou míru propustnosti v procentech. To je jedna z možností, kterou nabízíme. Problém je v tom, že my bychom tento produkt potřebovali dostat více k architektům, projektantům, kteří jsou schopni produkt zaimplementovat do projektu. Pokud toto řešení nabídneme stavebníkovi nebo developerovi, který má hotový projekt, už je pozdě.

Může ČKA při schvalování regulérnosti architektonické soutěže podpořit zadavatele nebo investora v tom, aby do soutěžního zadání zakomponoval i environmentální pohled?

Josef Tlustý: Určitě ano. Někde se kromě městského architekta zřizuje už i institut krajinářského architekta. Ti mohou být nápomocni při přípravě projektu a začlenění udržitelného přístupu do zadání. Potenciálně by se dalo uvažovat o pozici městského energetického specialisty. Komplexností míříme k tomu, abychom vybavili a podpořili obce v tom, aby si najímaly odborníky. Politik má dělat politiku a nemá být odborníkem na takto složité, odborné věci.

Jolana Říhová

Kráčeno redakcí.

Plné znění viz www.asb-portal.cz/aktualne/udalosti/kulaty-stul-environmentalni-aspekty-vystavby-a-snizovani-uhlikove-stopy

Článek je součástí časopisu ASB 5/2021.

NOMINAČNÍ VEČER 7. ROČNÍKU ČCA

Česká komora architektů vyhlásila 9. března 2022 již 7. ročník České ceny za architekturu. Soutěžní přehlídka je otevřena architektonickým realizacím postaveným na území České republiky za posledních pět let. Přihlašování probíhalo formou on-line formuláře do 10. dubna 2022 a nebylo spojeno s žádnými náklady ze strany soutěžících architektů. Nominální večer ČCA proběhne 23. 6. 2022 a výsledky budou vyhlášeny na slavnostním galavečeru, jenž se uskuteční v listopadu 2022. Generálním partnerem přehlídky zůstává již čtvrtým rokem společnost CENTRAL GROUP.

Soutěž vyhlásila Česká komora architektů, profesní organizace s přeneseným výkonem státní správy, v souladu se svým posláním pečovat o stavební kulturu v České republice a podporovat její vysokou úroveň. Jejím pořadáním chce Komora prezentovat kvalitní architektonickou produkci nejen odborné a laické veřejnosti, ale i zástupcům státní správy a samosprávy. Kromě přítomnosti odborné Akademie ČCA a prestižní sedmičlenné mezinárodní poroty, složené z renomovaných architektů, je předností České ceny za architekturu také ojedinělý koncept propagace architektury v průběhu celého roku a v jednotlivých regionech.

Do soutěžní přehlídky, která záměrně nemá stanovené žádné kategorie, mohli v roce 2022 autoři přihlásit svá díla realizovaná na území České republiky za posledních pět let. Jedná se tedy o dokončené stavby postavené od ledna 2017 do prosince 2021. Z přihlášení do soutěže jsou přitom vyloučena ta díla, která se v loňském i předloňském ročníku dostala do užšího okruhu nominací. Na rok 2022 Česká komora architektů chystá stejně jako v předchozích ročnících regionální akce spojené jak s prezentací finalistů ročníku 2021, tak s budoucími nominovanými díly pro rok 2022.

Mezinárodní odborná porota

Práci českých architektů bude tradičně hodnotit sedm erudovaných zahraničních expertů. Porotci do konce května 2022 vyselektují užší okruh nominovaných děl. Z tohoto počtu následně v září vyberou zhruba 5 až 10 prací, kterým bude uděleno čestné označení Finalista ČCA a z nichž zvolí držitele hlavní ceny. Udělena bude tradičně také cena za výjimečný počin, jejíž výběr provádí Akademie a Grémium ČCA, a ceny partnerů, jejichž laureáty navrhuje partneri ceny.

Složení poroty: **Ueli Brauen** (Švýcarsko), architektka **Katalin Csillag** (Maďarsko), architekt a urbanista **Patrick Koschuch** (Nizozemsko), architekt **Pavol Mikolajčák** (Slovensko, Itálie), architektka, urbanistka a akademička **Marialessandra Secchi** (Itálie), architektka, urbanistka a akademička **Els Verbakel** (Belgie, Izrael) a krajinářská architektka a akademička **Kathrin Volk** (Německo).

Nominální večer ČCA

Slavnostní ceremoniál s vyhlášením přibližně třiceti staveb nominovaných do užšího výběru, z nichž budou vybráni finalisté a vítěz soutěžní přehlídky, se uskuteční 23. června ve Valdštejské zahradě v Praze.

Více informací

www.ceskacenaazaarchitekturu.cz

VE VĚKU NEDOŽITÝCH 93 LET ZEMŘELA PRVNÍ DÁMA ČESKÉ ARCHITEKTURY ALENA ŠRÁMKOVÁ

Ve čtvrtek 10. března 2022 opustila českou architektonickou scénu její přední představitelka, profesorka Alena Šrámková. Architektka je autorkou budovy ČKD na Můstku v Praze, původní haly Hlavního nádraží v Praze, rozhledny na Šeráku, Tyršova mostu v Přerově či nové budovy Fakulty architektury ČVUT v Praze. Po roce 1989 byla předsedkyní Obce architektů a stála u zrodu České komory architektů. Od roku 1996 vedla ateliér na Fakultě architektury ČVUT v Praze. Předseda ČKA Jan Kasl poslal jménem svým i Komory kondolenční dopis.

Jan Šrámek, Alena Šrámková, Dům ČKD Na Můstku, 1974–1983. Foto archiv ČKA

„Je třeba ocenit vnitřní sílu a důslednost přesvědčení, které do své architektonické tvorby vkládala Alena Šrámková. Její architektura není zaostalá ani ve srovnání s nejradikálnějšími výkřiky. Šlo jí o uchování trvalých hodnot, vyrůstajících z domácího kulturního prostředí, o architekturu představující ‚hlubinu bezpečnosti‘. Je zároveň moderní i archaická, srozumitelná i blížká. Není ani hédonistická, na to je přísná, ani konzervativní, na to je vlídná, a možná, že může i vychovávat lidi. Takovou by si ji Alena Šrámková ráda představovala,“ napsal u příležitosti udělení Pocty České komory architektů 2007 historik architektury Pavel Halík.

em. prof. Ing. arch. akad. arch. Alena Šrámková (*20. června 1929) je považována za jednu z nejvýznamnějších žen novodobé české architektury. V roce 1952 absolvovala Vysokou školu technickou v Bratislavě se specializací na architekturu a pozemní stavitelství. Pracovala pro Chemoprojekt Bratislava a Stavoprojekt v Ústí nad Labem. Ve studiu pokračovala v letech 1955–1958 na Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru Jaroslava Fragnera. Projektovала ve Státním projektovém ústavu obchodním Praha (1959–1975) a Projektovém ústavu výstavby hlavního města Prahy – ateliérech BETA A DELTA (1975–1987). Působila rovněž v liberecké architektonické kanceláři SIAL

(1988–1990), která fungovala pod Stavoprojektem Liberec. V roce 1991 si Alena Šrámková založila vlastní architektonický ateliér. Mezi její nejdůležitější stavby patří nová brutalistní odbavovací hala Hlavního nádraží v Praze (1972–1979), kterou navrhla společně s Janem Bočanem, Josefem Dandou, Zdeňkem Rothbauerem a Janem Šrámkem. S manželem Janem Šrámkem projektovali také dům ČKD na Můstku v Praze na Václavském náměstí (1975–1983), který se stal prvním příkladem postmoderní architektury v Československu. Mezi desítkami dalších studií a projektů stojí za zmínku realizace Domu s pečovatelskou službou v Horažďovicích (2002) nebo Tyršova mostu v Přerově (2007). Od roku 1996 vedla ateliér architektury na Fakultě architektury ČVUT v Praze, pro niž navrhla se svými dlouholetými spolupracovníky a kolegy Tomášem Koumarem a Lukášem Ehlem novou budovu Fakulty architektury ČVUT v Praze (2005–2009). Za svou práci získala řadu ocenění, např. Poctu České komory architektů 2007, medaili Za zásluhy od prezidenta republiky v roce 2008, Cenu Ministerstva kultury ČR za architekturu v roce 2010 atd.

Alena Šrámková, Lukáš Ehl, Tomáš Koumar, Václav Jandáček, Antonín Žižkovský, Ladislav Dvořák, Milan Komínek, Tyršův most v Přerově, 2004-2012. Foto EHL & KOUMAR ARCHITEKTI s. r. o.

Richardo Bofill, La Muralla Roja, bytový komplex, Calpe, Španělsko, 1968.

val v Ženevě, dlouhodobě tvořil ve Francii a stavěl po celé Evropě. Ateliér Ricardo Bofill Taller de Arquitectura, který založil v roce 1963, je podepsaný pod více než tisícovkou projektů včetně cementárny v Sant Just Desvern, kde ateliér sídlí. Mezi Bofillovy významné realizace patří letištní Terminal 1 a Terminal 2 v Barceloně, kongresové centrum v Madridu, hotel W v Barceloně, olympijský plavecký stadion ve Francii, růžový bytový dům La Muralla Roja, sídlo parfumerie Rochas, sídlo banky BNP Paribas, univerzita v Maroku, koncertní sál L'Arsenal, vinné sklepy Château Lafitte-Rothschild nebo třeba návrh na nový stadion Nou Camp Nou s rozvlněnou fasádou.

Richardo Bofill zemřel na komplikace spojené s onemocněním covid-19.

ERRATA

V Bulletinu ČKA 4/2021 byly na s. 27 publikovány výsledky soutěže Architekt roku 2021. Nedílnou součástí soutěže je také ocenění Architekt obci, které v loňském roce obdržel Ing. arch. Aleš Burian. V Bulletinu jsme ovšem nesprávně uvedli křestní jméno (Petr). Za toto nedopatření se oběma páňům architektům i čtenářům omlouváme.

ZEMŘEL RICARDO BOFILL

Dne 14. ledna 2022 zemřel ve věku 82 let významný španělský architekt a urbanista Ricardo Bofill, autor řady ikonických staveb v rodné Barceloně. Svou stopu zanechal i v České republice, kde byl podle jeho návrhu v roce 2000 rekonstruován průmyslový areál Corso Karlín, podílel se také na architektonickém řešení pražského Fora Karlín a v roce 2016 dokončil rekonstrukci obytného souboru Obecní dvůr na Starém Městě v Praze.

Ricardo Bofill začal studovat architekturu v Barceloně a poté pokračoval na École d'Architecture v Ženevě. Deník El País v nekrologu Bofilla nazval „nejkosmopolitnějším španělským architektem“, protože tento autor dostudo-

INŽENÝRSKÉ OKÉNKO

Původní Trojská lávka z roku 1984 (délka 256 m, šířka 3,8 m, soustava 156 ocelových lan se zavěšenými železobetonovými díly).
Foto SimcaCZE, wikipedia.org

SOUD OSVOBODIL PROJEKTANTA ZŘÍCENÉ TROJSKÉ LÁVKY

Počátkem března soud v kauze zřícení pražské Trojské lávky osvobodil jak projektanta Jiřího Stráského, tak bývalého šéfa oddělení mostů Technické správy komunikací Antonína Semeckého. Za nedbalostní obecné ohrožení hrozilo oběma mužům dva až osm let vězení. Lávka spadla v prosinci 2017, čtyři chodci při neštěstí utrpěli vážná zranění. K obžalobě se připojilo i Hlavní město Praha a žádalo o náhradu škody ve výši více než osm milionů korun. Zřícenou lávku nahradila v říjnu 2020 vyšší i širší konstrukce, která vyšla na 150 milionů Kč.

Zásadní zprošťující rozsudek v kauze pádu Trojské lávky vynesl 8. března 2022 Obvodní soud pro Prahu 7. Stanuli před ním dva inženýři spojení s tímto stavebním dílem: prof. Ing. Jiří Stráský, DSc., jenž lávku na začátku 80. let vyprojektoval, a Ing. Antonín Semecký, který byl z pozice bývalého šéfa oddělení mostů Technické správy komunikací (TSK) spoluzodpovědný za její údržbu. Verdikt zatím není pravomocný, státní zástupce Mgr. Šimon Vavrečka, který pro oba stavební inženýry žádal podmíněné tresty, si ponechal lhůtu pro případné odvolání.

Představitelé České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT) rozhodnutí vítají. Od počátku vnímají obžalobu jako účelovou a zmatečnou. Ani soudní znalci nebyli s to po téměř 40 letech provozu prokázat kauzální spojitost mezi údajnými chybami v projektu, potažmo realizaci, a správou lávky. „Nikdo se například nezabýval mírou poškození, kterou na Trojské lávce spáchaly dvě velké povodně, včetně té historické z roku 2002. I proto jsme od počátku považovali obvinění a posléze i obžalobu za absurdní a nebezpečně precedenční pro de facto jakékoliv starší stavby v České republice,“ komentuje rozhodnutí obvodního soudu Ing. Robert Špalek, předseda ČKAIT. Komora za zvláště závažný považuje argument, že původní projektant nemohl od dokončení lávky nijak ovlivňovat její opravy a údržbu. A zároveň upozorňuje na již překonanou praxi, kdy soudní znalci nemuseli mít inženýrskou autorizaci v oboru staveb,

jejichž posudky pro soudy zpracovávali. Přesně to nastalo i v případě Trojské lávky.

Oba obžalovaní inženýři byli v trestněprávním řízení osvobozeni 8. března 2022. „Nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž jsou obžalovaní stíháni,“ uvedl předseda senátu Obvodního soudu pro Prahu 7 JUDr. Dalibor Ryšlavý, který v osvobozujícím rozsudku dal za pravdu tvrzením obhajoby a jejím soudním znalcům. V jeho závěrečné řeči mimo jiné zaznělo, že projekt, který vypracoval profesor Stráský, byl bez vad, což dokládá řada odborných posudků. Obžaloba J. Stráského vycházela pouze z jednoho znaleckého posudku, který však nebyl řádně zpracován a jeho závěry byly v rámci dokazování jednoznačně vyvráceny. Naopak správnost statického výpočtu zpracovaného v roce 1983 potvrdila řada posudků předních odborníků, kteří mají velké zkušenosti s navrhováním staveb z předpjatého betonu, proběhla také zkouška konstrukce ve větrném tunelu. Obhajoba opakovaně zdůraznila, že projekt byl zpracován více než čtyři desítky let před pádem lávky. Ten tak nebyl způsoben nějakou skrytou vadou projektu, která by kdykoli po dokončení lávky mohla způsobit její destrukci, ale dlouhotrvající korozí, jež přes vědomost osob odpovědných za správu lávky nebyla řádně řešena.

Ing. Antonín Semecký po celou dobu práce šéfa Oddělení mostů Technické správy komunikací zajišťoval technickou správu, prohlídky a údržbu lávky. Ve své práci se řídil výsledky prohlídek lávky, nemohl rozhodovat o tom, zda je lávka v tak špatném až havarijním stavu, že má být uzavřena. Písemné zprávy z prohlídek lávky sice připomínaly zhoršující se technický stav, ale vždy konstatovaly, že lávka může být dále provozována. Ing. Semecký nerozhodoval ani o finančních prostředcích na opravy mostů, neboť to spadá do kompetence vedení hlavního města Prahy. Ing. Semecký věnoval této stavbě zvýšenou pozornost, jak konstatoval soudce, proto bylo objednáno hodně měření i kontinuální sledování. V době pádu lávky již 8 měsíců nebyl vedoucím Oddělení mostů.

Markéta Kohoutová
vedoucí Tiskového oddělení ČKAIT

Krácceno redakci.

Plné znění textu na [www.ic-ckait.cz/casopisy-casopisy-z-i](http://www.ic-ckait.cz/casopisy/casopisy-z-i)

25

ARCHICAD 25
VYTVOŘEN SPOLEČNĚ S UŽIVATELI.

KVALITNÍ DESIGN V KAŽDÉM DETAILU.

Archicad je k dispozici jako trvalá licence, kterou lze následně upgradovat. Lze si pořídit i předplatné na 1, 3, 6 nebo 12 měsíců. Ve všech případech se jedná o „plovoucí“ licenci, kterou lze přenášet mezi uživateli.

Více na archicad.cz

UMPRUM SPOLÉHÁ NA ZUMTOBEL

Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze (UMPRUM) otevřela nové Technologické centrum. Ten nejlepší světelný komfort zde studentům zajišťují svítidla od společnosti Zumtobel.

Deset let. Bezmála tolik trvaly přípravy a následné stavební práce na novém Technologickém centru, které pražská Vysoká škola uměleckoprůmyslová, známá pod zkratkou UMPRUM, otevřela v závěru roku 2021 v Mikulandské ulici v Praze 1. Přestavěná budova nabízí špičkové dílenské zázemí odpovídající vysokým technickým požadavkům stejně jako prostory pro teoretickou výuku, výstavy, společenské akce nebo konference. Bylo jasné, že dodavatelem osvětlení se může stát jen špičková firma. Volba proto padla na značku Zumtobel.

„K průmyslovému designu má Zumtobel Group samozřejmě velmi blízko, a proto je pro nás velkým vyznamenáním, že jsme mohli dodat naše řešení osvětlení právě Technologickému centru UMPRUM, které je v mnoha ohledech unikátním projektem. Dodaná svítidla PERLUCE představují spojení inovací a špičkového, vysoce variabilního designu pro osvětlení průmyslových a kancelářských prostor. Věřím, že díky kvalitnímu osvětlení přispěje společnost Zumtobel Group k tvůrčí atmosféře, ve které studenti UMPRUM vymyslí mnoho nových, špičkových produktů,“ říká Jan Vacek, generální ředitel ZG Lighting Czech Republic s. r. o., české pobočky nadnárodní společnosti Zumtobel Group.

PERLUCE & LITENET by Zumtobel

Základem řešení osvětlení Technologického centra UMPRUM je řada svítidel PERLUCE. Tato linie svítidel od společnosti Zumtobel byla vyvinuta ve spolupráci s designéry prestižní německé společnosti Studio Ambrozus, takže představují nejen technologickou, ale i designovou špičku.

Svítidla PERLUCE, určená k zavěšení nebo přisazené montáži na stropy i stěny, existují v kruhové, čtvercové a liniové variantě. Tato moderní LED svítidla s vysokou kvalitou světla, možností výběru teploty chromatičnosti 3000–6500K a dlouhou životností jsou vyba-

vena špičkovou optikou typu LRO. Tato optika svou mikropyramidální strukturou zajišťuje rovnoměrné rozptýlení světla, které potom působí velmi přirozeně a nikoho neoslňuje. Třída ochrany IP50 umožňuje umístit svítidla PERLUCE rovněž do prašného prostředí, což byl jeden z požadavků dílen Technologického centra UMPRUM.

Ve většině prostor Technologického centra UMPRUM jsou svítidla PERLUCE řízena centrální řídicím systémem LITENET od společnosti Zumtobel, a to přesně podle požadavků uživatelů a automaticky dle intenzity denního osvětlení. Stmívatelná svítidla jsou díky tomu šetrnější k očím studentů a snižují náklady na provoz osvětlení.

UMPRUM jde s dobou

Nové Technologické centrum UMPRUM vzniklo přestavbou nepoužívané budovy základní školy. Za architektonickým návrhem stojí profesor UMPRUM Ivan Kroupa společně s Janou Moravcovou a Tomášem Zmekem. Budova zapadá do okolní zástavby, ale zároveň poskytuje kompletní a zcela současné technologické zázemí pro většinu vyučovaných disciplín. Vnitřní komunikační a prostorové uspořádání přitom respektuje původní historický systém modulace a traktování budovy. Společnost Zumtobel si váží důvěry vložené v její produkty, které studentům a vyučujícím zajistí ty nejlepší možné podmínky po další roky.

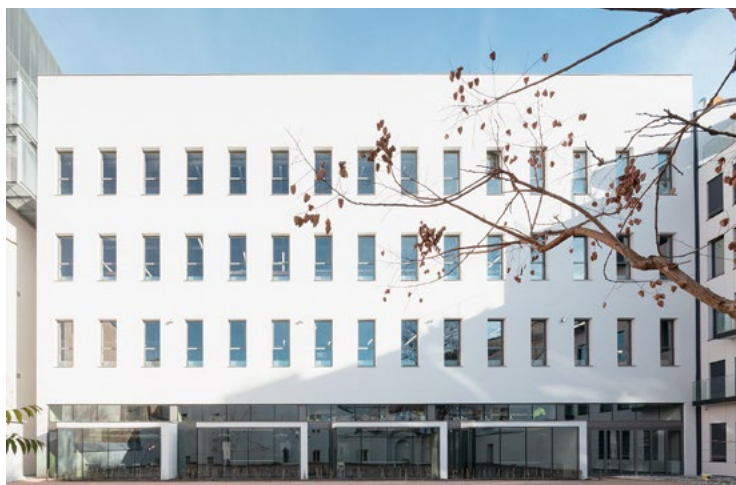
Skupina Zumtobel, Partner České ceny za architekturu 2022, sídlí v Dornbirnu v rakouské spolkové zemi Vorarlberg.

Na českém trhu je zastoupená pobočkou ZG Lighting Czech Republic s. r. o.

Jankovcova 2, Praha 7, 170 00,
T: +420 266 782 200, www.zumtobel.cz

Svítlidla Perluce značky Zumtobel jsou odolná vůči prachu, a proto jsou vhodným zdrojem osvětlení v dílnách Technologického centra UMRUM. Fotografie Peter Fabo

Osvětlení všech prostor Technologického centra UMRUM zajišťuje kombinace čtvercových, kruhových a liniových světel PERLUCE značky Zumtobel. Fotografie Peter Fabo

Za architektonickým návrhem Technologického centra UMRUM stojí profesor UMRUM Ivan Kroupa společně s Janou Moravcovou a Tomášem Zmekem, osvětlení dodala společnost Zumtobel Group. Fotografie Peter Fabo

ZUMTOBEL

Multifunkční centrum Lanškroun, Ladislav Vlachynský, Luboš Kaplan, David Fírbas – Ateliér 90, místo konání konference AUÚP, foto archiv města Lanškroun

SERVIS

EXPO 1967, Montreal, Celkový pohled na československý pavilon, foto Miroslav Řepa

Národní zemědělské muzeum Ostrava – muzeum potravin a zemědělských strojů, Josef Pleskot a Milan Šraml, realizace 2020, foto archiv NZM Ostrava

AKCE

NOVÉ VÝZVY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

Konference

Záštita ČKA

28. 4.–29. 4. 2022

L'Art – Multifunkční centrum, Nádražní 335, Lanškroun

Na programu letošního jarního setkání pořádaného Asociací pro urbanismus a územní plánování ČR jsou obecné i konkrétní příklady vyplývající ze změn probíhajících v naší společnosti i změn způsobených klimatickou změnou. Na tyto změny bude potřeba reagovat i změnami v území, které musí být podloženy územně plánovací dokumentací. Druhým tématem konference bude digitalizace a standardizace výstupů v oblasti územního plánování. Součástí konference bude i představení zahraničních příkladů a jako vždy proběhne rovněž panelová diskuse účastníků územně plánovacího procesu na všech úrovních.

Akce je součástí celoživotního profesního vzdělávání – 5 bodů.

www.urbanismus.cz/jarni-konference-2022

BROWNFIELDY 2022

Konference

Záštita ČKA

16. 6. 2022

Ostrava, Dolní Vítkovice

Konference Brownfieldy představuje platformu pro dialog soukromé a veřejné sféry o budoucím územním a ekonomickém rozvoji brownfieldových lokalit v ČR. V průběhu jednoho dne se zde setkají odborníci na územní plánování, development, architekturu, finanční nástroje, životní prostředí, právo a další. Letošní ročník je věnován průmyslovému developmentu na brownfieldech s důrazem na udržitelnost a kvalitu projektů i po stránce architektonické. Dlouhodobým cílem konference je ukazovat konkrétní a úspěšné projekty, které mohou být inspirací pro další realizace. Organizátorem akce je Asociace developerů České republiky, agentura CzechInvest a Kateřina Kubizňáková.

Akce je součástí celoživotního profesního vzdělávání – 5 bodů.

www.kfbrownfieldy.cz

BYLI JSME SVĚTOVÍ! / EXPO BRUSEL, MONTREAL, ÓSAKA

Výstava

3.2.–1.5. 2022

Muzeum umění Olomouc, Denisova 47, Olomouc

Pozoruhodnou kolekci dokumentů, autorských fotografií a diapositivů architekta Miroslava Řepy (*1930), spoluautora československého pavilonu pro Expo v Montrealu, uchovává ve sbírce Muzeum umění Olomouc. Na světové výstavě v Bruselu v roce 1958 byl ještě nadšeným pozorovatelem, ovšem v Montrealu v roce 1967 už nesl obrovskou zodpovědnost za úspěch naší expozice. O tři roky později následovala Ósaka, kde si architekt vydechl – navrhl už „jen“ divadlo Laterna Magika. Právě tato trojice přehlídek patří k tomu zásadnímu z poválečného výstavnictví. Miroslav Řepa se zde osvědčil i jako výborný dokumentátor, o čemž se mohou přesvědčit návštěvníci Muzea umění na výstavě Byli jsme světoví!.

Atomium, Brusel, André Waterkeyn, foto Trougnouf (Benoit Brummer), Wikimedia Commons

Metropolitní plán, foto archiv IPR

Den architektury, foto René Volfík

Le Point du Jour art center, Cherbourg, Éric Lapierre Architecture, 2008, foto Helene Binet

BELGICKÉ JARO 2022

Přednáškový cyklus

FA VUT Brno, Poříčí 273/5, Brno-střed

Přednáškový cyklus o soudobé zahraniční tvorbě se letošního jaro zaměří na Belgické království, jehož supernormální architektura neprávem leží ve stínu ambiciózního holandského souseda. Cílem pěti přednášek bude vyložit kontinuitu belgické architektury od konce 19. století až po současnost. Po cyklu Belgické jaro 2022 bude v dalším semestru navazovat Italský podzim 2022. Přednášky Petra Šmídka se konají na brněnské FA VUT pro všechny zájemce o soudobou architekturu každé sudé úterý v místnosti A310 od 17 hodin.

- 5. 4. Sochařská tvorba – Robbrecht en Daem, Marie-José Van Hee, Graux & Baeyens, Vens Vanbelle
- 19. 4. Normal a minimal – De Vylder Vinck Taillieu, Vincent van Dusen, Dieter Verbeke, Frank Delmulle, Coussée Goris Huyghe
- 26.–30. 4. Cesta do Belgie – Pětidenní cesta do Bruselu, Ghentu, Antverp, Lutychu a Lovaně

DEN ARCHITEKTURY 2022

Festival

Záštitá ČKA

30. 9.–6. 10. 2022

Celá ČR

Sdružení Kruh pořádá další ročník celorepublikového festivalu Den architektury. Festival zamíří do stovky měst a obcí napříč Čechami, Moravou a Slovenskem. Jeho bohatý program, čítající několik stovek akcí, nabídne zdarma procházky, cyklovyjíždky, přednášky nebo workshopy.

www.denarchitektury.cz

METROPOLITNÍ PLÁN

Výstava

26. 4.–30. 6. 2022

Centrum architektury a městského plánování, Vyšehradská 51, Praha 2

Institut plánování a rozvoje (IPR) vystaví Metropolitní plán, který určuje limity výstavby v Praze od 1. ledna 2023. Oproti současnému územnímu plánu z roku 1999 ten metropolitní řeší například výškovou regulaci. Rovněž nebere v potaz pouze funkční využití území, ale hledí také na charakter území a městské čtvrti. Plán se soustředí na několik zásadních oblastí, a to klimatickou změnu, bydlení, veřejná prostranství nebo veřejnou vybavenost.

DIALOGY 2022

Přednášky

Záštitá ČKA

1. 1.–31. 12. 2022

Praha – kino Světozor, CAMP IPR, kino Přítomnost nebo v případě nutnosti live stream na FB

Spolek KRUH reflektuje více než jednadvacetiletou historii úspěšných přednášek zaměřených na současnou architekturu. V pokračování cyklu s názvem Dialogy zve nejzajímavější přednášející minulých ročníků spolu s jejich vybraným hostem, ať už architektem či profesionálem z jiného odvětví. Vytvářejí tak unikátní rozhovor, často i s oborovým přesahem. Přednášející jsou vybíráni nejen podle ohlasů návštěvníků, ale převážně podle nosných témat, se kterými nás seznámili. Zaměřují se například na problémy udržitelnosti a možnosti využívání přírodních materiálů v architektuře, na otázku globalizace a alibismu v posuzování ekologicky šetrných budov, zohledňovali politické, sociální a environmentální aspekty propsané do architektury, ukázali potřeby současného bydlení nebo zkoumali veřejný prostor a plánování města.

- 5. 5. 2022 v 19.30 h – Mirko Baum, Lukáš Beran
- 2. 6. 2022 v 19.30 h – Éric Lapiere /FR a Anna Rosellini /IT

Akce je součástí celoživotního profesního vzdělávání – 5 bodů.

kruh.info

Obecní knihovna ve Stanicích, rekonstrukce 2021, majo architekti, ocenění Knihovna roku 2021, foto archiv MZK

(RE)VIZE KNIHOVEN 21. STOLETÍ. PROSTOR – FUNKCE – PŘÍLEŽITOST

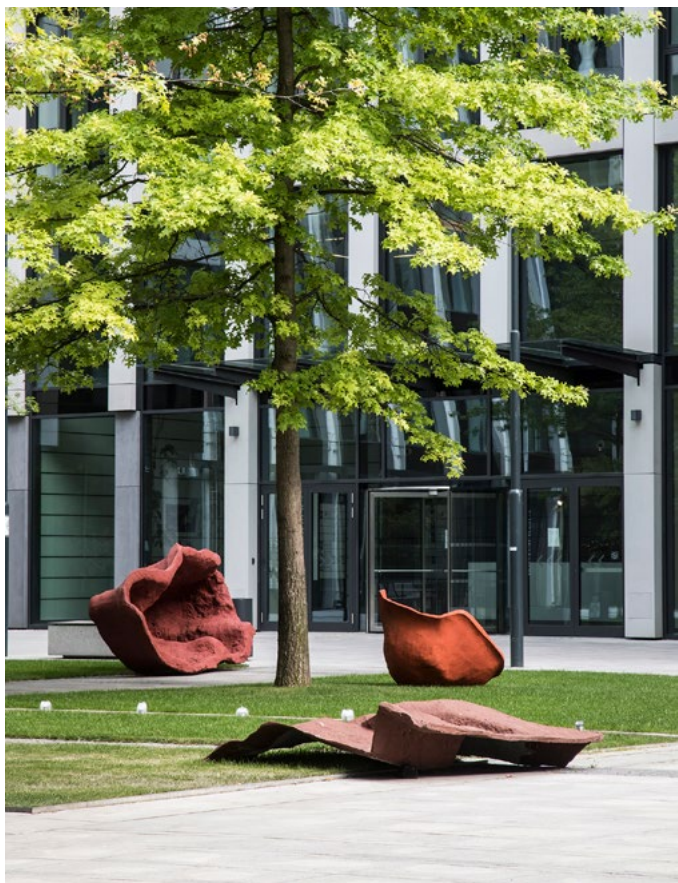
Výstava

1. 3.–30. 4. 2022

Moravská zemská knihovna

Výstava představuje prostřednictvím oboustranných panelů náhled na vývoj architektonických řešení knihoven v České republice. Stěžejní část výstavy je umístěna v galerii v přízemí budovy, kde si na 12 panelech mohou návštěvníci prohlédnout 21 novostaveb a rekonstrukcí českých knihoven mezi lety 2015 a 2020. Vybírány byly především s ohledem na netradiční architektonické řešení budovy nebo zajímavé interiérové prvky. První patro foyer nabízí vhléd do rekonstrukcí jihomoravských knihoven v letech 2016 až 2019, realizovaných z dotačního titulu Obecní knihovny na podporu rozvoje a modernizace knihoven. S historií MZK, fotografiemi průběhu výstavby stávající budovy a zajímavými fakty se návštěvníci seznámí ve foyer druhého patra. Do současnosti a možné budoucnosti architektury českých knihoven návštěvníky přenese 15 návrhů a 9 trojrozměrných modelů od studentů Fakulty architektury VUT v Brně.

architektura.knihovny.cz

Festival m3, Sofia Thorsen s plastikami Excavation umístěnými v atriu Florentina v Praze, 2018, foto archiv festivalu

FESTIVAL M3 / UMĚNÍ V PROSTORU

Přehlídka děl, přednášky

Záštita ČKA

červen–září 2022

Praha

V roce 2022 proběhne již šestý ročník Festivalu m3 / Umění v prostoru. Navazuje na úspěšné předchozí ročníky, které se konaly vždy v jiné pražské lokalitě na odlišná témata a pod vedením různých kurátorů. Cílem festivalu není jen osadit prostor jednotlivými díly, ale především zprostředkovat návštěvníkům i obyvatelům města kontakt s aktuálním uměním, konfrontovat je s ním a jeho prostřednictvím aktivně vytvářet nové teritoriální kontexty. Záměrem přehlídky má být nejen kultivace veřejného prostoru, ale i diagnostikování a nabourávání společenských a lokálních stereotypů a v souvislosti s tím i rozpoutání veřejné diskuze na konkrétní témata vztahující se k dané problematice.

www.festivalm3.cz

Podnikatelé z řad osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) určitě nejednou za dobu své činnosti zvažují, zda se jim vyplatí, či nevyplatí podnikat prostřednictvím obchodní korporace. Kromě otázky omezení rozsahu podnikatelských rizik (ručení) však musí vzít v úvahu i různé zatížení odvody nejen na dani, ale i na pojistném.

V dalším textu se pokusíme nastínit základní zlomové body ve vztahu k odvodům daní a pojistného, které by měli podnikatelé zvážit při svém rozhodování.

Co je tedy pro zdanění podnikatelů podstatné?

Nejprve si ve stručnosti přiblížíme způsob stanovení základu daně podnikajících fyzických osob. Pro ten je důležité, jakým způsobem bude podnikatel uplatňovat výdaje. Na výběr má ze dvou možností – skutečné výdaje nebo výdaje procentem z příjmů. Činnost architektů je z pohledu daně z příjmů považována za jiné podnikání než živnostenské nebo zemědělská činnost, ke kterému je však potřeba podnikatelské oprávnění. Tito podnikatelé mohou uplatnit výdaj do výše 40 % příjmů z této činnosti, maximálně však 800 tis. Kč. Pokud ovšem jde o projektovou činnost ve výstavbě, jedná se o živnost vázanou, u které lze uplatnit výdaj ve výši 60 % příjmů, maximálně 1 200 tis. Kč. Někdy se pro takto uplatněné výdaje používá pojem výdajový paušál.

V případě, že se podnikatel rozhodne pro skutečné výdaje, musí zvolit způsob, jakým je bude vykazovat. Buď povede daňovou evidenci (ta zjednodušeně spočívá v evidenci výdajů a příjmů, tj. peněžního toku), nebo povede (podvojně) účetnictví. V případě korporací na výběr není, ty vedou vždy účetnictví. V našem modelu jsme situaci trochu zjednodušili a předpokládáme, že skutečné výdaje v daňové evidenci budou shodné s náklady dle účetnictví, stejně tak příjmy budou ve všech variantách shodné s výnosy. Zároveň nepracujeme s dalšími úpravami základu daně ani odčitatelnými položkami.

Jak stanovit vlastní daň?

Po výpočtu základu daně můžeme kalkulovat vlastní daň. U fyzických osob byla od roku 2021 opětovně zavedena progresivní daň. Do určité míry jsme její období aplikovali již řadu let, a to v podobě solidární daně. Ve srovnání se solidární daní, která se použila jen pro příjem ze závislé činnosti a z podnikání, se progresivní zdanění vztahuje na všechny druhy příjmů.

Základní 15% sazba se aplikuje na základ daně do výše 48násobku průměrné mzdy. Na základ nad touto hranicí se použije 23% sazba. Hranice mezi sazbami tak není pevně daná a pro každý rok se může měnit podle změny průměrné mzdy. Pro rok 2022 je průměrná mzda 38 911 Kč a hranice pro druhou sazbu tak činí 1 867 728 Kč. Základ daně od této výše tak bude zdaňován už 23% sazbou.

V případě právnických osob je situace mnohem jednodušší, neboť u nich se uplatní jedna sazba ve výši 19 %.

Tímto ovšem není vlastní daňová povinnost stále ještě stanovena. Následují slevy na dani a daňová zvýhodnění. V našem modelu jsme použili pouze základní slevu na poplatníka, která pro rok 2022 činí 30 840 Kč. Právnické osoby mohou též uplatnit některé slevy na dani,

CELOŽIVOTNÍ PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ČKA

Dle zákona o výkonu povolání autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě patří do působnosti České komory architektů mimo jiné také podpora odborného vzdělávání a napomáhání šíření odborných informací. Přinášíme výběr konferencí, workshopů, přednášek a dalších akcí, které lze v následujících dnech absolvovat v rámci Celoživotního profesního vzdělávání ČKA. Celoživotní profesní vzdělávání (CPV) je založeno na dobrovolnosti a individuální volbě forem vzdělávacích aktivit. Dvouletý cyklus CPV předpokládá splnění minimálního počtu 72 bodů, 40 bodů v předepsaných oblastech a 32 bodů může být zajištěno aktivitami v jiných oblastech CPV. Autorizovaným osobám, které doloží splnění požadovaného počtu bodů, vydá ČKA osvědčení o absolvování CPV. U pojišťovny ČSOB může autorizovaná osoba uplatnit 50% slevu na spoluúčasti při profesním pojištění.

VÝBĚR Z PŘIPRAVOVANÝCH AKCÍ CPV

Jak navrhovat nové budovy dnes a po roce 2022

Centrum pasivního domu
12. 5. 2022, On-line, 2 body
14. 6. 2022, On-line, 2 body

XXIV. konference ocelové konstrukce

Sekurkon, s. r. o.
17. 5. 2022, Pasohlávky, 3 body

Připravila Kateřina Slaná
Aktualizovaný seznam akcí CPV: www.cka.cz

ale neexistuje u nich obdobný paušální odpočet jako u fyzických osob.

Naše modelové případy kalkulujeme na různé vysoké roční příjmy, přičemž v každé variantě počítáme s různými skutečnými výdaji, které jsme stanovili vždy jako určité procento příjmů. Ve výchozí variantě jsou výdaje ve výši 40 % příjmů, dále následují výdaje nízké (20 % příjmů) a výdaje vysoké (60 % příjmů).

Pokud je podnikání provozováno prostřednictvím obchodní korporace (např. společností s ručením omezeným), předpokládáme, že veškerý výnos po zdanění bude rozdělen společníkovi jako dividenda nebo podíl na zisku, který bude podléhat 15% srážkové dani. Společník tak obdrží příjem, který bude zdaněn nejprve korporátní daní (19 %) a následně srážkovou daní (15 %).

U společníka obchodní korporace je třeba zmínit, že pokud za něj není odváděno pojistné jinde (např. v zaměstnání), musí si platit pojistné na zdravotní pojištění sám jakožto osoba bez zdanitelných příjmů. Pro rok 2022 je stanovené měsíční pojistné u těchto osob ve výši 2 187 Kč.

Pokud tedy zvažujete variantu podnikání prostřednictvím obchodní korporace a nemáte příjmy ze zaměstnání, ze samostatné výdělečné činnosti, nebo za vás neplatí pojistné stát, musíte k celkovým odvodům připočítat i zdravotní pojištění.

Pokud skutečné výdaje odpovídají výši výdajového paušálu, budou podnikatelé zdaněni stejně bez ohledu na to, jaký způsob uplatňování výdajů zvolí a stejně na tom budou i z pohledu odvodů pojistného. Daň u korporace je výrazně vyšší. Při zohlednění odvodů na pojistném nejsou však celkové odvody korporace ani OSVČ výrazně odlišné.

Pokud by však skutečné výdaje byly výrazně nižší, pak je výdajový paušál jednoznačně výhodnější. Naopak při vyšších skutečných výdajích se vyplatí jít cestou daňové evidence nebo obchodní korporace.

Jak se situace změní, pokud příjmy budou zhruba třikrát vyšší než v základní situaci? Podstatnou roli zde bude hrát absolutní hranice výdajového paušálu, která významně ovlivní výši základu daně a potažmo i základny pro výpočet pojistného. U takto vysokých příjmů se vyplatí uplatnit skutečné výdaje. Bez ohledu na výši skutečných výdajů je ve všech případech odvodově zatížen nejmeně s. r. o.

Pokud srovnáme výhradně daňovou pozici podnikatele uplatňujícího skutečné výdaje a s. r. o., pak přestože se u základů daně již dostáváme nad limit 1,87 mil. Kč a uplatňujeme na část základu daně vyšší sazbu, celková daňová povinnost oproti s. r. o. je u fyzické osoby nižší.

Obdobné výsledky z pohledu celkového zatížení dosáhneme i s příjmy 10 mil. Kč. Výdajový paušál u fyzické osoby bude i v tomto případě limitován 800 tis. Kč, což tuto formu uplatnění výdajů zcela diskvalifikuje ve srovnání se zbývajících variantami.

U fyzických osob se výrazně do zdanění propisuje daňová progresse. Daňové zatížení je tak u fyzických osob vyšší než u korporace. Pojistné celkovou zátěž fyzické osoby ještě navyšuje. Přestože pro sociální pojištění existuje maximální vyměřovací základ (pro rok 2022 činí 1 867 728 Kč), jsou celkové odvody ve srovnání s s. r. o. u fyzické osoby výrazně vyšší.

V poslední variantě hraje opět důležitou roli pojistné a minimální hranice, ze kterých se pojistné odvádí. Pokud vypočtená základna pro odvod pojistného nedosáhne minimálního vyměřovacího základu, platí podnikatel pojistné alespoň ve výši vypočtené z tohoto minimálního základu. Jak pro sociální, tak pro zdravotní pojistné platí jiné minimální vyměřovací základy, které se každým rokem upravují. Pro rok 2022 činí minimální vyměřovací základ na zdravotní pojištění pro osoby sa-

mostatně výdělečně činné 233 466 Kč a pro sociální pojištění 116 736 Kč.

Přestože vypočtená daňová povinnost je u fyzické osoby výrazně nižší než u korporace, odvody na pojistném celkovou zátěž významně zvyšují. Při nižších skutečných výdajích se jako nejvýhodnější varianta jeví cesta paušálních výdajů. Naopak při vyšších skutečných výdajích se celková zátěž při uplatnění skutečných výdajů výrazně odlišuje od s. r. o.

Na závěr je třeba zmínit, že jsme se zatím nezabývali možností využití paušální daně. Ta je určena jen pro podnikající fyzické osoby, které splňují podmínky zákona – např. nejsou plátcí DPH a nemají příjmy vyšší než 1 mil. Kč za rok. Pro rok 2022 byla stanovena paušální daň ve výši 5 994 Kč měsíčně, tj. 71 928 Kč ročně. V částce jsou zahrnuty i odvody na pojistném a daň 100 Kč. U poplatníků s nižším výdajovým paušálem nebo nízkými skutečnými výdaji se paušální režim se vyplatí už od ročních příjmů ve výši 400 tis. Kč (opět za předpokladu, že neuplatňují další slevy na dani či odčitatelné položky). U poplatníků, kteří by jinak uplatňovali výdaje ve výši 60 % příjmů, se paušální daň vyplácí u ročních příjmů zhruba od 600 tis. Kč výše.

Vlastní daňovou povinnost a celkovou odvodovou zátěž ovlivňuje řada faktorů, které naše modelové situace samozřejmě nemohou postihnout. Navíc modely realitu do určité míry zkreslují. Jaká varianta či kombinace variant jsou pro podnikatele vhodnější a výhodnější, je tak třeba posoudit individuálně s použitím konkrétních údajů a s ohledem na konkrétní podmínky a možnosti podnikatele.

Odborný partner ČKA

Tabulka 1 Příjmy 1 mil. Kč

Položka	OSVČ		s. r. o.	OSVČ		s. r. o.	OSVČ		s. r. o.
	výdaje procentem z příjmů (40 %)	skutečné výdaje		výdaje procentem z příjmů	skutečné výdaje		výdaje procentem z příjmů	skutečné výdaje	
Příjmy/výnosy	1 000 000								
Výdaje/náklady	400 000	400 000	400 000	400 000	200 000	200 000	400 000	600 000	600 000
Základ daně	600 000	600 000	600 000	600 000	800 000	800 000	600 000	400 000	400 000
Daň fyzická osoba celkem	90 000	90 000		90 000	120 000		90 000	60 000	
Daň právnická osoba			114 000			152 000			76 000
Sleva na poplatníka	30 840	30 840		30 840	30 840		30 840	30 840	
Výsledná daň	59 160	59 160	114 000	59 160	89 160	152 000	59 160	29 160	76 000
Sociální pojistné	87 600	87 600		87 600	116 800		87 600	58 400	
Zdravotní pojistné	40 500	40 500		40 500	54 000		40 500	31 518	
Srážková daň			72 900			97 200			48 600
Celkem odvody	187 260	187 260	186 900	187 260	259 960	249 200	187 260	119 078	124 600
Celkový příjem netto (bez zohlednění výdajů)	812 740	812 740	813 100	812 740	740 040	750 800	812 740	880 922	875 400

Tabulka 2 Příjmy 3, 2 mil. Kč

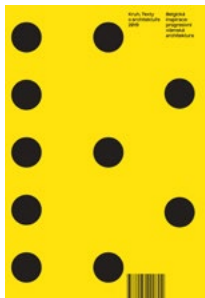
Položka	OSVČ		s. r. o.	OSVČ		s. r. o.	OSVČ		s. r. o.
	výdaje procentem z příjmů (40 %)	skutečné výdaje		výdaje procentem z příjmů	skutečné výdaje		výdaje procentem z příjmů	skutečné výdaje	
Příjmy/výnosy	3 200 000								
Výdaje/náklady	800 000	1 280 000	1 280 000	800 000	640 000	640 000	800 000	1 920 000	1 920 000
Základ daně	2 400 000	1 920 000	1 920 000	2 400 000	2 560 000	2 560 000	2 400 000	1 280 000	1 280 000
Daň fyzická osoba celkem	402 582	292 182		402 582	439 382		402 582	192 000	
Daň právnická osoba			364 800			486 400			243 200
Sleva na poplatníka	30 840	30 840		30 840	30 840		30 840	30 840	
Výsledná daň	371 742	261 342	364 800	371 742	408 542	486 400	371 742	161 160	243 200
Sociální pojistné	350 400	280 320		350 400	373 760		350 400	186 880	
Zdravotní pojistné	162 000	129 600		162 000	172 800		162 000	86 400	
Srážková daň			233 280			311 040			155 520
Celkem odvody	884 142	671 262	598 080	884 142	955 102	797 440	884 142	434 440	398 720
Celkový příjem netto (bez zohlednění výdajů)	2 315 858	2 528 738	2 601 920	2 315 858	2 244 898	2 402 560	2 315 858	2 765 560	2 801 280

Tabulka 3 Příjmy 10 mil. Kč

Položka	OSVČ		s. r. o.	OSVČ		s. r. o.	OSVČ		s. r. o.
	výdaje procentem z příjmů (40 %)	skutečné výdaje		výdaje procentem z příjmů	skutečné výdaje		výdaje procentem z příjmů	skutečné výdaje	
Příjmy/výnosy	10 000 000								
Výdaje/náklady	800 000	4 000 000	4 000 000	800 000	2 000 000	2 000 000	800 000	6 000 000	6 000 000
Základ daně	9 200 000	6 000 000	6 000 000	9 200 000	8 000 000	8 000 000	9 200 000	4 000 000	4 000 000
Daň fyzická osoba celkem	1 966 582	1 230 582		1 966 582	1 690 582		1 966 582	770 582	
Daň právnická osoba			1 140 000			1 520 000			760 000
Sleva na poplatníka	30 840	30 840		30 840	30 840		30 840	30 840	
Výsledná daň	1 935 742	1 199 742	1 140 000	1 935 742	1 659 742	1 520 000	1 935 742	739 742	760 000
Sociální pojistné	545 377	545 377		545 377	545 377		545 377	545 377	
Zdravotní pojistné	621 000	405 000		621 000	540 000		621 000	270 000	
Srážková daň			729 000			972 000			486 000
Celkem odvody	3 102 118	2 150 118	1 869 000	3 102 118	2 745 118	2 492 000	3 102 118	1 555 118	1 246 000
Celkový příjem netto (bez zohlednění výdajů)	6 897 882	7 849 882	8 131 000	6 897 882	7 254 882	7 508 000	6 897 882	8 444 882	8 754 000

Tabulka 4 Příjmy 500 tis. Kč

Položka	OSVČ		s. r. o.	OSVČ		s. r. o.	OSVČ		s. r. o.
	výdaje procentem z příjmů (40 %)	skutečné výdaje		výdaje procentem z příjmů	skutečné výdaje		výdaje procentem z příjmů	skutečné výdaje	
Příjmy/výnosy	500 000								
Výdaje/náklady	200 000	200 000	200 000	200 000	100 000	100 000	200 000	300 000	300 000
Základ daně	300 000	300 000	300 000	300 000	400 000	400 000	300 000	200 000	200 000
Daň fyzická osoba celkem	45 000	45 000		45 000	60 000		45 000	30 000	
Daň právnická osoba			57 000			76 000			38 000
Sleva na poplatníka	30 840	30 840		30 840	30 840		30 840	30 840	
Výsledná daň	14 160	14 160	57 000	14 160	29 160	76 000	14 160		38 000
Sociální pojistné	43 800	43 800		43 800	58 400		43 800	34 087	
Zdravotní pojistné	31 518	31 518		31 518	31 518		31 518	31 518	
Srážková daň			36 450			48 600			24 300
Celkem odvody	89 478	89 478	93 450	89 478	119 078	124 600	89 478	65 605	62 300
Celkový příjem netto (bez zohlednění výdajů)	410 522	410 522	406 550	410 522	380 922	375 400	410 522	434 395	437 700

BELGICKÁ INSPIRACE: PROGRESIVNÍ VLÁMSKÁ ARCHITEKTURA

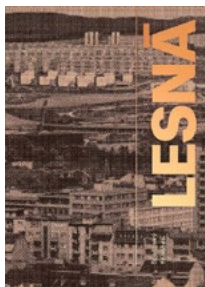
kolektiv autorů

Vydavatel: KRUH, 2021

Rozsah: 127 stran

Orientační cena: 400 Kč

Sedmý sborník textů o architektuře představuje díla současných vlámských architektů, kteří v roce 2019 vystoupili v Praze v rámci přednáškového cyklu s názvem Belgická inspirace. V publikaci se nachází rozhovory s těmito osobnostmi, mezi které se řadí například architekti Jan de Vylder a Xaveer De Geyter, studia BC architects a Rotor nebo také progresivní statik Guy Mouton. Rovněž zde nalezneme články a přepisy z přednášek i vlastní autorské texty, jež jsou zde publikované vůbec poprvé v rámci naší republiky. Místo v knize zaujmají i fotografie realizací a skic. Publikace od grafického designéra Petra Babáka představuje nejvýznamnější vlámská studia a dokresluje významnou roli architekta v aktuálních otázkách společnosti.

BRNĚNSKÝ FENOMÉN LESNÁ

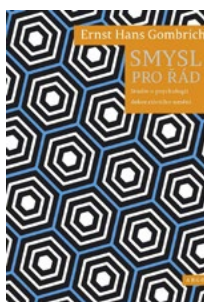
Adam Guzdek

Vydavatel: VUTIUM, 2021

Rozsah: 330 stran

Orientační cena: 600 Kč

Kniha Brněnský fenomén Lesná předkládá komplexní shrnutí historického a stavebního vývoje tohoto sídliště, které je právem pokládáno za významný počín československého urbanismu a architektury, zejména díky autorskému kolektivu architektů, jež se podíleli na výstavbě: Zounek, Rudiš, Dufek a Volák. Zabývá se všemi souvislostmi od návrhu a výstavby, které jsou spjaty s poválečnou urbanizací a fenoménem socialistického řešení obytných prostorů v šedesátých letech, přes typologii jednotlivých objektů až po problémy, jimž muselo sídliště čelit po společenských změnách v roce 1989.

SMYSL PRO ŘÁD / STUDIE O PSYCHOLOGII DEKORATIVNÍHO UMĚNÍ

Ernst Hans Gombrich

Vydavatel: ARGO, 2021

Rozsah: 477 stran

Orientační cena: 660 Kč

Kniha nabízí erudovanou, a přitom široce přístupnou teorii dekorativních umění. Ernst Hans Gombrich, jeden z největších světových historiků umění, autor slavné knihy Příběh umění rozebírající dějiny umění od pravěku až po moderní umělecké směry, ve svém novém díle zkoumá univerzálně lidský sklon hledat

v čase a prostoru řád, projevující se nejen v poezii, hudbě či architektuře, ale právě i v dekorativních uměních. Kniha svým pojetím navazuje na Gombričovu knihu *Umění a iluze / Studie o psychologii obrazového znázorňování* vydanou ve stejném nakladatelství roku 2019. Autor i tentokrát přináší fascinující a inspirativní úvahy o umění, přírodě, lidské psychologii a tom, jak náš mozek zpracovává podněty z vnějšího prostředí a přetváří je ve fantazii a umění.

HISTORICKÁ A SOUČASNÁ ARCHITEKTURA

Marek Tichý
Vydavatel: ARGO, 2021

Rozsah: 208 stran
Orientační cena: 580 Kč

Kniha přináší zamyšlení nad prací architekta v prostředí památkové rezervace na příkladech vlastní praxe a je stručným shrnutím zkušeností z přípravy a realizace téměř stovky projektů rekonstrukcí, obnovy a dostaveb památkově chráněných staveb, souborů a území, převážně na půdorysu Pražské památkové rezervace a v památkových zónách nebo areálech ve středních Čechách. Rovněž přispívá k dialogu o hledání podstaty, kvality a hodnot architektury jako takové, bez ohledu na to, v které době byla vytvořena. Podle autora je obecně označení „historická architektura“ relativní, protože si většina lidí pod tímto pojmem představí uzavřenou, dokončenou etapu, již považují za kulturní dědictví, které nepřináší žádné nové možnosti rozvoje. Tento pohled není zcela přesný. Ostatně prakticky každý architekt se dožije toho, že jeho práce – kdysi současná a aktuální - bude posuzována na měřítkem času.

TŘI ŽIVOTY ARCHITEKTA

Zdeněk Zavřel, Petr Volf (ed.)
Vydavatel: KANT, 2021

Rozsah: 184 stran
Orientační cena: 400 Kč

Profesor Zdeněk Zavřel patří k dnes již lehce opomíjené generaci architektů těžce poznamenané výkyvy kulturně-politického vývoje poválečného Československa, jejímž zástupcům zpravidla nebylo dopřáno podílet se na významných architektonických milnících jejich doby. Zavřel během normalizace emigroval do Nizozemska, kde se po počátečních neúspěších dokázal ve vyspělé architektonické velmoci skvěle uplatnit. Po sametové revoluci se vrátil do své domoviny a pomáhal se změnami v českém architektonickém prostředí. V poslední etapě svého profesního života využil nasbíraných zkušeností a stal se děkanem na své alma mater, pražské Fakultě architektury ČVUT. Kniha složená ze Zavřelových

vých vzpomínek vytváří unikátní semi-autobiografickou kroniku zajímavého profesního života v širších evropských souvislostech. Vydavatelství KANT představilo v loňském roce navazující druhý díl vzpomínek Zdeňka Zavřela nazvaný *Takoví jsme byli*. Kniha se týká jeho soukromého života a rodinného zázemí, které jsou však s profesní kariérou úzce propojeny. Záměrné rozdělení vzpomínek na profesní a soukromou část pomáhá dokreslit řadu autorových osobních rozhodnutí souvisejících s proměnami společnosti nejen v Čechách, ale i během let v emigraci. Hlubokou jizvou v jeho životě zůstává nesporně okupace v roce 1968 a její důsledky, s nimiž se vyrovnáváme dodnes. Druhá kniha také ilustruje osud české rodiny, která nachází své místo v odlišné, cizí společnosti. Je možná i jakýmsi předobrazem budoucích osudů, jež pod tlakem změn národních hranic a zvyklostí budou přetaveny do jiné a odlišné podoby.

NOVÉ MILÉNIUM 2000-2018 / OD PÁDU DVOJČIEK PO SMŤ ZAHY HADID

Imro Vaško
Vydavatel: UMPRUM, 2021

Rozsah: 236 stran
Orientační cena: 250 Kč

Publikace profesora Imra Vaška, představitele konceptuální, experimentální a vizionářské architektury, který stojí od roku 2011 v čele Ateliéru architektury III UMPRUM. Studie se zabývá změnami v architektonickém myšlení po skončení postmodernismu a 20. století a následném nástupu nových paradigmat ve stávajícím miléniu. Pokud 20. století charakterizuje moderna a vyvrcholení hierarchie stylů, pak je začátek nového tisíciletí charakterizován globalizací a hlavně útokem na Dvojčata (2001), jež rozvrací jistotu konce bipolárního světa z minulého století. Vznikají nové hrozby a konflikty, které dnes radikálně mění nejen naši existenci a každodenní životy, ale také architekturu. Publikace je pátráním po ztracených iluzích nových architektonických impulzů přes prizmata kulturních benátských architektonických výstav. Grafika Petr Babák, Lukáš Kijonka, Martin Ponec.

Připravila Kateřina Hloucalová

36

LEGISLATIVA

OD 1. 1. 2022 – POVINNOST SOUKROMÉ DATOVÉ ZPRÁVY

Od začátku roku platí pro autorizované architekty, kteří mají zřízenou datovou schránku, povinnost v ní přijímat rovněž soukromé datové zprávy, tedy zprávy do datové schránky zasílané mezi soukromými uživateli.

Také v tomto případě se uplatní pravidlo fikce doručení, dle něhož se zpráva považuje za doručenou desátým dnem od jejího dodání do datové schránky. To může mít významné praktické důsledky při doručování faktur, uplatňování reklamací či zasílání předžalobních výzev. Povinnost mít zřízenou datovou schránku bude pro všechny podnikatele platit od 1. ledna 2023.

ELEKTRONICKÉ AUTORIZAČNÍ RAZÍTKO – OD 1. 1. 2022

Digitalizace stavebního řízení si vyžádala úpravy v zákoně č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. K povinnostem spojeným s užíváním otisku autorizačního razítka v § 13 odstavce 3 autorizačního zákona byla k 1. 1. 2022 pod písmenem b) již zakotvena i možnost použití elektronického autorizačního razítka. Možnost užití elektronického autorizačního razítka se zatím týká agendy autorizovaného architekta v podstatě jen okrajově.

Podle novely zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), je stavebník povinen zajistit vedení stavebního deníku v elektronické formě u veřejných zakázek v nadlimitním režimu.

Pokud je architekt v roli stavbyvedoucího nebo ověřuje stavební deník u nadlimitní zakázky

Autorizační zákon § 17 písm. i) se začátkem příštího roku nemění a nadále zůstává v platnosti, že autorizovaný architekt je oprávněn vést realizaci jednoduché stavby. Je otázkou, zda jednoduchá stavba může být nadlimitní veřejnou zakázkou a autorizovaný architekt být v roli stavbyvedoucího. Autorizovaný architekt však stále může být autorem dokumentace nadlimitní stavby, a tedy se účastnit kontrolních dnů s povinností ověřování stavebního deníku. Je tudíž patrné, že nepůjde o většinovou agendu, nicméně takový případ nastat může.

Vlastní text zmíněného § 13 odstavce 3 písm. b) uvádí, že „dokument související s výkonem činnosti autorizované osoby musí být opatřen kvalifikovaným elektronickým podpisem, založeným na kvalifikovaném certifikátu, obsahujícím jméno autorizované osoby, číslo, pod nímž je zapsána v seznamu autorizovaných osob vedeném Komorou, obor, popřípadě specializaci, označení Komory, a opatřen kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem“.

Členové ČKA mají možnost získat elektronické autorizační razítko i startovací balíček 100 ks časových razítek přímo v sídle ČKA, případně na pobočkách České pošty se službou Czech POINT. Bližší informace nejen o dokladech nutných pro vystavení razítka jsou uvedeny na webu www.cka.cz.

Pro pořízení certifikovaného prostředku k elektronickému autorizačnímu razítku bude připraven návod ČKA

Kvalifikovaný elektronický podpis je nejvyšší úrovní elektronického podpisu stojící nad úrovní zaručeného elektronického podpisu i uznávaného elektronického podpisu. Kvalifikovaný elektronický podpis musí být jednak zaručený, tedy založen na kvalifikovaném certifikátu pro elektronické podpisy, ale navíc musí být vytvořen kvalifikovaným prostředkem pro vytváření podpisů. Dohledatelné vysvětlení uvádí, že pro vytvoření tohoto druhu elektronického podpisu je nejen nutné, aby fyzická osoba měla vydaný kvalifikovaný certifikát pro elektronický podpis, ale rovněž i to, aby související soukromý klíč, který oso-

ba používá pro podepisování, byl vytvořen a uložen na certifikovaném prostředku. Pro tyto certifikované prostředky nařízení eIDAS (Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 910/2014 ze dne 23. července 2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES) zavádí pojem kvalifikovaný prostředek pro vytváření elektronických podpisů, což mohou být např. USB tokeny (fyzické zařízení podobné USB flash), které prošly potřebnou certifikací (seznam těchto prostředků zveřejňuje na svých stránkách Evropská komise). Certifikovaný prostředek vydává certifikační autorita.

Užití elektronického autorizačního razítka v budoucnu

Další rozvoj reálného užití elektronického autorizačního razítka je a bude svázán s mírou úspěšnosti MMR při zavádění digitálního stavebního řízení a územního plánování (DSŘÚP). Vše se bude odvíjet od toho, kdy MMR dokáže uvést v „ostrý provoz“ systémy Portál stavebníka a Integrační platformu stavebního řízení, a dále Informační systém evidence stavebních postupů, Informační systém evidence elektronických dokumentací a také Národní geoportál územního plánování. Tyto systémy nyní ještě neexistují a MMR je v zadávací fázi veřejné zakázky na jejich tvorbu. Prozatímni ambiciózní plán MMR počítá s provozem v polovině roku 2023, i když nyní se v Poslanecké sněmovně řeší posun účinnosti zákona.

Závěrem lze konstatovat, že elektronické autorizační razítko má v blízké budoucnosti ambici být běžným institutem v agendě autorizovaného architekta. Je naším cílem, být na tuto situaci připraveni a včas vyzvat autorizované osoby k potřebným úkonům.

Daniela Rybková

VZOROVÁ SMLOUVA PRO ODPOVĚDNÉHO ZÁSTUPCE

Kancelář ČKA připravila pro autorizované architekty vzorovou smlouvu pro odpovědného zástupce. Tu uzavírá architekt vykonávající funkci odpovědného zástupce podle živnostenského zákona se společností nebo fyzickou osobou (podnikatelem).

Vyskytují se názory, že smlouvu pro odpovědného zástupce je třeba mít uzavřenou i v případě výkonu funkce pro „vlastní“ společnost (je-li architekt jejím jednatelem a společníkem). Právní oddělením se s tímto výkladem dosud neztotožňuje, budeme ve věci jednat s poskytovatelem profesního pojištění a o závěru jednání architektky dále informovat. Vzor smlouvy je dostupný na webu ČKA v rubrice Pro architektky – Nové vzorové smlouvy.

NOVÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Pro lepší obeznámenost architektů s relevantní legislativou si dovoluujeme upozornit na některé předpisy, které souvisejí s výkonem profese a k jejichž změnám došlo v poslední době. Ve Sbírce zákonů České republiky jsou zákony a vyhlášky pravidelně zveřejňovány, viz www.mvcr.cz v rubrice Legislativa.

Z předpisů uveřejněných ve Sbírce zákonů České republiky od 1. 12. 2021 do 12. 3. 2022 upozorňujeme zejména na:

Vyhláška č. 460/2021 Sb.,

o kategorizaci staveb z hlediska požární bezpečnosti a ochrany obyvatelstva

Vyhláška navazuje na novelu zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, provedenou zákonem š. 415/2021 Sb., s účinností od 1. 12. 2021. Specifikuje podrobně, které stavby budou zařazeny do jednotlivých kategorií z hledis-

ka požární bezpečnosti, přičemž rozhodující pro zařazení do jednotlivých kategorií je výška stavby a třída využití (zejména podle toho, zda se jedná o prostory určené pro spánek, pro veřejnost, pro osoby vyžadující zvláštní asistenci). Uvádí celkem 4 kategorie staveb, od kategorie 0 (nepředstavující zvláštní nebezpečí – spadají sem například parkoviště, skleníky, oplocení), přes kategorii 1 (představující mírné nebezpečí – spadají sem typicky budovy do 9 metrů výšky, určené nejvýše pro 100 osob, s nejvýše jedním podzemním podlažím, s limitem zastavěné plochy) a kategorii 2 (představující vyšší nebezpečí – tzv. zbytková kategorie, kam spadají všechny budovy neuvedené v kategoriích 0, 1 nebo 3) po kategorii 3 (představující vysoké nebezpečí – například budovy určené pro více než 1000 osob, stavby nad 45 metrů výšky, v nichž se nachází prostor určený pro spánek ani pro veřejnost, stavby nad 22,5 metru výšky, v nichž se nachází prostory určené pro spánek nebo pro veřejnost).

→ Vyhláška je účinná od 7. 12. 2021.

Nařízení vlády č. 475/2021 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

Dochází k dílčímu navýšení částek pro nadlimitní veřejné zakázky (na dodávky, na služby i na stavební práce).

→ Nařízení je účinné od 1. 1. 2022.

Nařízení vlády č. 25/2022 Sb.,

o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

Nařízení se týká vyjmenovaných památek v Královéhradeckém kraji, které se z kategorie kulturních památek přesouvají do kategorie národních kulturních památek. Výslovně se uvádí, že nesmí dojít ke změně rozsahu zastavěných ploch, tvaru terénu, popřípadě výškové úrovně a skladby zástavby, pokud by tím došlo k poškození jejich kulturní hodnoty.

→ Nařízení nabyde účinnosti 1. 7. 2022.

Nařízení vlády č. 440/2021 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění pozdějších předpisů

Ze seznamu evropsky významných lokalit je vypuštěna lokalita Praha-Letňany. U dalších lokalit (například Kočovsko, Podyjí) dochází ke změně rozsahu chráněných stanovišť a významných druhů.

→ Nařízení je účinné od 23. 12. 2021.

Daniela Rybková

OTÁZKY A ODPOVĚDI

V průběhu roku dostává Právní oddělení Kanceláře ČKA desítky dotazů týkajících se výkonu profese architektů, na něž autorizovaným osobám i jiným subjektům odpovídá. Vybíráme některé z nich.

Kvalifikační požadavky pro územní plánovací činnost a autorizace A.1

Na podzim roku 2021 jsem složil zkoušku autorizace A.1 (autorizovaný architekt) a rád bych si obstaral odbornou způsobilost pro výkon poří-

zování ÚPD. Autorizace A1 podle sdělení Kanceláře ČKA zahrnuje také A2 (obor územní plánování) a umožňuje tak zpracovávání a pořizování ÚPD. Po konzultacích s příslušným krajským úřadem a s MMR mi však bylo sděleno, že nesplňuji ustanovení § 24 odst. (2) stavebního zákona a je tak nezbytné si autorizaci rozšířit také pro obor územní plánování nebo se řídit § 24 odst. (3).

Pro účely splnění požadavku vzdělání a praxe podle § 24 odst. 2 stavebního zákona je dostačující autorizace A.1, neboť náležitosti vzdělání pro obor architektura (autorizace A.1) stanovené v § 4 Autorizačního řádu ČKA zahrnují rovněž odpovídající znalosti týkající se urbanismu a územního plánování a dovedností spojených s procesem plánování a projektování v rozsahu znalostí vyžadovaných pro autorizaci pro obor územní plánování (autorizace A.2). To znamená, že pro udělení autorizace A.1 jsou vyžadovány znalosti urbanismu a územního plánování v rozsahu shodném jako pro autorizaci A.2.

Současně upozorňuji, že z výše uvedených důvodů architekt autorizovaný v oboru architektura (A.1) ani nemůže žádat o autorizaci pro obor územní plánování (A.2), resp. nebude mu Komorou udělena, tudíž požadovat po architektovi s autorizací A.1 autorizaci A.2 je diskriminační, neboť takový požadavek je objektivně nesplnitelný, má-li architekt vydanou autorizaci A.1.

V této souvislosti je nutně rovněž připomenout, že v návaznosti na novelu zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, bude s účinností k 1. 7. 2023 stávající systém autorizací zrušen a autorizované osoby s autorizací A.1 budou moci požádat též o razítko pro autorizaci A.2. I tato skutečnost tedy dokládá, že neakceptace autorizace A.1 je v rozporu s účelem zákona.

S ohledem na shora uvedené považuji za nesporné, že autorizace A.1 je pro účely prokázání kvalifikace ve smyslu § 24 odst. 2 stavebního zákona naprosto postačující. Výlučně jazyková interpretace příslušného zákonného ustanovení je v kontextu účelu uvedené právní normy neudržitelná. Jak vyplývá i z konstantní rozhodovací praxe Ústavního soudu, nelze se při výkladu právních norem omezovat striktně jen na jazykovou metodu interpretace, aniž by byl zohledněn zamýšlený smysl normy, byť z čistě gramatického výkladu tento účel nevyplývá. Ústavní soud se k povaze interpretace práva vyjadřoval opakovaně, např. v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 33/97: „Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity.“

Užití autorského díla jako reference

Mám spor s klientem, který mě neuvádí na svém webu jako autora u mého projektu. Má klient tuto povinnost? Dále mě zajímá, zda mohu já sama užít autorské dílo zpracované na objednávku jako svoji referenci.

Bez ohledu na znění smlouvy platí, že kdo nakládá s autorským dílem, musí v případech, kdy to je obvyklé, uvádět jméno jeho autora. Posouzení, co je a není „obvyklé“, samozřejmě není úplně jednoduché, nicméně mám za to, že pokud se společnost bude dílem prezentovat v rámci svého profesního portfolia, pak uvedení autorství obvyklé je a můžete se toho úspěšně domáhat. Navíc je to jinými pojmy potvrzeno ve čl. XIII.7 zasláné smlouvy. Složitější je to s otázkou, zda můžete své autorské dílo užít pro vlastní prezentaci. Obecně platí, že pokud se uděluje licence jako výhradní, architekt o právo své dílo užít (pro jakýkoliv účel) přichází (resp. musí) být výslovně smluvně sjednáno. To je

zde předmětem XIII.6, který vám právo prezentace dílem dává, nicméně v písm. b) uvádí, že medializace z vaší strany je podmíněna souhlasem objednatele. Tedy obávám se, že v případě přihlašování do soutěží a medializace je oprávněn především objednatel. Bude pro vás myslím nejvýhodnější dospět s ním k dohodě, která je v zájmu obou stran (z vaší medializace díla bude mít prospěch i objednatel a naopak).

Ke společnému řízení pro povolení stavby pro zasíťování lokality

Je možné vést společné řízení k povolení souboru staveb pro zasíťování lokality dopravní a technickou infrastrukturou pro výstavbu rodinného domu? Zajímá mě, jaké stavby / stavba jsou stavbou hlavní a kdo vede řízení. Stanovisko úřadu je takové, že společné řízení v tomto rozsahu nelze vést, protože stavby spolu nesouvisí = nejsou souborem. Byl v této věci vydán metodický pokyn, který by možnost vedení společného řízení potvrdil?

Společné řízení v takovém případě vést lze a výslovně to plyne z § 94j odst. 1 stavebního zákona po novele, který uvádí, že u staveb v působnosti obecného stavebního úřadu, staveb vymezených v § 15 odst. 1 písm. b) až d) a staveb vymezených v § 16 odst. 2 písm. d) lze vydat společné povolení. Příslušným k vydání společného povolení je stavební úřad příslušný k povolení stavby podle § 13 odst. 1, § 15 odst. 1 písm. b) až d) nebo § 16 odst. 2 písm. d). Metodický pokyn vydán nebyl, je však možné použít důvodovou zprávu k velké novele 225/2017 Sb., a to konkrétně k § 94j, případně i k § 2 odst. 8 a 9. Z toho lze vyčíst, že novela přesně k tomuto účelu směřuje.

Dokumentace bouracích prací

V rámci rekonstrukce objektu fáze DPS máme zpracované bourací výkresy v detailu 1:50 – objekt se nedemoluje celý, jen probíhá částečné bourání zdí pro nová okna. Klient požaduje, aby se bourací práce řídily vyhláškou č. 499/2006 Sb., přílohou č. 15. My se domníváme, že se máme v rámci projektu řídit přílohou č. 13. Pokud bychom se měli řídit přílohou č. 15, bylo by nutné v případě jakéhokoliv bourání vypracovat v podstatě samostatnou dokumentaci.

Dokumentace bouracích prací podle přílohy č. 15 se vypracovává jen v tom případě, že se jedná o samostatnou akci, nikoliv součást další dokumentace týkající se obnovy stavby. Pokud je připravena dokumentace pro provádění stavby (příloha č. 13) ke stavbě umístěné a/nebo povolené, pak je dokumentace bouracích prací jejich nedílnou součástí. To lze nahlédnout i prostým srovnáním obsahu obou dokumentací. Rozhodujícím kritériem tudíž je, zda je bourání samostatnou akcí.

Eva Faltusová

40

TÉMA

Ar

chí

a

sa

mo

tek

ti

spr

á

va

Po čtyřech letech se v České republice opět blíží komunální volby. Když píše tento text, na Ukrajině zuří válka a zdálo by se, že komunální volby je to poslední, co je důležité. Nicméně ze zpráv čteme právě jména ukrajinských měst a způsob, jak odolávají obléhání ruské armády. Zdá se mi proto, že je více než kdy dříve vidět, že města jsou základním organizačním principem lidské společnosti a že na nich záleží více než dříve. Věty o udržitelnosti a odolnosti měst pravda získávají i jinou, mnohem aktuálnější konotaci. Kupondivu ale potvrzují současné teze o tom, že města a obce by se měly co nejlépe sebeorganizovat. Neznamená to přitom jen fyzickou nebo společenskou část, ale obojí dohromady. Obyvatelé měst by měli vzít odpovědnost za prostředí, kde žijí, na sebe a podle toho i volit své zástupce, a vedení měst by mělo plánovat a upravovat města a jejich okolní krajinu tak, aby podporovala hrudost, kooperaci a kvalitní dlouhodobě udržitelný život.

Architekti se cítí být povoláni právě k plánování takových příjemných, udržitelných a odolných sídel. Toto číslo Bulletinu se před komunálními volbami snaží shrnout možnosti a témata, která s péčí o prostředí měst a jejich krajinného okolí souvisí. Budu rád, když přinese inspiraci nejen pro architekty, aby se angažovali, ale i pro současné a budoucí zastupitele a hlavně veřejnost, které není stav prostředí, v němž žije, lhostejný. Jiné totiž nemáme.

Petr Lešek
1. místopředseda ČKA

Program architektura pro komunální politiku

Česká komora architektů (ČKA) již od komunálních voleb v roce 2014 upozorňuje na malé reflektování tématu péče o vytvořené prostředí v prioritách většiny zastupitelů. Kvalitní prostředí přitom zásadně ovlivňuje kvalitu našich životů, a proto by péči o ně měla být přikládána velká váha právě v komunální politice. Smyslem tohoto textu je povzbudit komunální politiky k zájmu o péči o prostředí jejich obcí.

Materiál je obecný, je vhodné jej proto doplnit o konkrétní místní problémy. Doporučujeme nepředjímat řešení těchto problémů, ale požadovat jejich řešení kvalitními odborníky se zapojením veřejnosti. Česká komora architektů, která je ze zákona pověřena péčí o kvalitu vytvořeného prostředí, je připravena samosprávě i veřejnosti poskytnout k otázkám spojeným s místním rozvojem a péčí své konzultace, v některých případech i bezplatně. Rozsah uvedených bodů je potřeba přizpůsobit velikosti sídla. Vytyčené body mají sice význam samy o sobě, v celku se však jejich efekt násobí. Předlohou k této snaze je zkušenost dánských municipalit, kde jsou ustavovány komunální politiky architektury od roku 1997, kdy vznikla první ve městě Vejle. Výsledky jsou pro každého návštěvníka dobře patrné. Z českých měst je nejznámějším příkladem město Litomyšl, které se stalo dobrým příkladem dokonce celoevropského významu.

1. Strategický plán jako společná dohoda obce

Rada obcí má strategický plán. V praxi je bohužel často nevýznamným formálním dokumentem.

Strategický plán by měl být zásadní dokument obce. Její celková vize vznikla po široké diskusi. Součástí strategického plánu je vhodné mít i grafickou část s přehledným vyznačením záměrů a časovým plánem. Nabídne obci zpětnou vazbu jejího vývoje a bude dohodou nad prioritami. Má obsahovat plán investic a mapu majetku obce i míst vhodných pro architektonické souřežení. Bude posouzena rovněž kvalita historických budov a lokalit včetně brownfieldů, aby mohl být připraven plán jejich využití. Strategický plán je vhodné zpracovat či aktualizovat prioritně po ustavení nových koalic a první výstupy, které určí prioritní místa a témata, mít během prvního roku volebního období. Je vhodné nastavit získávání potřebných informací ke sledování plnění Strategického plánu, zejména ekonomických dat, vstupů od občanů a ukazatele kvality života. Strategický plán má být podkladem územního plánu. Hodnocení vývoje a užívání SP by mělo probíhat jednou ročně s případnými korekcemi. Důležitější je kvalita, nikoliv čas.

2. Srozumitelnou a jasnou podobu územního plánu

Většina obcí má územní plán. Bohužel je to často formální dokument, který slouží pouze k vyopřá-

dání individuálních požadavků, nikoliv k odbornému doporučení směřování obce. Ostatní nástroje územního plánování zůstávají nevyužity.

Z územního plánu by se měl stát zásadní dokument obce, její prostorová vize. Aktivní mediace a participace strategického plánu směrem k veřejnosti mají přecházet plynule do aktivní mediace a participace územního plánu. Důležité lokality a témata (rozvojové plochy, centrum, rozvržení veřejného prostoru – včetně zeleně a všech druhů dopravy) je vhodné prověřit územní studií. Územní plán má být obecně srozumitelným dokumentem a obsahovat výkres urbanistické koncepce. Péče v rámci územního plánu má být věnována i krajinnému plánování a propojení obce s krajinou.

3. **Zodpovědnou správu městského majetku**

Většina obcí nemá přehledné znázornění svého nemovitého majetku ani strategii péče o něj. V důsledku toho se rozhodují nekoncepčně a nepřehledně. Nejen pozemky, ale i budovy často leží nevyužité.

Součástí strategického plánu je vhodné mít i mapu městského majetku a varianty strategie nakládání s majetkem města. Veřejné investice je vhodné konzultovat s městským/obecním architektem, pokud ho obec má. Přínosné je zpracovat mapu nevyužívaných městských pozemků a budov a umožnit a podporovat jejich alternativní využití, a to i krátkodobě. Výhodné je vyhodnocovat náklady na údržbu komunikací, veřejných prostorů a provozu veřejné dopravy – aby bylo možné srovnávat různé části a optimalizovat je při nové zástavbě či přestavbách.

4. **Zaměření na konkrétní projekty či problematiku**

(Např. zelená páteř, prostředí řeky, nevyžívané areály/budovy, krajina v okolí města apod.)

Zvýšenou péči je vhodné věnovat konkrétním specifickým problémům města, aby byly řešeny celkově se zapojením kvalitních odborníků a za účasti veřejnosti. Tyto problémy je nejlepší vytipovat v rámci participace na tvorbě či aktualizaci strategického plánu. Řešení problémů doporučujeme připravit dle jejich priority bez ohledu na případné dotace, tak aby se jim věnoval dostatečný čas a mohla být zapojena veřejnost. Tím není dotčena důležitost obcí orientovat se v dotačních titulech. Zlomek nemandatorní části rozpočtu je vhodné věnovat formou participativního rozpočtu na realizaci námětů, které vzejdou ze strany občanů.

5. **Využívání dotací pro kvalitní kulturní prostředí**

Většina obcí přistupuje k dotačním programům pouze jako k možnosti získat finance. Výsledkem jsou projekty připravené ve spěchu bez zájmu o řešení problémů místa. Často se pouze nahradí dožilé materiály a celkový nevyhovující charakter prostředí se ponechá. Mnohdy se jedná o návrat k původní situaci bez ohledu na nové možnosti a již proběhlé intervence samotných uživatelů. Výsledkem je frustrace uživatelů a nezáměr o ovlivňování prostředí.

Obec má připravovat projekty průběžně podle potřeby. Ve většině případů to je studie, která bude dopracována při „oživení“ akce. V projektech musí být zahrnut i management veřejného prostoru včetně prostředí sídlišť. Před přípravou zadání projektů bude probíhat participační proces. Kvalitní existující stavby a prostředí budou přednostně rekonstruovány a revitalizovány namísto rozsáhlých asanací. Při sledování možných dotačních titulů je přínosné zapojit i městského/obecního architekta a využít informační podpory České komory architektů.

6. **Cílenou podporu výtvarné intervence a regulace reklamy**

Většina obcí rezignovala na výtvarná díla ve veřejném prostoru. Od 60. let v západní Evropě a USA stát nebo města věnují část veřejné investice na výtvarné intervence. V ČR byla tato tradice zrušena. Města u nás rezignovala i na grafickou kvalitu svého prostředí a jsou často přeplněna nekvalitní a agresivní reklamou, a to i na veřejných pozemcích a budovách.

Město zahrne úvahu o výtvarné složce jako součásti veřejné investice. Výtvarné intervence budou součástí strategického plánu. Město zpracuje regulaci reklamy na svém správním území. Kontrolní funkci bude mít architekt města nebo obce, pokud jej obec má.

7. **Výběr zpracovatelů na základě kvality**

Většina obcí vybírá zpracovatele veřejných zakázek pouze podle ceny bez ohledu na kvalitu. Bývá to zdůvodňováno strachem z obvinění ze subjektivního hodnocení. Výsledkem je výběr nejlevnějšího zpracovatele bez znalosti, jakou práci odvede. Při stejném způsobu výběru by se např. sólista opery vybíral pouze podle ceny. Zejména u projektů se ale rozhoduje i o ceně budoucí stavby a provozních nákladech, tedy o 10- až 100násobně větší investici. Podobné to je u zpracovatelů územních plánů. Bez posouzení akce jako celku dochází k plýtvání městskými financemi.

Zpracovatelé projektů i staveb nesmí být vybíráni pouze podle ceny, ale podle celkové kvality a dlouhodobé přínosnosti. U výběru projektantů je potřeba zohlednit i cenu budoucí stavby a jejího provozu. Ve výběrech to zvládnou poroty s nadpoloviční většinou nezávislých odborníků (zejména u projektů). Pro výběr projektantů strategického plánu, územního plánu, urbanistických studií, veřejných prostranství i budov a výtvarných intervencí je potřeba využívat soutěž s předkládáním návrhů. Stejný postup platí i pro soutěže malého rozsahu, které mohou být i vyzvané na základě hodnocení portfolií. Městský/obecní architekt bude vybrán ve výběrovém řízení převážně odbornou porotou.

8. **Městský/obecní architekt**

Většina obcí nemá architekta města nebo obce. Nikdo nepečuje o komplexní rozvoj obce se znalostí strategického a územního plánu. Pokud jej obec má, je často pouhým úředníkem schvalujícím různé záměry v území. Nemá aktivní roli.

Obec zřídí či posílí pozici architekta města/obce v rozsahu dle možností obce (celý nebo částečný úvazek či forma externí spolupráce). Bude administrovat architektonické soutěže. Bude vyvíjet osvětovou a výchovnou činnost směrem k většímu zájmu veřejnosti, a zejména dětí a mládeže o prostředí. Bude spolupracovat se školami a seniorskými kluby na vzdělávacích projektech. Bude schopen vést nebo se podílet na participaci a mediaci s občany i developery a stavebníky. Bude nabízet odborné služby obcím ve správním území. Bude mít přehled o dotacích a pomůže při čerpání dotací týkajících se veřejného prostoru a prostředí včetně krajiny. Bude dohlížet na kvalitu městských investic do výstavby a správy a bude je koordinovat. Využije spolupráce s Českou komorou architektů

9. Zapojení občanů

Většina obcí se nevěnuje aktivní komunikaci se svými občany. Pokud ano, tak spíše nárazově a ob-
tížně hledá jak mediátora, tak partnery takových
setkání.

V návaznosti na strategický plán a územní plán by měla konti-
nuálně probíhat aktivní mediace obce s občany, jejíž součástí
je participace ke konkrétním tématům. Vhodné je využívat
komunitního koordinátora (mediátora), který průběžně aktivně
představuje činnost obce a hledá způsoby zapojení veřejnosti.
S komunitním koordinátorem by měl úzce spolupracovat archi-
tekt města/obce (pokud jím sám není) jako mediátor územní-
ho rozvoje. Česká komora architektů k participaci, která se týká
prostředí města, nabídne školení.

10. Vzdělávání veřejnosti

Většina obcí se nevěnuje vzdělávání občanů v zá-
jmu a péči o prostředí. Tento nezájem vede k pa-
sivitě a nezájmu o společné prostředí. Zvyšuje
lhostejnost a vandalismus. Brání přebírání osobní
odpovědnosti a identifikaci s prostředím a hrdosti
„být odtud“.

Obec se má věnovat vzdělávání veřejnosti v zájmu o prostře-
dí, ve kterém žije, a motivovat ji k odpovědnosti. Do spolupráce
je důležité zapojit školy, seniorské organizace a ostatní kultur-
ní instituce obce. Školy je vhodné podporovat v účasti na celo-
státních vzdělávacích programech týkajících se zájmu a péče
o prostředí. Pomoci by měl architekt města, spolupráce s Čes-
kou komorou architektů a neziskovými organizacemi, které se
pěči o vytvořené prostředí a vzdělávání věnují.

K uplatňování všech těchto deseti bodů jednoznač-
ně přispěje jasně vymezený harmonogram pro dané volební ob-
dobí. Je proto zásadní sestavit časový plán jednotlivých kroků
pro celé volební období s uvedením jejich priorit. Strategické-
mu plánu a zapojení občanů bude věnován zejména první rok.
Přípravě podrobných zadání projektů s participací veřejnosti
a soutěžím o návrh je vhodné vyčlenit druhý rok. Třetí rok do-
poručujeme zpracovávání projektů a čtvrtý rok jejich realiza-
ci. Menší akce lze realizovat již dříve, větší budou naplánovány
v adekvátním rozmezí, aby byla upřednostněna kvalita před ter-
mínem, a to bez ohledu na volební období.

Petr Lešek
1. místopředseda ČKA

Naplňování politiky architektury a

stavební kultury ČR

Politice architektury a stavební kultury České re-
publiky jsme se naposledy komplexně věnovali
v Bulletinu České komory architektů v čísle 1/19.
Od té doby došlo v jejím naplňování k významné-
mu posunu. V současné době se připravuje její ak-
tualizace a v rámci českého předsednictví v Radě
EU se chystá i mezinárodní konference, která se
bude tomuto tématu věnovat.

Politika architektury a stavební kultury České republiky je stra-
tegický dokument s celostátní působností, jehož cílem je pod-
pora rozvoje architektury a stavební kultury jako principu
zvyšování kvality vystavěného prostředí. Politiku připravilo Mi-
nisterstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s mnoha partnery,
příčemž Česká komora architektů je při přípravě partnerem klí-
čovým. Dokument schválila vláda v roce 2015.

Strategie obsahuje vizi a cíle, její implementační
část zahrnuje 71 opatření, přičemž každé z nich má určeno ga-
ranta, spolupracující organizace i termín splnění. Vizí Politiky
architektury a stavební kultury České republiky je přinést zlep-
šení života lidí zvyšováním kvality prostředí, ve kterém žijí. Jejím
základním cílem je proto podpora rozvoje architektury a sta-
vební kultury a tím i kvality vystavěného prostředí. Jednotlivé
cíle směřují ke kvalitnější architektuře, hospodárným budovám
vhodně zasazeným do okolního prostředí, přívětivému veřejné-
mu prostoru, harmonickým městům i venkovu včetně okolní kra-

jiny, respektu k místním specifickým jednotlivých oblastí v České republice a vnímání architektury jako stávající nebo i budoucí součásti našeho kulturního dědictví. Cíle směřují též k podpoře vzdělávání odborné i laické veřejnosti a k podněcování zájmu obyvatel o kvalitu prostředí, ve kterém žijí.

Cíle i opatření jsou rozděleny do 8 témat:

- Uspořádání krajiny a sídel
- Veřejná prostranství
- Začlenění staveb do prostředí
- Zadávání zakázek
- Projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb
- Vzdělávání
- Osvěta a média
- Výzkum a vývoj

Závěrečná opatření se věnují podpoře realizace a sledování implementace politiky.

Politika architektury a stavební kultury České republiky, schválená v roce 2015, viz [www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-\(1\)/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-rep](http://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-(1)/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-rep)

Vyhodnocení plnění

Naplňování Politiky architektury a stavební kultury České republiky je průběžně vyhodnocováno. Celkové vyhodnocení bylo provedeno ke konci roku 2017 (podrobněji viz Bulletin ČKA 1/19, strana 37) a k roku 2020. Vyhodnocení plnění k roku 2020 vzala vláda na vědomí usnesením č. 287 ze dne 15. března 2021.

Vyhodnocení plnění popisuje, jak byla politika distribuována a medializována, a stručně charakterizuje i konference, které byly na dané téma uspořádány. Poměrně rozsáhlá část se věnuje politikám architektury v zahraničí včetně informací o pořádaných konferencích, setkání ředitelů evropských politik architektury, skupině iniciované Evropskou komisí, Novém evropském Bauhausu, Davoském procesu či projektu Urban Maestro. Největší část zprávy je věnována vyhodnocení naplňování jednotlivých opatření, přičemž je konstatováno, že zcela splněno bylo 37 % opatření, dalších 45 % opatření bylo významně rozpracováno nebo plněno průběžně, 14 % opatření bylo rozpracováno částečně a 4 % opatření se splnit nepodařilo.

Z výsledků splněných opatření v minulých letech lze uvést například následující materiály zpracované Ministerstvem pro místní rozvoj a Ústavem územního rozvoje:

- Dokument Možnosti pozitivního ovlivňování vývoje sídelní struktury nástroji územního plánování (6/2021)
- Analýza Požadavky na adaptaci sídel a uspořádání krajiny vyplývající ze strategických materiálů (7/2021)
- Metodický pokyn Veřejná prostranství v územně analytických podkladech obcí a územních plánech (2/2020)
- Publikace Veřejná prostranství aneb jak udělat veřejný prostor dobře (3/2019)
- Osvětové materiály Občan a územní plánování (12/2019) a Obec a územní plánování (9/2019)
- Seznam výsledků výzkumů týkajících se vystavěného prostředí z Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v letech 2017–2021 (11/2021) a výsledků od roku 2022 (nejaktuálnější verze z 2/2022) a z odborných publikací shromážděných knihovnou Ústavu územního rozvoje v letech 2017–2021 (10/2021) a od roku 2022 (nejaktuálnější verze 2/2022).

Vyhodnocení plnění Politiky architektury a stavební kultury České republiky k roku 2020, viz [www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-\(1\)/vyhodnoceni-plneni-politiky-architektury-a-stavebni](http://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-(1)/vyhodnoceni-plneni-politiky-architektury-a-stavebni)

Aktualizace

Závěrem vyhodnocení plnění politiky ke konci roku 2020 bylo konstatováno, že po šesti letech existence dokumentu je vhodné přistoupit k jeho aktualizaci. Proto vláda výše uvedeným usnesením z roku 2021 uložila Ministerstvu pro místní rozvoj zajistit zpracování jeho aktualizace do konce roku 2022 a zohlednit při tom materiál Politika architektury a stavební kultury České republiky – Náměty k aktualizaci. Ten určil, že základní struktura původní politiky má být dodržena, a nastínil směry, kterými by se aktualizace témat, cílů i opatření mohla ubírat. Neřešil však, jakým způsobem mají být úpravy provedeny.

Ministerstvo pro místní rozvoj zadalo České komoře architektů, České komoře autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Asociaci pro urbanismus a územní plánování zpracování analýzy všech obdobných zahraničních materiálů s cílem získat inspiraci pro aktualizaci českého materiálu a zároveň je vyzvalo k uplatnění vlastních podnětů k aktualizaci bez ohledu na zahraniční zkušenosti. Tyto materiály pak ministerstvo a Ústav územního rozvoje sjednotili do dvou souhrnných materiálů, z nichž byl následně připraven stručnější souhrnný materiál, který sumarizoval a zpřehlednil všechny dosavadních výstupy a rozdělil náměty dle předpokládané využitelnosti. Dílčí analýzy i souhrnné materiály jsou dostupné na stránkách ministerstva i ústavu.

V souvislosti s aktualizací Politiky architektury a stavební kultury ČR svolalo Ministerstvo pro místní rozvoj neformální pracovní skupinu, která má návrh aktualizace konzultovat. Členy pracovní skupiny jsou čtyři desítky odborníků z ministerstev, krajských úřadů, profesních organizací, Svazu města a obcí ČR, akademické sféry či nadací zabývajících se tématy kvalitní architektury a stavební kultury. Skupina bude tvořit základ budoucí platformy pro implementaci politiky a Davoské deklarace. Účast v pracovní skupině je dobrovolná a nenahrazuje formální projednání aktualizace dokumentu. Dne 29. 6. 2021 se konalo první jednání této skupiny, kde byl představen proces aktualizace politiky a doposud pořízené podklady. Na jednání byly diskutovány vybrané náměty k aktualizaci z oblasti implementace, uspořádání materiálu i obsahu jednotlivých témat a cílů. Druhé jednání se konalo 14. prosince 2021, hlavním bodem byla diskuse nad náměty úprav jednotlivých opatření. Další jednání je plánováno na duben 2022. Česká komora architektů na jednáních aktivně vystupuje a předkládá náměty i příspěvky do diskuse. Zápisy a prezentace z jednání jsou ke stažení na stránkách ministerstva i Ústavu územního rozvoje.

Koncept aktualizované Politiky architektury a stavební kultury ČR bude podroben meziresortnímu připomínkovému řízení a zároveň bude přístupně k připomínkám veřejnosti.

Oba tyto procesy proběhnou současně, předpokládá se termín projednání je květen 2022. Materiál upravený na základě projednání bude poté předložen vládě ke schválení. Cílem je, aby ke schválení došlo v září 2022. Následně se počítá i s přípravou stručnějšího zjednodušeného materiálu určeného pro širokou veřejnost.

Konference

Ve druhé polovině roku 2022 bude Česká republika předsedat Radě Evropské Unie. Jako oficiální akce v rámci programu předsednictví bude uspořádána mezinárodní konference k politikám architektury a stavební kultury. Konferenci organizuje Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Ministerstvem kultury a s Českou komorou architektů. Akce pro 200 účastníků bude probíhat 11. a 12. října 2022 v Kongresovém centru Pra-

ha a zároveň bude přenášena na internetu. Příspěvky i diskuse budou vedeny v angličtině, tlumočení do češtiny bude zajištěno. Vstupné na konferenci i na další události v rámci jejího programu bude zdarma po předchozí registraci. Uvažováno je s paralelní akcí pro děti.

První den konference budou představeny výsledky setkání ministrů zodpovědných za výstavbu a bydlení, aktuální aktivity související s Novým evropským Bauhausem, závěry Rady EU o kultuře, vysoce kvalitní architektuře a vystavěném prostředí, proces navazující na Davoskou deklaraci či proměny architektonických soutěží v posledních třech dekádách. Prezentována bude publikace analyzující roli státních architektů ve vybraných zemích, představena bude aktualizace Politiky architektury a stavební kultury České republiky i obdobný finský dokument schválený v letošním roce. Druhý den bude věnován tématům udržitelnosti či dostupného bydlení. Jednotlivé bloky budou zakončeny panelovou diskusí, do které se zapojí účastníci konference.

Den před vlastní konferencí se uskuteční odpolední setkání ředitelů politik architektury, což je uzavřená skupina státních úředníků, kteří mají na starosti dokumenty obdobné politikám architektury v jednotlivých členských zemích Evropské unie.

Jako volitelný doprovodný program ke konferenci bude 13. října uspořádána celodenní autobusová exkurze po vybraných realizacích zajímavých staveb v Libereckém kraji.

Podkladové materiály pro aktualizaci Politiky architektury a stavební kultury – náměty k aktualizaci a výsledky souhrnné analýzy, viz www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-1

Závěr

Ministerstvo pro místní rozvoj věří, že aktualizace Politiky architektury a stavební kultury České republiky, která vzniká za zapojení mnoha zainteresovaných stran, přinese další impulzy k péči o vystavěné prostředí v naší zemi. Přípravovaná konference by měla podnítit diskusi o vybraných tématech architektury a stát se platformou pro prezentaci zajímavých domácích a zejména zahraničních příkladů. Novinky k aktualizaci politiky i k připravované konferenci jsou pravidelně zveřejňovány na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj i Ústavu územního rozvoje.

Josef Morkus
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Odbor územního plánování

Ceterum censeo
cartaginensem
esse delendam.

Cato
starší

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) připravuje koncept aktualizace Politiky architektury a stavební kultury ČR (PASK). PASK je strategický dokument Vlády ČR z roku 2015 s celostátní působností, který měl přinést zlepšení života lidí zvyšováním kvality prostředí, ve kterém žijí. Je možné konstatovat, že nepřinesl. Formálním projednáním má aktualizovaný dokument projít ve druhém kvartálu roku 2022.

Vysoká kvalita stavební kultury je z hlediska základní konkurenceschopnosti ČR v propojené Evropě naprosto nezbytná. Zatím-

co ČR zatím bohužel nedokončila do srozumitelné podoby ani svůj dokument PASK první generace a ustrnula u jakéhosi formálního „nařízení vlády“, ve skandinávských zemích se dohláží dokumenty architektury třetí, či dokonce čtvrté generace, a to v celé šíři jejich dopadu – od celostátních politik po regionální a městské politiky architektury.

Evropské metropole, ke kterým by Praha a další velká česká města ráda patřila, spolu svádí „global battle for talents“ a v té hrají kvalita vystavěného prostředí důležitou roli. Úspěšná města jsou zároveň vystavena tlaku urbanizace, včetně vzrůstajících cen bydlení i nároků na kvalitu života ve městě. Vyrovnat se s globálními trendy není bez chytré strategie možné. Jde o vážný systémový problém: zvyšování kvality prostředí nelze dosáhnout bez široké institucionální podpory „zdola“, bez konstruktivního přístupu a společné odborné diskuse akademické, kulturní a profesní a správní sféry. Taková základna pro implementaci PASK nebyla u nás dosud vytvořena a není ze strany vlády a MMR nijak podporována. Tím je mimoděk eliminována možnost využití procesu přípravy jako nejefektivnějšího nástroje propagace samotné PASK.

PASK na půdě FA ČVUT

O neformální moderaci témat se pokusili architekti – doktorandi na půdě FA ČVUT ve třech navazujících ročnících konference Politika architektury. Cílem byla reflexe naplňování PASK, její porovnání s aktuálním vývojem v Evropě a iniciace debaty o dalším směřování PASK na mezioborových setkáních aktérů z Česka i zahraničí. Výsledkem byla řešerše evropských národních a městských politik architektury a Baukultur, včetně doporučení pro aktualizaci PASK, zpracovaná pro MMR zúčastněnými doktorandy prostřednictvím ČKA a AUÚP. Základním doporučením byla kromě výrazně lepší propagace a koordinace celého tématu častokrát zdůrazňovaná potřeba finančního zajištění PASK, které je v porovnání například s našimi rakouskými sousedy neuvěřitelně nízké.

Nesrozumitelnost PASK

Evropské politiky architektury jsou v naprosté většině čtivé, srozumitelné a graficky skvěle zpracované knihy, kterým dokáží porozumět i žáčci první třídy. Česká PASK, psaná formou vyhlášky, je v Evropě naprostou raritou. Dokument má být určen lidem a sám to o sobě tvrdí, ale jeho technokratická forma a grafická úprava netříděných informací je nesrozumitelná. MMR doporučení změny stylu nereflktuje a zachovává kvantitativní výčet témat: „Členění materiálu se jeví jako smysluplné a srozumitelné, členění na témata zůstává, obsah každého tématu: základní text koncepce, cíle, opatření, přesuny celých kapitol Základní pojmy, Související právní předpisy, Relevantní dokumenty a případně Analýza do příloh. Aktualizace PASK ČR je vládní materiál, má úřední charakter, grafické pojetí musí odpovídat manuálu vizuálního stylu MMR. Výrazně kratší brožura pro veřejnost se zpracuje následně, předpokládá se zadání grafickému studiu.“¹

Představa naplňování PASK je direktivně – paternalistická: „PASK je dokument schválený vládou, z toho vyplývá, že určení garanti (a na jejich výzvy spolupracující organizace) mají úkoly plnit. Zodpovědnost by měla být primárně na orgánech, kterým to vláda může nařídít, a pokud budou opatření definovaná v dokumentu konkrétnější, budou snáze naplňována s možností kontroly i ze strany vlády.“² Ze způsobu dosavadního připomínkování aktualizace vyplývá, že takový formální přístup bohužel řadě připomínkových míst vyhovuje.

Nevyhovující struktura PASK

Členění dokumentu postrádá hierarchii důležitosti, kvalitativní syntéza skutečně zásadních témat chybí. To se projevuje v zachovávané struktuře i ve způsobu zpracování připomínek. Další dílčí témata jsou akceptována a doplňována bez zohlednění významu v rámci celku: například systém využití informačního

modelu/správy budov (BIM) jako jeden z možných nástrojů procesu projektové přípravy, realizace a správy budov, který nemá na výslednou kvalitu vystavěného prostředí pozitivní vliv, je do PASK doplněn, na rozdíl od požadavku na hloubkovou revizi legislativy, procesů, aplikačních norem nebo úpravy systémových nastavení, jako jsou rozdělení rozhodovacích kompetencí, roztržitost správy území, centralizovaná daňová správa přerozdělovaná rozpočtovým určením daní (RUD), odsávající peníze z území a zvýhodňující výstavbu skladových hal nad vystavěným prostředím polyfunkčního města.³

Chybí zhodnocení kvality stavební kultury v ČR

ČR se mimo jiné zavázala podpisem Davoské deklarace⁴ k úpravě legislativních nástrojů, správních postupů a aplikačních standardů a norem s cílem zvyšování kvality vystavěného prostředí a kvality života obyvatel. PASK by měla umět tyto cíle pojmenovat a zacílit pozornost na analýzu nedostatků a potenciál zlepšení. Bohužel to nedělá, kritické zhodnocení kvality stavební kultury v ČR ani analýzy a vyhodnocení vlivu stavební legislativy a správních procesů na kvalitu vystavěného prostředí nejsou k dispozici. To je v důsledku slabinou stále protahované rekonstrukce stavebního práva, která se namísto hlediska kvality vystavěného prostředí soustředí na institucionální reformu v rámci zachování státní stavební správy.

Bez změny koncepce, strukturování a hierarchizace základních témat do zhruba čtyř oblastí nejvyšší priority nemůže dojít ke kvalitativnímu posunu v přínosu PASK. „Zrušení členění na tři bloky (Krajina a sídla, Stavby, Vzdělávání, osvěta a výzkum)“, sděluje k návrhu hierarchizace suše zápis MMR.⁵

V rámci českého předsednictví v Radě EU se připravuje mezinárodní konference k politikám architektury a stavební kultury, která se bude konat 11. a 12. října 2022. Přípravu organizuje MMR ve spolupráci s Ministerstvem kultury a ČKA. S ohledem na připravovanou konferenci je nutné otevřít soustavou debatu na téma politik architektury, připravit sérii dalších článků a zasáhnout razantně do formalistické aktualizace PASK.

Martin Kloda

Více informací o zahraničních politikách architektury www.ace-cae.eu/architects-in-europe/eu-architectural-policy

1. Podle Záznamu z 2. jednání Pracovní skupiny k aktualizaci Politiky architektury a stavební kultury ČR, 14. 12. 2021, [online] dostupné z: www.mmr.cz/getattachment/3873ddcf-ec43-46ff-b9d8-7bd217828d22/PASK-2021-12-14-zaznam.pdf.aspx?lang=cs-CZ&ext=.pdf.

2. Tamtéž.

3. Na systémové problémy a zhoršující se konkurenceschopnost ČR upozorňuje ve svých analýzách např. OECD.

4. [online] dostupné z: davosdeclaration2018.ch.

5. Viz Záznam z 2. jednání Pracovní skupiny k aktualizaci Politiky architektury a stavební kultury ČR, odkaz výše.

Architekt na každou radnici!

Komunálně-politický cyklus se brzy uzavře volbami a někteří čtenáři přemýšlejí o krocích směřovaných za tento horizont – jak oslovit voliče nebo jestli do politiky vstoupit. Předchozí volební období představovala velký posun v oblasti spolupráce samospráv s architekty a tento článek shrnuje aktuální poznatky. U znalého čtenáře případně může rozvinout pohled na téma, smyslem ale je stručné sdělení těm, kteří se v problematice teprve začínají orientovat.

Bez zatěžování odbornými diskusemi o směřování architekta, vedenými v oblastech vzdělávání a autorizace, je minimálně nutné předem zmínit, že vykazují desítky let nevidanou intenzitu a závažnost. Zapomeňte na architekta, který pouze navrhne, vyprojektuje a dozoruje realizaci domu – to samozřejmě zůstává platné, ale těžiště činnosti se přesouvá k plánům a projektům většího měřítka s akcentem na veřejný prostor. Architekti dnes proto více spolupracují v týmech, kde se mnozí z nich specializují v oblastech krajiny, urbanismu, stavitelství nebo památkové péče, což je výsledkem změn ve vzdělávání obnášejícím i základní znalosti umění, sociologie, geografie, ekonomie, ekologie atd. V rámci dnes nutné spolupráce oborů tak architekt je (díky své komplexnosti) koordinátorem více než kdy předtím.

Takto komplexní architekt je veřejné správě plně k dispozici, zatím to ale má minimálně dvě limity. U první je vhodný odkaz k nadpisu, který prosím berte s rezervou, jelikož při počtu přibližně 6250 obcí je v ČR asi 10 tisíc architektů pracujících v oboru a z toho asi 4,5 tisíce autorizovaných. Berme v potaz primární smysl práce architekta – utváření (uspořádání a využívání) území, tzn. navrhování, plánování a projektování, a proto jen nepatrný zlomek architektů akceptuje např. plný úvazek na stavebním úřadě.

Druhou limitou je schopnost se komplexně orientovat způsobem popsáním výše vzhledem k charakteru vzdělání v daných dobách (architekti v ČR si obvykle celou kariéru nesou jen to, co se naučili ve škole). Neplatí zde žádná ultimáta, ale obecně se dá říci, že s rostoucí zkušeností bývá výhodou znalost správních procesů (a práva obecně) a u mladších generací naopak oceníte vzdělání nabyté už v rámci nového paradigmatu. Výhody lze kombinovat např. i spoluprací nejstarších s nejmladšími.

Následuje výčet pozic, které může architekt v rámci samosprávy zaujmout. U každé je naznačena agenda a obecně platí „skoro všichni mohou dělat skoro všechno“ (typické např. v menších obcích). U konkrétně zmíněných činností/pozic je ale vyzozorována vhodnost/efektivita. Domnívám se, že ze středně až dlouhodobého hlediska hodnocení stavební kultury je irelevantní, jestli je architekt v pozici politika, nebo např. městského architekta, protože důležitý je otisk jeho práce do vystavěného prostředí.

POLITIK

Cítíte frustraci a bezmoc při vědomí způsobu řešení městotvorných procesů v místě, kde žijete, a zároveň máte odvahu a vnímáte šanci na změnu? Můžete vzít odpovědnost za politické rozhodování do svých rukou a dohlédnout na vše níže zmíněné. Myslíte, že by to byl profesně krok vedle? Naopak, mohou to být čtyři roky, během kterých získáte jinak těžko nabytelné zkušenosti, a tím pádem i konkurenční výhodu do budoucna. Nejste architekt, a víte o nějakém podobně uvažujícím? Oslovte jej a spolupracujte. Archi-

tekt zastupitel je mj. skvělá volba pro určení k pořizování územního plánu dle zákona.

ÚŘEDNÍK

Opomeneme zaměstnání v příspěvkových organizacích velkých měst, kde je na hraně pojem „úředník“. V úsecích úřadů v přenesené působnosti státní správy (typicky na stavebním úřadě) často najde ideální místo zkušený architekt v poslední fázi produktivního věku. Agendou bude především správní rozhodování, vydávání odborných stanovisek a pořizování územně plánovací dokumentace. Naopak mladší architekti mohou najít vhodné uplatnění např. v samosprávních úsecích úřadů na odborech souvisejících se strategiemi, investicemi a správou majetku, kde mohou formulovat zadání programových dokumentů, plánů a projektů, navrhovat k nim vhodné parametry veřejných zakázek a ty následně procesovat a hodnotit (kvalitu). Důležitá je zde možnost vyjadřování se ke konkrétním stavebním záměrům.

ČLEN PORADNÍ KOMISE / RADY

V menších obcích, zejména v regionech s nižším výskytem vhodných architektů, je nedocenitelnou možností vytvoření nejlépe mezioborových odborných poradních orgánů politické reprezentace. To může být i alternativa k funkci městského/oblastního architekta. Takový orgán je schopen pokrýt agendu uvedenou u úředníka na úseku samosprávy (samozřejmě v kooperaci s ním). Vhodnými činnostmi zde může být iniciace záměrů a v součinnosti s PR odděleními např. sestavování marketingových plánů, medializace – propagace a prezentace záměrů a jejich komunikace – moderování nebo facilitace (jinými slovy participace).

ČLEN SPOLKU / AKTIVNÍ OBČAN

Vidíte v někom potenciál, ale nechce se oficiální cestou jakkoliv zapojovat do veřejné správy? Mnohdy stačí jen naslouchat. Různé okrašující spolky mají značný kulturní význam a často sehrávají důležitou roli v iniciaci, osvětě a ty újeji zaměřené také popularizaci smyslu architektury, což se v synergii s odpovědně vedenou obcí vždy projeví.

MĚSTSKÝ / OBLASTNÍ ARCHITEKT

Tématem se zabývají celé konference, bylo mu věnováno vydání tohoto Bulletinu atd. Není zde cílem popsat jednotlivé aspekty jeho výkonu a nebylo by to ani možné. Avšak dá se shrnout, že je schopen pokrýt vše výše zmíněné (mimo výkon státní správy), a to v tarifu odpovídajícím kvalifikované profesionální činnosti. To vzhledem k uvedenému poměru obcí v ČR a počtu autorizovaných nebo k těmto výkonům kompetentních architektů znamená, že v případě nejmenších obcí je vhodné uvažovat o oblastním architektovi působícím např. na území ORP (nebo jeho částech), MAS, mikroregionů atp.

Petr Buryška

Architekt-urbanista Komise územního rozvoje města Šlapanice a konzultant Městského ateliéru prostorového plánování a architektury v Ostravě

Architekt obcí 2020 – Jaromír Kročák, za mnohaletou profesionální práci architekta a podporu kvalitní architektury v regionu. Na snímku náměstí v Soběslavi.

Soutěž organizovaná MMR, Svazem měst a obcí, ČKA a AUÚP – Architekt obcí 2021 – Aleš Burian, za dlouhodobou profesionální práci pro rozvoj města Havlíčkova Brodu, především pak kultivaci veřejných prostranství. Na snímku náměstí v Havlíčkově Brodě.

Architekt obcí 2019 – Milan Košař, za práci městského architekta Vysokého Mýta, Poděbrad a Ústí nad Orlicí. Na snímku obnova Vaňorného náměstí ve Vysokém Mýtě.

Architekt obcí 2016 – Zdeňka Vydrová, za práci městské architektky Litomyšle a Tišnova. Na snímku supermarket Billa v Litomyšli.

Snímky archiv ABF, a. s.

Městský architekt

Od roku 2013 v ČR stoupá zájem o téma městského architekta. Česká komora architektů vnímá tuto pozici jako velmi důležitou. Proto tehdy sestavil architekt Marek Janatka díky aktivnímu oslovování samospráv první komorový seznam městských architektů. V roce 2013 jich bylo okolo 100, dnes jich je přibližně 150 a pomalým tempem přibývají další.

Nutno říci, že historie městského architekta je v ČR poměrně pestrá. První příklady intenzivní spolupráce mezi samosprávou a architektem, který se snaží rozvíjet dané město systematicky a dlouhodobě, jsou známy již z první republiky. Nejznámější je Hradec Králové, pověstný „Salon republiky“, který se tehdejší pílí samosprávy a architektů honosí dodnes. Dnes už jen těžko zjistíme, zda se pod turbulentními historickými změnami minulého století udrželo a rozvíjelo povědomí o významu koncepční spolupráce experta architekta a komunálního politika. Dovolím si ale předpokládat, že tak jako dnes tato aktivita závisela především na konkrétních jednotlivcích a jejich zájmu o péči o prostředí sídel a jejich krajinného okolí.

Zájem o zřízení pozice městského architekta

Velká města v 60. letech zažila impulz v podobě nově zakládaných útvarů hlavních architektů, které ale od 70. let postupně mizí. Jejich zbytky pak smetla 90. léta s pocitem, že jakákoliv regulace je z principu špatně. Kupodivu se ale právě v těchto 90. letech objevili osvícení místní komunální politiky, kteří zdola zcela nově ustavují pozice městských architektů v malých městech. Nejznámějším příkladem je Litomyšl a její „triumvirát“: starosta Miroslav Brýdl, městská architektka Zdeňka Vydrová a vedoucí investic Antonín Dokoupil. Litomyšl se díky třiceti letům systematické péče o své prostředí, přičemž se zachovala kontinuita i přes několikrát střídání starostů, stala často uváděným pozitivním příkladem nejen v českém, ale dokonce celoevropském kontextu. Ke konci 90. let sice některá města tuto novou funkci se změnou ve vedení radnic rušila, ale od roku 2010 dochází znovu k postupnému nárůstu zájmu komunálních politiků, spojenému obvykle s generační výměnou.

Rozsah práce městského architekta odpovídá potřebám samosprávy

Občas se objevuje dotaz, kdo vlastně městský architekt je a jaké má nebo má mít zařazení a kompetence. Toto téma se řešilo okolo roku 2015 dokonce s drobnou grantovou podporou MMR. Výsledek je nicméně velmi otevřený. Základním principem tak zůstává, že městský nebo u menších sídel obecní architekt je expertní poradce politického vedení obce. Pokud vedení o péči o prostředí obce má zájem malý, tak městského architekta nevyužívá nebo využívá velmi omezeně, pokud je zájem velký, úměrně tomu roste přínos a agenda městského architekta. Funkce městského architekta není ukotvena v legislativě, a neexistuje tudíž žádné „správné“ zařazení ve struktuře úřadu. Naopak je zásadně důležité, aby měl podporu vedení obce. Způsob odměňování i časový rozsah je velmi rozdílný dle zájmu a skutečných potřeb samosprávy. Městský architekt se tak dokáže „přizpůsobit“ jakékoliv velikosti obce. Od Prahy, kde je velký tým různých

odborníků v rámci Institutu plánování a rozvoje, např. po obec Koryta se 140 obyvateli.

Šíře aktivit městského architekta

Jaký je možný obsah práce městského architekta? Nejčastěji jej samosprávy využívají k vyjadřování se k soukromým záměrům v území. To je ale velmi úzké využití jeho odbornosti. Vhodné je zapojit jej do strategického plánování rozvoje obce, od spolupráce na strategickém plánu přes oponenturu při zpracování územního plánu, územních studií a regulačních plánů po přípravu a oponenturu stavebních projektů včetně pořádání architektonických soutěží. Důležité je, aby městský architekt přinášel nápady a inspirace pro rozvoj obce. Je vhodné jej využít pro plánování investic, správu majetku, ale i rozvahy nad dotačními tituly. Měl by být v regulace světelného smogu a reklamy v obci a iniciován výtvarných intervencí. Důležitou součástí jeho práce by měla být i osvěta a mediace s místními obyvateli, od dětí po seniory. Městský architekt by měl být také reprezentantem obce v jeho expertní oblasti a být v kontaktu se svými kolegy v jiných městech. Měl by se podílet i na tématu turismu v obci.

Fungování městských architektů v zahraničí

Zajímavé je porovnání se sousedními státy. Slovensko má situaci s městskými architekty velmi podobnou České republice. Mám za to, že i v Polsku velká města mají své hlavní architekty. Naopak Německo a Rakousko si před přibližně 100 lety zavedly mírně odlišný systém s externími expertními komisemi, tedy jakýmsi vícehlavým městským architektem. V ČR má obdobný systém Humpolec a v případě Liberce funguje jak městský architekt, tak externí expertní komise. Nutno zdůraznit, že se jedná o komise odlišné od obvyklých, většinou politicky jmenovaných komisí rozvoje či stavebních komisí, které města v ČR také mají – a to právě zapojením nezávislých externích odborníků. Naopak situace obdobná ČR je v Dánsku, kde mají municipality své architekty. Zajímavé je, že v Dánsku je poměrně častá existence komunálních politiků architektury u jednotlivých obcí. Vzorem fungování městských i regionálních architektů jsou Irsko, Skotsko, Belgie nebo Holandsko.

ČKA prosazuje městské architekty

V ČR se tématu městských architektů věnuje zejména Česká komora architektů, která nově vytvořila mapu městských architektů, kde je možné zjistit, jaká města, jak dlouho a koho za městského architekta mají. Zároveň ČKA prosazuje téma městských architektů nejen mezi samosprávami, ale i vůči krajům a státu. Jedním z doplňujících úsilí je podpora vzniku krajských architektů a celostátního architekta jako zejména koordinačních a podporujících osob. První krajský architekt Ondřej Beneš funguje již od roku 2019 v Ústeckém kraji. ČKA také prosazuje téma městského architekta v rámci Politiky architektury a stavební kultury ČR, která se v tomto roce na MMR novelizuje. ČKA rovněž vydala brožuru Městský architekt, která je ke stažení na webu ČKA, pořádá a podporuje setkání a konference městských architektů, vydala Kodex městského architekta a pomáhá samosprávám s výběry nových městských architektů. Další organizací je zejména Platforma městských architektů, která má s ČKA k tématu podepsané memorandum o spolupráci a věnuje se pořádání konferencí městských architektů. Historicky se o téma zajímala i Asociace urbanismu a územního plánování a Asociace za estetiku veřejného prostoru.

Je tedy zřejmé, že městský architekt je osoba s velkým potenciálem pro rozvoj obcí. Na druhou stranu žádná funkce není řešením sama o sobě a vždy záleží na konkrétním člověku, jak ji naplňuje. Právě k podpoře kooperace mezi městskými architekty a podpoře měst při spolupráci s nimi je tu Česká komora architektů. Neváhejte se na ni obrátit.

Petr Lešek
1. místopředseda ČKA

ZKUŠENOSTI S FUNKCÍ MĚSTSKÉHO ARCHITEKTA

Zásadní je podpora ze strany radnice

Zbyněk Ryška – městský architekt, Žďár nad Sázavou

Funkci městského architekta (MA) ve Žďáře nad Sázavou vykonávám formou externího poradenství od roku 2017, tedy již více než pět let. Z politického hlediska je to druhé volební období. Starostu Zdeňka Navrátila (Žďár – živé město/STAN) vystřídal Martin Mrkos ze stejného politického uskupení.

Z hlediska fungování MA je nejdůležitější věc právě osoba starosta a jeho stoprocentní podpora architekta. U obou starostů jsem měl štěstí. Architekt, ať už v projekční praxi nebo v městské funkci, se musí prodírat marasmem zákonů, vyhlášek, norem, předpisů a dalších překážek a bez této politické podpory je cesta ke krásnému a přívětivému prostranství nebo domu nemožná.

Druhá zásadní věc je zadání a příprava projektů a nalezení partnera, který zpracovává jednotlivé projekty. Jako městský architekt jsem se musel naučit orientovat v zákoně o veřejných zakázkách a být schopen připravit výběrové řízení od zakázky malého rozsahu až po soutěž o návrh. Podařilo se nám připravit během pěti let tři soutěže o návrh a další zakázky malého rozsahu a přilákat do města kvalitní architektky. Nakonec se tím inspirovali i investoři ze soukromé sféry a uspořádali vyzvanou soutěž na bytový dům v centru města. Neméně důležitou rolí je příprava smluvních podmínek pro architektky, kteří jsou pro nás partnery, nikoliv podezřelými osobami, a snažím se je maximálně podporovat v celém průběhu projektu.

Třetí a velmi důležitou věcí bylo vytvoření pozice městské krajinářky, kterou výborně zastávala kolegyně a kamarádka Lucie Radilová. Považuji za důležité, že v poslední době se krajináři emancipovali a krajinářská architektura je mnohem více vidět. V dnešní době je neustále zmiňovaná adaptace na změnu klimatu. V praxi je to však skutečný boj se sítí a prostor v ulici pro stromy mezi dráty a trubkami. Technická infrastruktura má oporu v zákoně, kdežto krajinářská infrastruktura nikoliv. Obecně se mi zdá, ačkoliv už jsem ze školy pryč dlouho, že výuka architektury by měla být rozšířena právě o znalosti krajinářské architektury a naopak.

Nemít městského architekta je jako vzdát se svých kalhot

Martin Mrkos – starosta města Žďár nad Sázavou

Nemít v dnešní době městského architekta je jako vzdát se svých kalhot. Jde to, ale zkuste si přijít bez nich do práce... Tímto průměrem chci poukázat na to, že pokud je pro vedení měst a občanů hodnotou kvalita veřejného prostoru, bez architekta to nejde. Nabídnou pohled na tuto pozici optikou menšího, dvacetitisícového okresního města z Vysočiny, Žďáru nad Sázavou. Výhoda a přínos je zřejmý. Máte partnera, který přináší jasnou strategii a jistý rukopis pro to, kam má město směřovat na poli urbanismu, kvality veřejného prostoru (což je mimořádně komplexní a vícevrstevná

problematika) a vlastní architektury staveb ve městě. Rozšiřuje obzory. Najednou přemýšlíte o městě v kontextu dlouhých časových horizontů a systematicky. Tedy z pohledu různých oblastí a funkcí života ve městě, které podmiňují a ovlivňují jedna druhou. Záměrně píšu slovo strategii, protože vizi, tedy cestu, směr, má udávat vedení – to zároveň nevylučuje, aby jejím spoluautorem byl i městský architekt. Ve Žďáře tomu tak bylo a je. Architekt zde pracuje na příkazní smlouvu, tedy na určitý počet hodin (budget) ročně. Nevýhoda tohoto modelu je, že architektka zde potřebuje častěji, než odpovídá rámci spolupráce (máte-li ambice věci hrnout a pracovat v tempu na projektech). Na druhou stranu, co nemá cenu, nemá hodnotu – takže limitovaný čas je jakýmsi teoretickým filtrem oddělujícím důležité od méně důležitého. Klade to ale důraz na kvalitní management vedení stejně jako kolegů v úřadu. To je jistým úskalím – úřadový resortismus, který je inhereentně v úřadech schován, nebo jistá nedůvěra starších ročníků v duchu „takhle jsme to nikdy nedělali“ můžou brzdit dynamiku práce na projektech. To je ale role vedení, aby procesy nastavovalo efektivně. Architekt pochopitelně musí být silná osobnost, která ustojí tlak veřejnosti či opozice, která z důvodu neznalosti, populismu, partikulárních zájmů nebo jistého mentálního nastavení pozici architekta torpéduje. Architekt musí umět bravurně komunikovat a jako křesťanský misionář mezi heretiky přesvědčovat a vysvětlovat, vysvětlovat, vysvětlovat. Začínat s odpovědí na otázku „proč to děláme?“. V tomto směru máme příležitosti pro zlepšení, ale intenzivně na nich pracujeme, vidím progresivní a pozitivní trend. Kolega Ryška má naši podporu, je velice dobrým partnerem a hybatelem změn ve městě, funguje mezi námi dobrá mezilidská chemie a tvoří s vedením dobrý tým.

Pohled na Žďár nad Sázavou. Foto archiv města

Tématu městského architekta byl věnován Bulletin ČKA 3/2018, v němž byly publikovány také informace o možnostech zřízení pozice, požadavcích na výkon činnosti směrem k samosprávě a státní správě, variantách začlenění do struktury úřadu atd. Zveřejněn byl rovněž Kodex městského architekta, seznam městských architektů, příklady z historie i rozhovory se současnými městskými architekty a starosty obcí. Manuál Městský architekt je ke stažení na www.cka.cz/cs/pro-verejnou-spravu/mestsky-architekt

Architektonické soutěže a samospráva

O kvalitě stavby se rozhoduje v návrhu. Tato relativně krátká fáze rozhodne o tom, zda peníze vložené do investičního záměru budou utracené smysluplně, nebo to bude promarněná šance. Co lepšího než porovnání množství návrhů a jejich hodnocení odborníky můžete pro tuto fázi dělat? Proč vybírat na základě předchozích realizací (které možná vznikaly za úplně jiných podmínek a s jiným týmem) nebo jiných kritérií, která nemají žádnou vazbu na vaši stavbu?

Česká komora architektů propaguje architektonické soutěže dlouhodobě jako nejvhodnější nástroj pro zadávání veřejných zakázek na projektovou činnost. Jedná se o historicky osvědčený způsob zadávání projekčních prací, jehož výsledkem jsou tak významné stavby jako opera v Sydney, Centre Pompidou nebo dokonce dóm ve Florencii.

Výhody architektonické soutěže oproti jiným zadávacím řízením

1. Zadavatel se seznámí s návrhem již před podpisem samotné smlouvy na následující projektové fáze.

Architektonická soutěž umožní prověřit projekční tým na konkrétním zadání. Teprve s tím týmem, který nejlépe vyřeší zadání a svým návrhem nejlépe naplňuje představy o projektu, se podepisuje smlouva na následující zakázku na projekční práce. Žádné stavební trapasy od nejlevnějších projektantů, ale cesta ke kvalitnímu urbanismu a architektuře.

2. Je to nejtransparentnější způsob zadávání veřejných zakázek s důrazem na kvalitu.

Snaha o vkládání kvalitativních kritérií do obchodní soutěže je často ukázkou bezradnosti zadavatele, který hledá nejlepšího projektanta pomocí různých přívlastků, například „vzdělaný“, „zkušený“, „sehraný“, ale ve výsledku tato kritéria jen zužují rozptyl a nejdůležitějším kritériem zůstává cena, aby výběr nemohl být napadnut pro jeho netransparentnost.

Při architektonické soutěži se naopak vybírá nejkvalitnější řešení transparentním způsobem, kdy porota složená z odborníků a zástupců zadavatele vybírá přímo nejvhodnější návrh pro konkrétní úkol. Zadavatel má následně možnost uzavřít zakázku s autorem návrhu. I tento proces přitom mohou doprovázet kritéria technické kvalifikace, například u projektů vyžadujících specifickou zkušenost, jako je akustika, protipovodňová opatření a podobně.

3. Prostřednictvím architektonické soutěže je možno zadat veřejné projekční zakázky většího rozsahu.

Často se setkáváme s různými nelogickými kroky při zadávání projekčních prací, například dělení na dílčí zakázky malého rozsahu nebo vystřídání projektantů během různých fází projektů. Soutěž o návrh dle zákona o zadávání veřejných zakázek umožňuje uzavřít smlouvu na projekt jakkoliv velkého rozsahu

teprve po výběru vhodného návrhu s jeho autorem nebo autory. Po ukončení soutěže o návrh proběhne jednacím řízením bez uveřejnění, ve kterém se dohodnou smluvní podmínky spolupráce mezi zadavatelem zakázky a autory oceněného návrhu.

4. Zadavatel získá množství různorodých návrhů od různých autorů a vybírá z nich nejkvalitnější.

Výsledkem architektonické soutěže bývají i desítky návrhů, které porota porovná z mnoha aspektů, jak architektonicko-urbanistických, tak i provozních, ekonomických, ekologických a dalších dílčích parametrů, jejichž váhu a výběr stanoví zadavatel a porota.

Návrh, který nejlépe vyhovuje v celkovém hodnocení, se stává vítězem architektonické soutěže. Obvykle jsou v soutěži uděleny tři ceny. Návrh účastníka, který přinese dílčí pozoruhodná řešení, může být odměněn a přispět do následující diskuse a upřesňování zadání pokračujícího projektu.

5. Na všech fázích projektové dokumentace, které navazují na zpracování soutěžního návrhu, pracují samotní autoři návrhu.

Při použití architektonické soutěže vám související procesy umožní pracovat bez oklik přímo s autory nejlepšího návrhu. Zadavatel tím získá mimořádně motivovaného partnera, který mu bude k dispozici po celou dobu projektu a stavby. Jeho práce zajistí, že vznikne ve všech ohledech kvalitní dílo, které bude následně obě strany reprezentovat svou dotaženou funkcí i unikátními řešeními. Případně potřebné změny dokáže do návrhu nejlépe zakomponovat samotný autor.

6. Průběh a výsledek soutěže o návrh přispívají k pozitivnímu mediálnímu obrazu zadavatele.

Již při tvorbě zadání architektonické soutěže se obvykle zapojuje laická a odborná veřejnost. Výsledky architektonických soutěží bývají podle významu lokální nebo i celorepublikovou událostí. Průběžné zpravodajství podporuje transparentnost celého výběru. Realizované stavby z architektonických soutěží jsou obvykle oceněné i v různých anketách a výstavách a propagované dále autory i dodavateli.

Výše popsané výhody doprovázejí prakticky každou regulérní soutěž.

Neopodstatněné výhody vůči architektonickým soutěžím

„Bude to drahé!“

Náklady na architektonickou soutěž se pohybují řádově kolem 2 % předpokládaných investičních nákladů. Zároveň se tímto procesem ale předchází případným drahým řešením a prodražujícím krokům v následujících fázích, protože návrhy jsou vůči sobě porovnané z hlediska ekonomického. Podmínky pro soutěž i následující zakázku by měly být nastavené tak, aby nalákaly velké množství potenciálních uchazečů. Krom cen a odměn

ze soutěže umožní odpovídající honorář projektantům vytvořit kvalitní projekt, který bude základem pro bezproblémovou realizaci stavby.

„Je to složité na přípravu.“

Dnes se již přípravou soutěží zabývají desítky týmů a jednotlivců, které vám připraví soutěž tzv. na klíč. Není to ale jediná cesta: ČKA nabízí bezplatně vzorové soutěžní podmínky a konzultace. S touto pomocí zvládnou uspořádat architektonickou soutěž i zadavatelé, kteří se na to chystají poprvé.

„Zadavatel ztratí právo rozhodovat o tom, co chce.“

Tento častý argument vyvrátí prakticky každý zadavatel, který má zkušenosti s architektonickou soutěží. Sám zadavatel si přitom sestavuje kompletní porotu nezávislých odborníků i tzv. závislou část složenou přímo z jeho zástupců. Zadavatel vytváří soutěžní zadání a schvaluje znění soutěžních podmínek. Po soutěži zadavatel schvaluje výsledky soutěže. V naprosté většině případů jsou výsledky soutěže odsouhlasené porotou jednomyslně, a to včetně zástupců zadavatele. Navíc lze vybírat z mnoha druhů a postupů architektonických soutěží, a to od ideových až po soutěžní dialogy.

„Bude to trvat dlouho.“

Dobře připravená architektonická soutěž nemusí trvat ani půl roku. V kontextu všech časů, které uplynou v rámci přípravy zakázky, schvalování projektu a následné realizace stavby, to není mnoho. Jak dlouho trval výkup pozemků, příprava investičního záměru a jeho schválení na radách a zastupitelstvech? Kolik zdržení způsobují odvolací řízení a dodatky smluv při běžném výběrů dodavatele? Jakou dobu trvá projednání a schválení projektové dokumentace na dotčených orgánech, stavebních úřadech, ale i v řadách zadavatele?

Ale hlavně: Kolik rozčarování přináší hotová stavba, která nefunguje dle představ a o které všichni vědí, že vlastně mohla být výrazně lepší?

Krom finančního hlediska není na místě šetřit ani z hlediska časového na nejdůležitější fázi celého procesu – a tou je příprava soutěže, zpracování přesného zadání a získání nejlepšího návrhu řešení. Kvalitní koncept vytvořený týmem odborníků, který zvítězil v konkurenci jiných návrhů, zajistí stojí nějaký čas. Zároveň se ale jedná o základ úspěšné realizace a provozu.

Pracovní skupina Soutěže představenstva ČKA disponuje týmem odborníků, kteří jsou k dispozici zadavatelům z veřejného i soukromého sektoru. Ve skupině jsou zastoupení experti na urbanismus, architekturu a krajinnou architekturu se zkušenostmi z desítek soutěží a realizací staveb vzniklých z vítězných návrhů. Při každém aspektu soutěže od zadání až po následující realizaci dokážeme poradit. Nabízíme i semináře pro zájemce o uspořádání soutěží. Neváhejte se na nás obrátit a rádi vás budeme celým procesem provázet.

Mirko Lev
Předseda PS Soutěže

Miroslav Vodák, CBArchitektura

Na které hlavní problémy narážíte při organizaci soutěží o návrh?

Většina zadavatelů, kteří se na nás obrací, už má základní informace o výhodách a nevýhodách architektonické soutěže, a pracujeme tedy s těmi, kdo chtějí spolupracovat. Přesto se stále opakují požadavky, aby soutěž proběhla rychle a levně, přitom příprava soutěžního zadání a kvalita podkladů jsou pro všechny následující procesy naprosto zásadní. Týká se to nejenom architektonického řešení, ale i ověření předpokládané ceny projektu a investice, kde jsou velké diskuse, protože zadavatelé vycházejí z průměrných cen projektantů nebo staveb. Z pohledu administrace je naprosto absurdní systém několika různých profilů nebo stále větší byrokratická zátěž spojená s vedením zakázky.

Lze vysledovat pozitivní posun / změny v procesu soutěží o návrh v posledních letech?

Počet soutěží sice mírně roste a velmi se rozšířila možnost online jednání, což považuji za efektivní. Ale hledat další pozitiva není snadné. Lze vysledovat, že u otevřených soutěží je odevzdáno většinou již jen deset až dvacet návrhů, a to velmi různorodé kvality, a řada zadavatelů tak vypisuje užší soutěže, při nichž hledá budoucí zpracovatele soutěžních návrhů prostřednictvím referenčních prací v zaslaných portfoliích, v nichž je kvalita návrhů vyrovnanější. Nejčastějším zadavatelem soutěží jsou obce, naopak krajské a státní organizace většinou projektů nadále zadávají s převládajícím kritériem nejnižší nabídkové ceny a kvalita samotného projektu není nijak hodnocena. Proto u většiny především velkých veřejných investic za stovky milionů stále chybí architektonická kvalita srovnatelná se zahraničím. Pozitivním příkladem by mohla být větší města jako Praha, Brno, Ostrava nebo Plzeň, kde mají odborná pracoviště, která se soutěžím systematicky věnují.

Karolína Koupalová, ONplan

Na které hlavní problémy narážíte při organizaci soutěží o návrh?

Problémem je podle nás to, že řada menších měst a obcí chce pořádat soutěže, nemá k tomu však finanční ani personální kapacity. Vydání značných finančních prostředků na organizaci soutěže je pro ně takřka nepřekonatelným problémem. Navíc se podmínka, aby projekt vzešel z architektonické soutěže, postupně dostává a stále více bude dostávat i do dotačních titulů a menší obce a města nebudou schopny tuto podmínku naplnit.

Obecně je při zadávání soutěží o návrh dle ZZVZ jako největší problém vnímána možnost účastníků soutěže odvolat se k ÚOHS a následná hrozba zmaření celé soutěže. S tím pak souvisí komplikované odůvodňování výběru oceněných návrhů, resp. odůvodňování, proč jiné návrhy vybrány nebyly, ale v užší soutěži i odůvodňování, proč byli či nebyli vybráni účastníci soutěže. V rozhodování poroty vždy hraje určitou roli subjektivní názor jednotlivých porotců, který se složitě přetavuje do odůvodnění, jež by mělo šanci uspět před ÚOHS. Vždy řešíme, zda použít v odůvodnění méně, či více slov, a vážíme každé z nich.

Dále jsme narazili na problematiku ne zcela vyjasněného postupu zadávání následné zakázky v rámci JŘBU. Konkrétně otázku, zda je možné vyzvat k jednání, pokud se zadavatel nedohodne s vítězem soutěže, i autory dalších oceněných návrhů. Někteří právníci zabývající se zadáváním veřejných zakázek jsou na rozdíl od ČKA toho názoru, že podle § 65 ZZVZ lze k jednání v rámci JŘBU vyzvat jen účastníka, který byl v soutěži o návrh vybrán, tedy toho, který získal 1. cenu. V případě, že by za vybrané zadavatel považoval autory všech oceněných návrhů, musel by je, podle těchto právníků, do JŘBU vyzvat najednou, a ne postupně tak, jak je v JŘBU běžně praktikováno. Žádná z námi organizovaných soutěží na tomto bodě neztroskotala, ale nejsme si jisti, jak by se k problému postavil ÚOHS.

Lze vysledovat pozitivní posun / změny v procesu soutěží o návrh v posledních letech?

Rozhodně lze pozorovat pozitivní posun v přístupu k vyhlášení soutěží o návrh ze strany samospráv a veřejných zadavatelů. Soutěž už není obecně vnímána jako pouhá komplikace a výmysl architektů, ale jako legální cesta, jak najít pro daný úkol to nejlepší řešení. Soutěží na veřejné stavby a veřejná prostranství přibývá. S přibývajícím soutěžemi pak přibývá i zkušeností s organizací soutěží a samozřejmě i chyb, z kterých je možné se poučit.

Přibývá i soutěží, jejichž zadání bylo připravováno se zapojením hlavních aktérů a veřejnosti. Řada zadavatelů si je vědoma, případně se nechá přesvědčit, že dobře připravené a široce sdílené zadání je předpokladem úspěšné soutěže, tedy soutěže, jejíž výsledek bude realizován.

Co se týče samotného procesu soutěže, k výraznému zlepšení došlo ve využívání elektronických nástrojů zadavatele, z nichž některé nebyly zpočátku pro soutěž o návrh nastaveny a bylo nutné poměrně složitě improvizovat. Výrazně se v nich zlepšily i podmínky komunikace v angličtině.

Igor Kovačević, CCEA MOBA

Na které hlavní problémy narážíte při organizaci soutěží o návrh?

Proces soutěží již má zaběhnutou proceduru, aktualizace zákona o veřejných zakázkách proces nezkomplikovala. Hlavním problémem je neschopnost vlády a ministerstev pokračovat v několika málo soutěžích, které byly započaté v minulém volebním období. A to i přes nově tvář ve vládě, které osobně mají zkušenost s architektonickými soutěžemi nebo deklarují transparentnost a kvalitu jako základ fungování veřejné správy.

Lze vysledovat pozitivní posun / změny v procesu soutěží o návrh v posledních letech?

Velikým kladem je, že se ustálil počet návrhů na soutěž pod číslem 20, a soutěže již tedy nejsou obesílané padesátkou nebo stovkou návrhů. Sekundárním dopadem je, že stoupla kvalita odevzdávaných návrhů. Z pohledu procesu je pozitivem, že se již ustálila praxe jednacího řízení bez uveřejnění. K podání nabídky se oslovuje nejdříve tým oceněný prvním místem. Teprve pokud nedojde ke shodě a podpisu smlouvy, vyzývá se další v pořadí. Už se naštěstí téměř neobjevují situace, kdy byli vyzváni do jednacího řízení bez uveřejnění navazujícího na soutěž všechny oceněné týmy. Autoři návrhů na prvním, druhém a třetím místě pak často soutěžili o cenu (honorář) za zpracování následného projektu a docházelo k podsekávání ceny za projekční práce. Pozitivní trend také je, že po obcích a městech soutěže vyhláší i kraje. Předpokládám, že se kvalitou, která vzniká v soutěžích, brzy inspirují i noví ministři a státní instituce.

Karla Kupilíková, Platforma pro veřejný prostor

Na které hlavní problémy narážíte při organizaci soutěží o návrh?

Při konzultacích narážíme na celou řadu problémů, mezi něž patří především:

Neznalost

Proces architektonické soutěže je relativně složitý a nikdo mu zcela nerozumí. Největší bariérou je často první krok – uvědomit si na straně obce/města, že mu soutěž může přinést přidanou hodnotu; a najít někoho, kdo vysvětlí výhody/nevýhody a potřeby. Obce/města většinou nemají nikoho, kdo by architektonickým soutěžím rozuměl a jejich využití propagoval (např. městský architekt, úředník z odboru rozvoje s patřičnými znalostmi), kdo by uměl

soutěž uspořádat, a chybí také důvěra k soutěži jako procesu – obava ze zdržení, komplikovanosti atd. Pomohlo by vysvětlení, proč dělat architektonické soutěže, jejich výhody a přínos, osobní konzultace se zadavateli, větší podpora ČKA atd.

Zadání, předprojektová příprava

Obce/města často soutěž chápou jako pouhý administrativní úkon. Nejsou zvyklá, že pro jakýkoliv projekt je vždy zásadní kvalitní zadání, což pro menší obce/města obvykle znamená potřebu spolupráce s odborným mezioborovým týmem organizátorů (často včetně zajištění sociologického šetření, participace, jednání se stakeholdery apod.). Každý záměr je vhodné nechat odborně kriticky zhodnotit a vysvětlit zadavateli, že investice do kvalitní předprojektové přípravy pomůže ušetřit velké částky v projektové, realizační i provozní fázi.

Náklady na soutěž, druh soutěže

Obce a malá města ve většině případů nezvládnou připravit a následně zorganizovat architektonickou soutěž bez pomoci. Organizace soutěže se pohybuje zhruba od 250 000 Kč do 500 000 Kč; pro obce/města do 2000 obyvatel je to nepředstavitelná částka a i ty větší ji zvažují jen opatrně. Částky stanovené Soutěžním řádem ČKA na ceny a odměny jsou často mimo možnosti rozpočtu menších měst a obcí. V případě menších obcí a měst mnohdy není otevřená soutěž vhodným formátem – např. nezaručí účast kvalitních týmů (zejména u veřejného prostoru, kde jsou soutěže méně obsazeny než soutěže na budovy), případný neúspěch první architektonické soutěže pak zhatí chuť pořádat další. Ideální by bylo, kdyby existoval grant (např. MMR) na všechny typy architektonických soutěží, a to jak na ceny a odměny, tak organizaci.

Cena za následnou zakázku

Obce/města se obávají honoráře za zpracování navazující projektové dokumentace. U architektonických soutěží se obvykle s ohledem na Kalkulačku ČKA objevují honoráře mnohem vyšší než u zadání zakázky jiným způsobem. Pomohlo by mít jasně definovanou strukturu. Kalkulačka ČKA je považována za složitou. Pomocí apelu na architekty, jednání s ČKAIT, důrazu na standardy by mělo docházet k postupnému celkovému zvyšování projektové kultury. Ceny „průměrných“ a kvalitních architektů/projektantů by se pak neměly lišit v řádech násobků.

Cena za následnou realizaci stavby

Obce/města se obávají (s ohledem na předchozí špatné zkušenosti často oprávněně), že následné skutečné náklady na výstavbu nebudou (po zohlednění inflace) odpovídat v soutěži stanoveným nejvyšším přípustným nákladům na realizaci stavby. Řada organizátorů i porotců rozpočtovou stránku podceňovala a podceňuje, což pak na soutěže vrhá špatné světlo jako na něco, co sice přinese hezkou architekturu, ale pro obec/město nebude možné ji zaplatit. Je třeba apelovat na organizátory a porotce, že finanční stránka je pro zadavatele jedna z nejdůležitějších a s jejím splněním/nesplněním stojí a padá úspěch architektonické soutěže a vybraného řešení. ČKA by měla zahrnout odbor-

né posouzení nákladové stránky (rozpočtáře) jako standard architektonické soutěže, organizátoři by měli včas upozornit zadavatele, že jeho představy jsou podhodnocené.

Časová náročnost

Stále panuje obava, že architektonická soutěž je časově náročnější než jiný typ výběrového řízení. Ve skutečnosti toto tvrzení úzce souvisí zejména s předprojektovou přípravou – zpracováním kvalitního zadání, na které se u nás vyjma soutěží obvykle neklade důraz. Samotná soutěž o tolik časově náročnější není (pomohla by však i větší flexibilita/rychlost ČKA při konzultování a schvalování podmínek). Vliv má také krátké volební období, během něhož se politici snaží o co nejefektivnější využití mandátu. Rovněž panuje obava ze zaseknutí projektu, který může v důsledku nesprávného procesu soutěže nastat – např. odvolání na ÚOHS atd.

Lze vysledovat pozitivní posun / změny v procesu soutěží o návrh v posledních letech?

Začínáme vnímat širší poptávku po kvalitě! Někteří si již uvědomují, že architektonická soutěž jim může potřebnou kvalitu zajistit, stále ale očekávají komplikace, které jsou popsány výše.

Vyjádření bylo prezentováno původně v rámci OTTA – Architektonické soutěže dne 3. února 2022.

Nový stavební zákon a

postavení samospráv

Postavení územních samospráv bylo při přípravě a projednání nového stavebního zákona předmětem intenzivních debat. Řada zástupců samosprávných celků schválenou normu, která má nabýt plné účinnosti v červenci 2023, z důvodu nedostatečného zajištění výkonu ústavně garantovaného práva na samosprávu odmítá. Výrazná byla iniciativa uskupení zástupců pěti největších českých měst (Prahy, Brna, Ostravy, Plzně a Liberce) s názvem „Čtyři městské artikuly“, kterou podpořila rovněž ČKA a jejíž některé požadavky se do schváleného znění zákona dostaly cestou pozměňovacích návrhů. Jaké je tedy postavení samospráv v novém stavebním zákoně a co zůstává předmětem sporu?

Územní plánování

Územní samosprávy tradičně ovlivňují stavební rozvoj svého území prostřednictvím nástrojů územního plánování, především pak vydáním územně plánovací dokumentace, které patří typicky do samosprávné působnosti obcí a krajů. Nástroje územního plánování zůstávají v novém stavebním zákoně v principu stejné – základním dokumentem je nadále územní plán (volitelně pořizovaný obcí), pro podrobnější regulaci mohou obce pořizovat regulační plány (anebo využít institutu územního plánu s prvky plánu regulačního). Kraje nadále povinně pořizují zásady územního rozvoje. Dalšími plánovacími nástroji jsou UAP, územní studie, vymezení zastavěného území, územní opatření o stavební uzávěře a o asanaci území, územní rozvojový plán a nově také Politika architektury a stavební kultury ČR. Situace v územním plánování se tedy v základu nezměnila.

Principiální změnu, která ovšem mění (měnit by měla) pohled na územní plánování, přináší úprava řízení o povolení záměru, která slučuje dosavadní umístění a povolení stavby v jediný proces. Jakkoliv lze namítat, že o zásadní změnu nejde, neboť sloučení těchto řízení umožňuje i stávající stavební zákon, není to tak docela pravda. Dosavadní úprava je založena na po sobě následujících procesech umístění stavby (kde se projednává, v jakém objemu a kde bude stavba umístěna, jakou bude mít funkci, jaký bude mít dopad na své okolí) a jejího povolení (jehož účelem je ověření její technické proveditelnosti). Přestože účinný stavební zákon č. 183/2006 Sb. umožňuje sloučení řízení do jediného, v případech složitějších záležitostí k tomu investoři obvykle nepřistupují, a to především proto, že zákon poskytuje velmi omezené garance, že navrhované umístění stavby a její základní atributy budou stavebním úřadem (a samozřejmě i obcí, dalšími účastníky a dotčenými orgány) akceptovány. Není ekonomicky rozumné vynakládat značné prostředky na zpracování podrobnější projektové dokumentace, je-li vysoké riziko, že bude muset být přeprojektována.

Postavení obce v povolovacím řízení

V územním řízení dle účinné právní úpravy, stejně jako nového stavebního zákona, má obec postavení účastníka, který nemá významně právně silnější pozici než ostatní. Zkušenosti projektantů ale ukazují, že prakticky bývá vyjádřením obcí stavebními úřady přisouzeno privilegovanější postavení. Tento přístup nemá oporu v zákoně a je do budoucna neudržitelný. Cestou, jak praxi legalizovat, je změna postavení obce v povolovacím

procesu z účastníka na dotčený orgán, což je také jedním z požadavků aktualizované verze Čtyř městských artikulů. Dle mého názoru to však problém v principu neřeší. Budou-li se obce v řízení vyjadřovat závazným stanoviskem, bude nutné ho vydávat na základě předem známých, závazných podkladů – tedy především územně plánovací dokumentace. Klíčovým předpokladem reálného posílení vlivu samospráv na stavební rozvoj je zásadní nárůst pořizování podrobnější územně plánovací regulace. Od roku 2006, kdy začal platit stávající stavební zákon, do roku 2021 bylo v obcích v Česku pořízeno jen něco málo přes 220 regulačních plánů. To je jasnou zprávou o neúspěchu právní úpravy územního plánování a musí to být impulzem pro změnu. Ukazuje se, že proces pořízení územního plánu a periodického pořizování jeho změn je pro většinu obcí natolik vysilující, že na pořízení podrobnější regulace již nezbyvá prostor. ČKA ve svých tezí k rekonstrukci stavebního práva z roku 2017 navrhovala změnu koncepce systému plánů tak, aby závaznou úroveň byla pouze ta nejnižší, tedy regulační (též zastavovací) plán. Takový systém je užíván v řadě evropských zemí, např. v Německu či Rakousku. Nový stavební zákon však zůstal u dosavadní koncepce soustavy závazných (= na proces pořizování náročných) územních plánů stejně jako zásad územního rozvoje. Zlepšení v tomto smyslu, vedoucí k posílení vlivu samosprávy, se od nového stavebního zákona v současné situaci očekávat nedá. Dobrou zprávou do budoucna je informace MMR o zahájení přípravných prací na právním předpisu, který se bude týkat výhradně územního plánování. Ty však byly po prvním setkání pracovní skupiny v závěru roku 2020 pozastaveny a nedá se očekávat, že budou obnoveny dříve, než se dokončí aktuálně řešená „institucionální“ novela nového stavebního zákona.

Pořizování územních plánů

Důvodem střetu zástupců pěti největších měst a MMR při jednání návrhu nového stavebního zákona a nevyslyšeným prvním městským artikulem dosud zůstává otázka pořizování územně plánovací dokumentace. Ta podle současné úpravy a stejně tak podle NSZ podléhá státní správě, kterou reprezentuje v přenesené působnosti pořizovatel (tedy orgán obce s rozšířenou působností, alternativně tzv. létající pořizovatel – nově „zástupce pořizovatele“ anebo kvalifikovaný úředník obcí najatý). Úkolem pořizovatele je řádné zajištění procesní stránky pořízení územně plánovací dokumentace a její zákonnosti. Mohlo by se tedy zdát, že není významné, zda je činnost vykonávána v samostatné působnosti (obcí), anebo přenesené působnosti (státem). V praxi je ovšem pořizovatel více než pouhý administrátor závazných stanovisek a na výslednou podobu návrhu dokumentace má nezanedbatelný vliv. To je také důvodem, proč zástupci velkých měst nadále usilují o zařazení této činnosti pod samostatnou působnost. Určitou příznivou změnou v novém stavebním zákoně je alespoň výslovná úprava rozdělení práv mezi pořizovatele a určeného zastupitele (který v procesu pořízení dokumentace reprezentuje samosprávu), která uvádí, že pokud nedojde mezi pořizovatelem a určeným zastupitelem k dohodě, je pro pořizování územně plánovací dokumentace z hlediska souladu návrhu s nadřazenou územně plánovací dokumentací, s právními předpisy a se stanovisky nadřízeného orgánu územního plánování a dotčených orgánů rozhodující řešení navržené pořizovatelem, v ostatních případech řešení navržené určeným zastupitelem.

Městské předpisy, jednotný datový standard

Úspěch v jednání zaznamenali zástupci měst s druhým městským artikulem, požadavkem svěřit velkým městům právo v samostatné působnosti vydat prováděcí předpis s lokálními požadavky na výstavbu (tj. požadavky na vymezení pozemků, umístování staveb a technické požadavky na stavby) obdobné pražským stavebním předpisům. NSZ zmocňuje k vydání těchto předpisů kromě Prahy také Brno a Ostravu. Nesouhlas zástupců měst naopak trvá v požadavcích na úpravu tzv. jednotného

standardu územně plánovací dokumentace, které zavádí jednotný standard grafických výstupů územně plánovací činnosti a definuje datový model vybraných částí územního plánu. Nesouhlas se týká především navržené datové struktury. Zástupci měst prosazují alternativní návrh úpravy, podporovaný rovněž Českou komorou architektů.

Nový stavební zákon nyní čeká tzv. institucionální novelizace, jejímž předmětem má být dle informace MMR především řešení problému soustavy stavebních úřadů. Výsledek projednání v připomínkovém řízení a zejména pak v Poslanecké sněmovně je však obtížné předvídat a nelze vyloučit, že se novelizace dotkne i postavení územních samospráv.

Eva Faltusová

D**E****S****E**

přehlídka realizací z architektonických soutěží

T

Na podzim letošního roku představí Česká komora architektů realizace staveb, které vzešly z výsledků architektonických soutěží mezi lety 1994 a 2015. Cílem soutěžní přehlídky je upozornit na tento transparentní způsob hledání zpracovatele projektové dokumentace a na kvalitativní přínos takto vzniklých staveb. Zároveň je přehlídka součástí oslavy 30 let od schválení zákona o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Obdobná snaha hodnotit, jak stavby obstály v čase, je pravděpodobně v Evropě a světě unikátní.

Architektonické soutěže jsou považovány z dlouhodobého hlediska pro zadavatele za nejvýhodnější a nejpřínosnější způsob výběru zpracovatelů projektů. Z pohledu architektů jsou pochopitelně pracnější a nejjistější než jiné druhy výběrových řízení. Udržují ale otevřené a transparentní soutěžní prostředí, o čemž bohužel musí architekti stále znovu a znovu přesvědčovat veřejné zadavatele. Předpokládám, že architekti vnímají svoji práci i jako poslání, jak zlepšit nebo aspoň udržet kvalitní prostředí, neboť to je základem příjemného života a fungující společnosti. Nepříjemné a provozně finančně náročné prostředí, které má různé zbytečné překážky, naopak fungování společnosti vyčerpává a pokřivuje.

Proto má Česká komora architektů ze zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, uloženo mimo jiné spolupracovat s vypisovateli soutěží a výběrových řízení, posuzovat soutěžní podmínky a bránit konání neregulérních soutěží a výběrových řízení (§ 23 odst. 6 s), s čímž souvisí také propagace architektonických soutěží. Tato působnost náleží ČKA jako jediné veřejné nebo poloveřejné organizaci v ČR. Myslím, že zejména v posledních 10 letech se o propagaci architektonických soutěží ČKA snaží, a díky tomu vzrostl jejich počet z asi 15 na současných 50 vypsanych soutěží ročně.

PŘEHLED 150 REALIZACÍ VZEŠLÝCH ZE SOUTĚŽÍ

Jak si ale vedou realizace vzniklé na základě výsledků architektonických soutěží? A jak si vedou obecně stavby vzniklé v posledních 30 letech? Mají stát a samosprávy nastavený systém zpětné vazby, aby bylo možné se poučit z dobrých i špatných zkušeností a výsledky zlepšovat? Mám za to, že bohužel dostatečná kontrola kvality výstavby v ČR neexistuje.

ČKA pochopitelně nemá kapacitu ani finanční prostředky, aby dělala rozsáhlé výzkumy a snažila se absenci této zpětné vazby v plném rozsahu řešit. Realizace z architektonických soutěží jsou ale specifické. ČKA konání těchto soutěží vždy podporovala a považuje tento způsob hledání zpracovatele projektové dokumentace stavby za příkladný. Zároveň by z architektonických soutěží měly vzejít realizace špičkové, které jsou důkazem, že využívání tohoto postupu má smysl.

O nutnosti revize a zhodnocení realizací vzešlých z architektonických soutěží se na půdě ČKA řadu let debatovalo. Naštěstí se během té doby na sumarizaci architektonických soutěží a jejich výsledků vrhnul architekt Tomáš Zdvihál v rámci své doktorské práce na FA ČVUT v Praze. Mimo jiné své závěry publikoval také v časopise ERA 21, č. 2/2020.

Konečně tedy máme přehled o tom, kolik soutěží od roku 1992, kdy byla ČKA zřízena zákonem, proběhlo a jaké soutěžní návrhy se realizovaly. Tato sumarizace se stala finálním impulzem k tomu, abychom se na realizace ze soutěží s odstupem času podívali a pokusili se zjistit, zda v čase uspěly, a zda se tudíž potvrzuje předpoklad významného kvalitativního přínosu staveb vzešlých z architektonických soutěží.

Kromě cenného přehledu staveb vzniklých na základě ocenění v architektonické soutěži a financovaných z veřejného rozpočtu máme zároveň za to, že je soutěžní přehlídka vhodnou reprezentací 30 let od podpisu autorizačního zákona v roce 1992 a následného zřízení České komory architektů v roce 1993.

DVĚ ČASOVĚ ODDĚLENÉ KATEGORIE SOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKY

Soutěžní přehlídka mapuje období od roku 1994, kdy byla dokončena první realizace z první architektonické soutěže konané v roce 1993. Dlouho se debatovalo nad časovým rozpětím soutěžní přehlídky a dělením na menší etapy. Bylo by nesmyslné, aby dům starý 25 let soutěžil s domem starým 10 let. Zároveň existují určitá specifická období se svojí estetikou. Z toho důvodu je přehlídka realizací rozdělena na dvě části (kategorie) tak, aby vývoj architektury dokumentovala. První část končí rokem 2004, kdy ČR vstoupila do EU. Vstup do EU je určitou společenskou časovou hranicí, která by se mohla ukázat jako důležitá i pro architekturu. Druhá část prezentovaných staveb byla realizována do roku 2015. Mladší stavby nebudou prezentovány, protože by už neprošly zkouškou času a jejich stav by byl podobný fotografiím krátce po otevření. Navíc jsou mladší stavby dokumentovány již tehdy založenou Českou cenou za architekturu. V každé z částí se představí přibližně 60–70 realizací. Nutno zdůraznit, že přehlídka je zaměřena na realizace staveb včetně veřejných prostorů, nikoliv na územní plánovací dokumentaci. U té je přece jen zpětné posuzování náročnější a asi i dlouhodobější. Snad i pro ně se v budoucnu najde způsob hodnocení. Očekáváme dále, že se podobná soutěžní přehlídka bude konat opět za 10 nebo 20 let k dalšímu kulatému výročí ČKA pro stavby v dalších obdobích.

DESET

Dlouho se hledal i název přehlídky, aby byl dobře zapamatovatelný a přitom kultivovaný. Díky tomu, že cílem je z realizací vybrat vždy deset finalistů za každé z obou období, dospěli jsme k názvu DESET. Předpokládáme navíc, že v budoucnu se dělení na období ustálí právě na dekadách.

Sestavili jsme pravidla soutěžní přehlídky, kdy s výhodou používáme seznam Tomáše Zdvihala a autory a zadavatele hodláme napřímo oslovovat, zda s účastí stavby souhlasí. Do soutěžní přehlídky se tedy nemusí sami hlásit. U vybraných deseti finalistů předpokládáme nařazení dnešního stavu, aby došlo k porovnání fotek novostaveb s fotkami po prověření lety provozu.

POROTA

Zásadní je samozřejmě porota přehlídky. Nemohou v ní být aktivní architekti, aby nehodnotili svoje díla nebo díla kolegů. Oslovili jsme proto přední české kritiky architektury, kterým tím dáváme i šanci se prezentovat. Patří mezi ně Vendula Hnídková, Karolina Jirkalová, Rostislav Koryčánek, Osa-

mu Okamura, Rostislav Švácha, Jana Tichá a Petr Volf. Bohužel česká kritika architektury není dostatečně využívána a trpí tím celá česká architektura. Opět jednoduše řečeno, chybí zpětná kritická vazba.

NÁVAZNOST NA KOMUNÁLNÍ VOLBY A KONFERENCI ECAP

Většina realizací vznikla díky zájmu samospráv. Právě v roce komunálních voleb je proto vhodné ukázat, co a proč se povedlo, jako ocenění, poučení a inspiraci pro současné i nové zastupitele. Na bedrech českých měst a obcí přirozeně leží převážná část péče o kvalitní prostředí a tato přehlídka by měla jejich úsilí ocenit.

Výsledky soutěžní přehlídky by měly být prezentovány na podzim v rámci konference evropských politik architektury (ECAP), která je součástí českého předsednictví Evropské unii. Jedná se tedy také o prezentaci české architektury směrem do Evropy a světa. Mám za to, že obdobná soutěžní přehlídka je evropsky a celosvětově unikátní a může se tak stát inspirativním příkladem pro ostatní země, naším významným příspěvkem k celoevropské debatě o architektuře, ale i udržitelnosti a reprezentaci společnosti pomocí vystavěného prostředí. Těším se na výsledky!

Petr Lešek

1. místopředseda ČKA a člen
přípravného výboru soutěžní
přehlídky DESET

POROTA

Mgr. Vendula Hnídková, Ph.D.

Vendula Hnídková je historička architektury. Absolvovala dějiny umění na FF MU v Brně a doktorské studium na UMPRUM. V letech 2019–2020 přednášela na University of Birmingham, byla rovněž odbornou asistentkou na UMPRUM. Působí v Ústavu dějin umění AV ČR. Je autorkou řady knih a výstav.

doc. PhDr. Jana Tichá, Ph.D.

Teoretička a kritička architektury, zabývá se moderní a současnou architektonickou tvorbou. Šéfredaktorka nakladatelství Zlatý řez a stejnojmenného časopisu, zaměřeného na moderní a současnou architekturu. Autorka řady knižních publikací, překladatelka z angličtiny a editorka. Od roku 2015 působí na Ústavu teorie a dějin architektury ČVUT.

Mgr. Karolína Jirkalová

Novinářka, kritička a editorka se zaměřením na architekturu. Vystudovala bohemistiku na FF UK v Praze, v současnosti je doktorandkou teorie a dějin umění na pražské UMPRUM. Je redaktorkou časopisu Art+Antiques, podílela se na publikacích Architekti SIAL nebo Město mezi domy, byla editorkou výzkumného projektu Panelová sídliště v ČR jako součást městského životního prostředí.

Petr Volf

Novinář a spisovatel Petr Volf se zabývá výtvarným uměním, architekturou a designem. V roce 1988 absolvoval žurnalistickou fakultu UK v Praze. Pracoval v deníku Mladá fronta a MF Dnes, kde vedl kulturní rubriku (1990–1992), časopisu Reflex a v Hospodářských novinách. Je autorem řady knih, recenzí, kritik a výstav o architektuře a současném umění.

Mgr. Rostislav Koryčánek

Vystudoval dějiny umění na Filozofické fakultě a sociologii na Fakultě sociálních studií. V roce 2001 stál u zrodu časopisu Era 21, jehož byl šéfredaktorem. Zabývá se teorií a dějinami architektury. Působil jako ředitel Domu umění města Brna, je kurátorem a vedoucím Metodického centra CENS v Moravské galerii v Brně.

Ing. arch. MgA. Osamu Okamura

Architekt, vyučující a děkan Fakulty umění a architektury Technické univerzity v Liberci. V letech 2019–2021 byl předsedou Komise Rady hlavního města Prahy pro umění ve veřejném prostoru, nyní je jejím členem. Byl programovým ředitelem mezinárodního festivalu a konference pro obyvatelnější města reSITE. Působil jako šéfredaktor architektonického časopisu ERA21, nyní je členem jeho redakční rady.

Prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc.

Věnuje se především dějinám architektury 17.–21. století. Vystudoval Filozofickou fakultu Univerzity Palackého (1971–1976), kde v roce 1977 získal doktorát za dizertaci o Janu Santinim-Aichelovi. Od roku 1984 působí v Ústavu dějin umění AV ČR. Vyučoval na Katedře dějin umění olomoucké univerzity, AVU v Praze a v Ústavu pro dějiny umění FF UK v Praze. Je nositelem Ceny Ministerstva kultury ČR, ceny České komory architektů, Ceny Mezinárodního olympijského výboru, Palackého medaile, spolunositel ceny Magnesia Litera. Působí též v občanských spolcích Klub Za starou Prahu a Za krásnou Olomouc.

19

94

—

04

Stavby jsou řazeny dle roku vypsání soutěže.

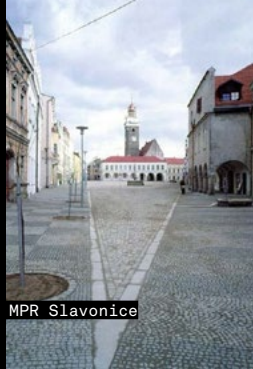
20

05

—

15

1

Řešení vnitřních prostor dvou náměstí v MPR Slavonice
Město Slavonice
Roman Koucký, Šárka Malá, Jan Špilar
1993 / 1994

2

Státní okresní archiv v Semilech
Okresní úřad Semily
JBKM architekti (Petr Bouřil, Vit Máslo, Lubor Sladký)
1993 / 1995

3

Dostavba proluky Novobranská 18 v Brně
INKO
Antonín Novák, Tomáš Rusín, Petr Valenta, Ivan Wahla
1993 / 2001

4

Římskokatolický farní kostel v Opavě – Kylešovicích
Římskokatolický farní úřad města Opavy
Jan Kovář
1993 / 1995

5

Návrh nového Okresního archivu ve Frýdku-Místku
Okresní úřad Frýdek-Místek
Alois Nový
1993 / 1996

6

Rekonstrukce a modernizace hlavní budovy AVU Praha
AVU Praha
Karel Rulík
1994 / 1999

7

Rezidence velvyslance ČR v Budapešti
MZV
SIAL architekti a inženýři (Jiří Buček, Kateřina Tomanová),
interiér Ivan Kroupa architekti
1995 / 2000

8

Ústav pro mentálně postižené na Velehradě
Okresní úřad Uherské Hradiště
Architekti Hrůša & Pelčák, Ateliér Brno
1995 / 2001

9

Horní náměstí v Olomouci
Statutární město Olomouc
Petr Hájek, Jan Šepka, Jaroslav Hlásek
1995 / 2001

10

Přístavba okresního úřadu ve Frýdku-Místku
Okresní úřad Frýdek-Místek
Dušan Rozsypal
1995 / 1998

11

Úprava náměstí TGM v Píseku
Statutární město Písek
Jiří Vrbík
1995 / 1997

12

Nové náměstí ve Štětí
Město Štětí
Věra Machoninová
1995 / 1998

13

Objekt radnice ÚMO Plzeň
Statutární město Plzeň
AVE architekt (Václav Ulč, Václav Šmolík)
1995 / 1999

14

Soutěž na budovu Hypobanky a náměstí Republiky
HYPO Reality spol. s r. o.
Bernhard Winking, Martin Froh (česká spolupráce SIAL
architekti a inženýři)
1995 / 1999

15

Divadlo loutek v Ostravě
Statutární město Ostrava
Petr Hájek, Gabriela Minářová
1995 / 1999

16

Městský mobiliář pro hl. m. Prahu „Sloup a hodiny“
Magistrát hlavního města Prahy
Jiří Špaček
1995 / 1997

Dostavba areálu Jedličkova ústavu a škol v Praze
Jedličkův ústav a školy
Jiří Lasovský
1995 / 2007

18

Komerčně administrativní centrum Metrostav v Karlině
Metrostav
Václav Králíček, Emil Příkrýl, Vladislav Beka, Břetislav Lukeš,
Zdeněk Korch, interiér AP atelier, Josef Pleskot
1996 / 1998

19

Dlouhý most v Českých Budějovicích
Statutární město České Budějovice
Roman Koucký architektonická kancelář (Roman Koucký,
Tomáš Rotter, Libor Kábrt, Martina Portyková, Jaroslav Korbelář)
1996 / 1998

20

Soutěž na výběr zpracovatele zástavby proluky víceúčelovým
objektem na Husovské náměstí v Horažďovicích
Město Horažďovice
AP atelier (Josef Pleskot, Radek Lampa, Zdeněk Rudolf,
Filip Tittelbach)
1996 / 1999

21

Kongresové centrum Praha v Praze 4, na Pankráči
Kongresové centrum Praha
A.D.N.S. architekti
1996 / 2000

22

Domov důchodců v městě Turnově
Město Turnov
RKAW (Radek Kolařík architectural workshop)
1996 / 2000

23

Úprava Jiřského náměstí a Vinařské ulice na Pražském hradě
Správa Pražského hradu
Petr Hájek, Tomáš Hradečný, Jan Šěpka
1996 / 2002

24

Interiéry a přílehlé státně-reprezentativní
a provozní prostory Senátu PČR
Kancelář Senátu
Jan Šesták
1996 / 1997

25

Pěší zóna v centru MPZ Jablonce nad Nisou
Statutární město Jablonec nad Nisou
Michal Gavlas
1996 / 1998

26

Architektonická studie nového objektu
Státního okresního archivu v Chrudimí
Okresní úřad Chrudim
SIAL architekti a inženýři (Radim Kousal, Radek Zeman)
1996 / 1999

27

Víceúčelové zařízení JAMU Brno – Novobranská 13
JAMU
Jaroslav Černý, Zdeněk Makovský, Jan Poláček
1996 / 1999

28

Návrh střešní nástavby a stavebních úprav panelového
domu v Novém Boru, třída T.G.M 822-826
Město Nový Bor
Jaroslav Slaviček, Karel Týbl, Alan Tomek
1996 / 2000

29

Hellichova – obytný dům na Malé Straně
Městská část Praha 1
Pavel Boček, Jan Čejka, Jan Kasl, Jan Nieslanik – A Projekt
1996 / 2000

30

Průluka Rašínova 4/6 a nároží Rašínova – Jakubské náměstí
Průmyslové stavby Brno
Jindřich Škrabal, Jan Sapák, Ludvík Grym
1996 / 2000

31

Architektonická studie budovy radnice v obci Proboštov
Obec Proboštov
Vlastimil Syrový
1996 / 2000

32

Hotel Four Seasons Praha
Magistrát Hlavního města Prahy, FS Hotel Prague
Atelier DŮm a město (Jiří Hůrka, Vítězslava Rothbauerová)
1996 / 2000

33

Architektonická studie rekonstrukce a možné dostavby
objektu bývalých kasáren v Mladé Boleslavi
Statutární město Mladá Boleslav
Vladimíra Axmannová
1996 / 2002

Rekonstrukce domu č. p. 60, třída Míru (pasáž), Pardubice
Statutární město Pardubice
Miroslav Petrůň
1996 / 2013

34

35

Úprava, výhledové využití a provozní vztahy jádra
hradu Helfštyňa
Muzeum Komenského v Přešovce
Alena Vráželová
1996 / 2000

36

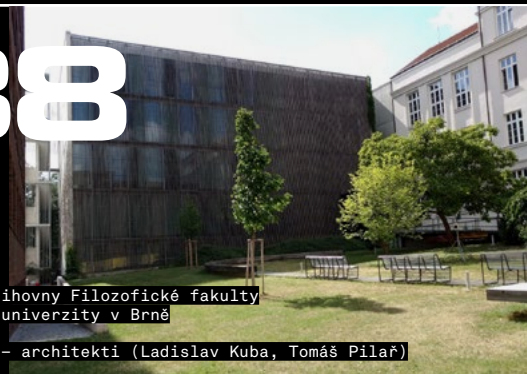
Dostavba komplexu budov Radnice v Českých Budějovicích
Statutární město České Budějovice
Jiran Kohout architekti (Zdeněk Jiran, Michal Kohout)
1997 / 2000

37

Klášteřní zahrada v Litomyšli
Město Litomyšl
Radko Květ, Václav Babka, Zdeněk Sendler
1997 / 2000

38

Dostavba knihovny Filozofické fakulty
Masarykovy univerzity v Brně
MU v Brně
Kuba Pilař – architekti (Ladislav Kuba, Tomáš Pilař)
1997 / 2001

39

Přístavba stávajícího domova důchodců Staroměstská
v Českých Budějovicích
Statutární město České Budějovice
ABM architekti (Petr Bouřil, Jaroslav Hlášek, Antonín Holúbeck,
Vít Máslo, Jan Mužík)
1997 / 2001

Blansko – střed města
Město Blansko
Atelier RAW (Tomáš Rusín, Ivan Wahla)
1997 / 2006

40

Úprava prostoru Hlavního náměstí ve Šternberku
Město Šternberk
Atelier RAW (Tomáš Rusín, Ivan Wahla)
1997 / 2006

41

42

Návrh vhodného umístění sochy Winstona Churchilla a ideového řešení prostoru Náměstí Winstona Churchilla v Praze 3
Městská část Praha 3
Libor Culka, Pavel Kolíbal
1997 / 1999

43

Městské koupaliště v Trutnově
Město Trutnov
Mikoláš Vavřín, Tomáš Turek, Pavel Tomek
1997 / 2000

44

Skandinávské centrum, Karlovo náměstí, Nové Město, Praha
Magistrát Hlavního města Prahy, investor Golub-Europe L.C.C.
SIAL architekti a inženýři (Jiří Buček, Radim Kousal, Jiří Tauš), Lohan Associates
1997 / 2002

45

Muzeum T.G.M. v Lánech
Nadace muzea T.G.M.
Vladimír Štulc, Jan Vrana
1997 / 2002

Rekonstrukce Radnice Chrástava
Město Chrástava
Jiří Hakulín
1997 / 2005

46

47

Městský mobiliář pro městskou památkovou zónu v Ostravě
Statutární město Ostrava
Lubomír Hruška
1997 / 1999

48

Nabídka projektu na dům s pečovatelskou službou
Horaždovice – nároží ulic Loretská a Mayerova
Město Horaždovice
Šrámková architekti (Alena Šrámková, Tomáš Koumar, Jan Hájek)
1998 / 2000

Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum
Muzeum umění Olomouc
HŠH architekti (Petr Hájek, Tomáš Hradečný, Jan Šépka)
1998 / 2006

49

50

Pomník účastníkům prvního, druhého a třetího odboje
v městě Brně
Statutární město Brno
Zdeněk Makovský, text Ludvík Kundera
1998 / 1999

51

Hradec Králové – humanizace lokality Jungmannova
Statutární město Hradec Králové
Alexander Pur, Vladimír Šolc
1998 / 2000

52

Dostavba proluky v ulici Tylově v Jičíně
Město Jičín
Pavel Mudruňka
1998 / 2001

53

Indonéska džungle
Zoologická zahrada hl. m. Prahy
AND architektonický atelier (Vratislav Danda,
Miloš Hůla, Jaromír Kosnar, Pavel Ullmann)
1998 / 2004

54

Řešení dostavby budov interních oborů včetně návaznosti –
propojovací objekty v hlavním areálu fakultní nemocnice
Hradec Králové
Fakultní nemocnice Hradec Králové
DOMY (Michal Juha, Jan Líman, Jan Topinka)
1999 / 2002, 2004

55

Bytové domy U Nemocnice
Město Litomyšl
AP atelier (Josef Pleskot s Radek Lampa, Filip Tittelbach)
1999 / 2002

56

Dům s pečovatelskou službou
Město Písek
Václav Králíček, Roman Brychta, Petr Lešek, Pavel Joba
1999 / 2002

57

Dostavba nároží Josefská – Novobránská v Brně
Eva Paseková, Jan Paseka
Architekti Hrůša & Pelcák, Atelier Brno
1999 / 2003

Tichá Šárka, ulice Na Krutci, Praha 6-Vokovice
Metrostav
Kuba Pilař – architekti, spoluautor: ABM architekti,
Architekti DRNH, Rudiš-Rudiš architektonická kancelář
1999 / 2008

58

59

Řešení pavilonu ČR včetně interiéru a okolních ploch
na EXPO v Hannoveru
Kancelář generálního komisaře účasti ČR na EXPO 2000 v Hannoveru
D U M Architekti (Marek Chalupa, Milan Jirovec, Miroslav
Holubec, Štěpán Chalupa, Martin Rusina, Kamila Venclíková)
1999 / 2000

60

Startovní byty pro mladé rodiny
MMR
S.H.S architekti (Martina Buřičová, Lukáš Holub, Lubor Sladký)
1999 / 2001

61

Masarykovo náměstí – pokračování pěší zóny
Statutární město Hradec Králové
Casua
1999 / 2002

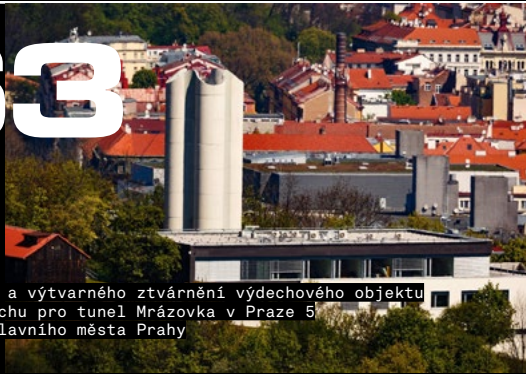
62

Řešení obytného souboru Strahov, Šermířská ul., Praha 6-Strahov
Metrostav
A69 – architekti (Boris Redčenkov, Prokop Tomášek, Jaroslav Wertig)
1999 / 2003

68

63

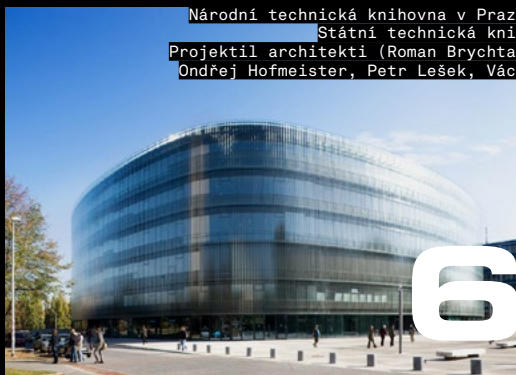
Návrh arch. a výtvarného ztvárnění výdechového objektu
na Pavím vrchu pro tunel Mrázovka v Praze 5
Magistrát Hlavního města Prahy
Jan Fahrner
1999 / 2003

Řešení parteru Dolního náměstí v Jablonci nad Nisou
Statutární město Jablonec nad Nisou
Studio A91 (Vladimír Kosík, Ivana Němcová, Kateřina Postupová,
Kristýna Sudreová, Petr Vydra, Erika Bonnová)
1999 / 2006

64

Národní technická knihovna v Praze 6-Dejvicích
Státní technická knihovna v Praze
Projektli architekti (Roman Brychta, Adam Halíř,
Ondřej Hofmeister, Petr Lešek, Václav Králíček)
2000 / 2009

65

66

Vodní prvek s umístěním na náměstí T. G. Masaryka v Přešovce
Statutární město Přešovce
Alexius Appl
2000 / 2002

67

Dolní náměstí ve Vsetíně
Město Vsetín
studio BLOCK (Petr Osička, Milan Chlápek, Libor Sošák)
2000 / 2003

68

Areál zastupitelského úřadu ve Vilniusu
MZV
LENNOX architekti (Markéta Smrčková, Jindřich Starý,
Tomáš Starý, Jiří Stejskalík, Michal Schwarz)
2000 / 2004

69

Objekt specializovaných výukových prostor
MZLU
ATELIER CHLUP (Martin Doležal, Jan Chlup, Petr Goleš,
Lukáš Urban)
2000 / 2004

Rekonstrukce budovy divadla Reduta v Brně
Statutární město Brno
Architekti DRNH (Antonín Novák, Eduard Štěrbač, Petr Valenta),
divadelní část Miroslav Melena
2000 / 2005

70

Smuteční obřadní síň v Opavě
Statutární město Opava
Břetislav Světlík
2000 / 2007

71

Univerzitní kampus MU v Brně-Bohonicích
MU v Brně
A PLUS
2000 / 2010

72

Uspořádání a využití území vrchu Vítkov
Městská část Praha 3
Tomáš Turek, Jan Červený, Mikoláš Vavřín
2000 / 2010

73

Brno City Center
Unistav (investor Amadeus real)
Kuba Pilař – architekti
2001 / 2005

74

Řešení vodních prvků (kašny a potoka) na náměstí Svobody v Brně
Statutární město Brno
Kuba Pilař – architekti (Ladislav Kuba, Tomáš Pilař)
2001 / 2006

75

Řešení Masarykova náměstí v Ostravě
Statutární město Ostrava
Atelier RAW (Tomáš Rusín, Ivan Wahla, Petr Mutina)
2001 / 2007

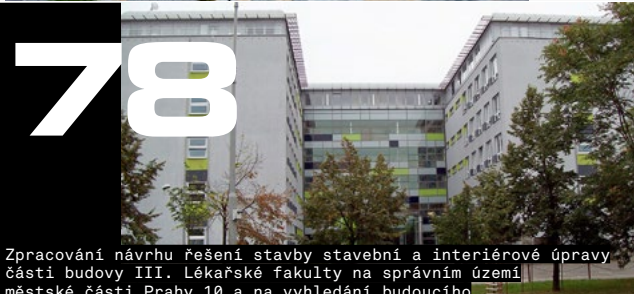

76

Zpracování návrhu řešení Fakulty chemicko-technologické
Univerzity Pardubice v areálu univerzitního kampusu
v Pardubicích-Polabinách
Univerzita Pardubice
Kuba Pilař – architekti (Ladislav Kuba, Tomáš Pilař)
2001 / 2008

77

78

Zpracování návrhu řešení stavby stavební a interiérové úpravy
části budovy III. Lékařské fakulty na správním území
městské části Prahy 10 a na vyhledání budoucího
zpracovatele úplné projektové dokumentace
Univerzita Karlova v Praze
Pavla Kordovská
2001 / 2002

79

Řešení Dolního náměstí v Opavě
Statutární město Opava
Josef Panna, Radim Černý
2001 / 2004

Zpracování návrhu budovy ZÚ ČR ve Tbilisi, Gruzie
MZV
Jan Bočan, Jakub Koňata, Aleš Tomášek,
Ondřej Hilský, David Braum
2001 / 2005

80

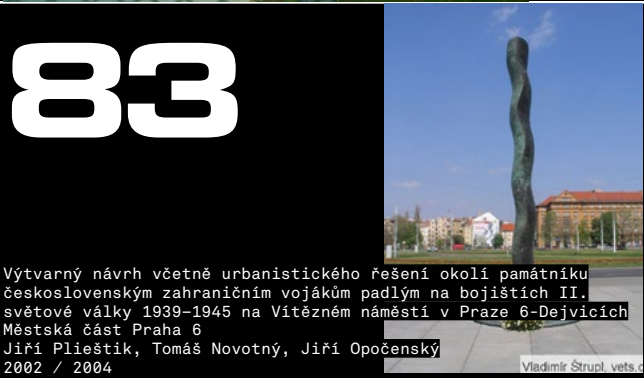
Vyřešení vnitrobloku u Masarykova náměstí v Přešticích
Město Přeštice
Hana Pavlacká, Jiří Klokočka
2001 / 2005

81

Knihovnicko-informační centrum
Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové
Projektli architekti (Roman Brychta, Adam Haliř,
Ondřej Hofmeister, Petr Lešek)
2002 / 2008

82

83

Výtvarný návrh včetně urbanistického řešení okolí památníku
československým zahraničním vojákům padlým na bojištích II.
světové války 1939–1945 na Vítězném náměstí v Praze 6-Dejvicích
Městská část Praha 6
Jiří Pliešník, Tomáš Novotný, Jiří Opočenský
2002 / 2004

Pomník obětem komunismu
Statutární město Liberec
Sporadical (Petr Janda, Josef Kocián, Aleš Kubalík,
Jakub Našínek, Veronika Sávová)
2002 / 2006

84

Zpracování návrhu urbanistického, architektonického
a projektového řešení stavby Přírodovědecké
fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
Univerzita Palackého v Olomouci
Atelier M1 architekti (Jan Hájek, Jakub Havlas, Pavel Joba)
2002 / 2009

85

Zpracování návrhu nového uspořádání náměstí
T. G. Masaryka ve Frýdlantu
Město Frýdlant
Vladimír Balda, Jiří Jandourek
2002 / 2011

86

Zpracování návrhu řešení třídy Míru – pěší zóny
v centru města Pardubic
Statutární město Pardubice
Jaromír Walter, Milan Nytra, Jan Foretník,
Hana Nytrová, Robert Sedlák
2002 / 2015

87

Zpracování návrhu urbanistického a architektonického
řešení Tyršových sadů v centru města Pardubic
Statutární město Pardubice
New Visit (Tomáš Jiránek, Marek Lehmann, Vlastimil Koupal)
2002 / 2015

88

Zpracování návrhu architektonicko-krajinářského řešení
nového městského parku U Ježiška v centru města Plzeň
Statutární město Plzeň
Maxim Turba, Marek Lehmann, Jan Vyškovský
2002 / 2020

89

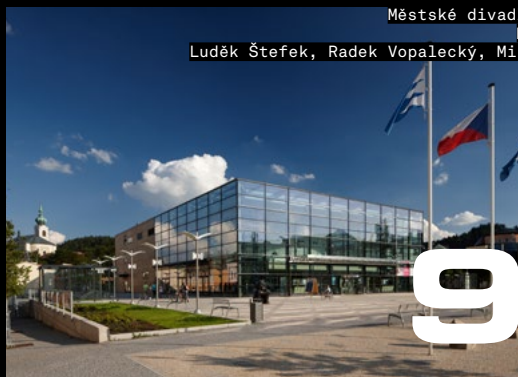
Hudebně dramatická laboratoř JAMU – Divadlo na Orli
JAMU
ARCHTEAM (Milan Rak, Alena Režná), RadaArchitekti (Pavel Rada)
2003 / 2012

90

Dostavba informačního centra Přírodovědecké fakulty MU v Brně, Kotlářská 2
MU v Brně
Architektonická kancelář Radko Květ (Radko Květ, Richard Mátl, Jiří Zrzavý)
2003 / 2005

91

Městské divadlo v Trutnově
Město Trutnov
Luděk Štefek, Radek Vopalecký, Miroslav Melena
2003 / 2010

92

Tyršův most přes řeku Bečvu v Přešově
Statutární město Přešov
Šrámková architekti (Alena Šrámková, Lukáš Ehl, Tomáš Koumar), sochařská výzdoba Ivana Šrámková
2003 / 2012

93

Nová budova Fakulty architektury ČVUT
ČVUT
Šrámková architekti (Lukáš Ehl, Tomáš Koumar, Alena Šrámková)
2004 / 2010

94

Kašny na náměstí Republiky v Plzni
Statutární město Plzeň
Ondřej Císlar (spolupráce David Blahout, Jakub Vlček, Juraj Smoleň, Ondřej Dušek, Pavel Hošek, Michal Blažek)
2004 / 2010

95

Vstupní objekt areálu Punkevních jeskyní v Moravském krasu
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
Správa jeskyní Moravského krasu
Architektonická kancelář Burian – Krávková
2004 / 2015

96

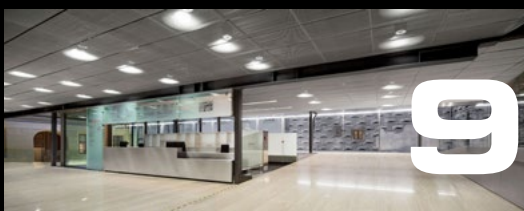
Palác Zdar v Ústí nad Labem
AZ sanace
Müller Reimann Architekten, Jan Jehlík architektonická kancelář
2004 / 2008

97

Bytový dům v Čapkově ulici v Písku
Město Písek
Pavel Veřtát
2004 / 2010

98

Ústřední vstupní objekt v nádvoří mezi Schwarzenberským a Salmovským palácem
Národní galerie v Praze
Josep Lluís Mateo
2004 / 2012

99

OBC a hotel Balustráda Chrudim
Omega plus
Zdeněk Kozub
2005 / 2008

100

Víceúčelový objekt v proluce Benešova – Orlí v Brně
OV Comp
Boris Hála
2005 / 2010

101

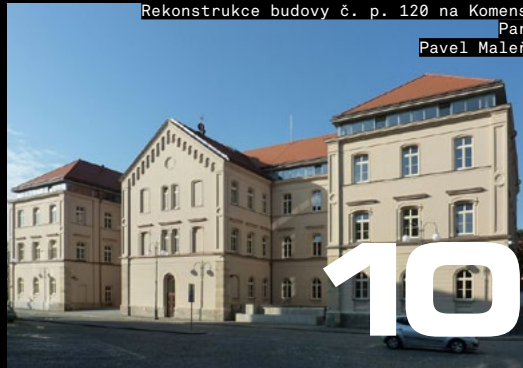
Revitalizace památkově chráněného parku Havlíčkových sadů
Městská část Praha 2
DESIGN arcom (Hedvika Hronová)
2006 / 2013

102

Nový sdružený městský most přes Vltavu
Magistrát Hlavního města Prahy
Roman Koucký architektonická kancelář, Mott MacDonald CZ
(Roman Koucký, Libor Kábrt, Ladislav Šášek, Jiří Petrák)
2006 / 2014

103

Rekonstrukce budovy č. p. 120 na Komenského náměstí
Pardubický kraj
Pavel Maleř, Petr Maleř
2006 / 2010

104

Revitalizace objektu č. p. 1751/II a Bastionu
XXXI Novoměstského opevnění
Městská část Praha 2
MCA atelier (Miroslav Cikán, Pavla Melková)
2007 / 2011

105

Řešení Mírového náměstí a souvisejícího území v Dobrušce
Město Dobruška
FAM Architekti (Jan Horký, Pavel Nasadil)
2007 / 2012

106

Řešení obnovy Masarykovo náměstí a dostavby
Pražské ulice v Brandýse
Město Brandýs nad Labem
Olga Kantová, Jan Maloušek, Jaroslav Míka, Ota Maloušek,
Marin Kanta, Zuzana Jandová, Drahošlav Šonský
2007 / 2012

107

Interiéry sídla ČKA
ČKA
MOAD architekti (Darja Kafková-Štursová, Ondřej Kafka)
2007 / 2009

108

Náměstí Svobody a ulice Svárov ve Vsetíně
Město Vsetín
MOBA (Yvette Vašourková, Igor Kovačević, Kateřina Šrámková)
2008 / 2011

109

Funkční a architektonické řešení prostoru
náměstí 28. října v Hradci Králové
Statutární město Hradec Králové
Václav Hájek, Radka (Košťálová) Hejlová, Martin Hájek
2008 / 2013

110

Krajské kulturní a vzdělávací centrum ve Zlíně
Zlínský kraj
A.D.N.S. (Václav Alda, Petr Dvořák, Peter Jurášek,
Martin Němec, Juraj Sonlajtner, Jakub Děnge, Petr Janeš,
Jakub Obúrka), projektant City Work
(Juraj Sonlajtner, Jakub Obúrka)
2009 / 2013

111

Archeopark Mikulčice-Kopčany-česká část
Jihomoravský kraj
M&P architekti (Markéta Veličková, Petr Velička,
Jan Cyraný), projektant MS Architekti
2009 / 2015

112

Památník Generála Pattona
Statutární město Plzeň
Lubomír Čermák, Tomáš Beneš, Václav Zůna
2009 / 2015

113

Nečín - Krajina a místo
O. s. za životní prostředí regionu Hřímězdice, Nečín, Obory
Eva Wagnerová
2009 / 2012

114

Ostrov Santos Sušice
Nadace Proměny, Město Sušice
Pavel Šimek - FLORART
2010 / 2013

115

Komunitní centrum v Českých Budějovicích
Statutární město České Budějovice
SLLA Architects (Michal Sulo, Miriam Lišková, Jozef Skokan)
2010 / 2014a

116

Revitalizace Tyršova náměstí v Hostomicích
Město Hostomice
Eva Vopátková
2010 / 2015

117

Revitalizace Gahurova prospektu - předprostoru
kulturního a univerzitního centra
Statutární město Zlín
ellement (Jitka Rössová, Hana Maršíková, Jan Pavézka)
2011 / 2013

118

Rekonstrukce podchodu na náměstí Práce
Statutární město Zlín
Chládek Architekti
2011 / 2014

119

Revitalizace prostoru parku Komenského
Statutární město Zlín
Atelier zahradní a krajinářské architektury
Sendler - Babka, Pavel Mudřík Architects
2011 / 2014

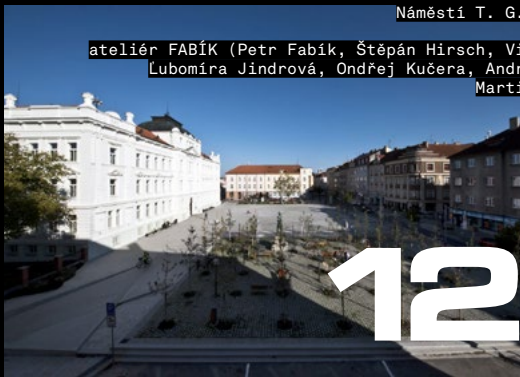
120

Obnova Jiráskových sadů v Litoměřicích
Nadace Proměny, Město Litoměřice
Atelier zahradní a krajinářské architektury – Zdenek Sendler
2011 / 2015

121

Náměstí T. G. M. v Táboře
Město Tábor
atelier FABÍK (Petr Fabík, Štěpán Hirsch, Viktor Jindra,
Lubomíra Jindrová, Ondřej Kučera, Andrea Prajsová,
Martina Stollová)
2012 / 2014

122

Husův dům v Kostnici
Husitské muzeum v Táboře
Iveta Čermáková, Monika Cihlářová (Čermáková),
Dita Zdvihalová (Mrázková)
2012 / 2014

123

Řešení interiérů science centra a planetária
Techmania Science Center
Atelier Velehradský
2012 / 2014

124

Synagoga Čkyně
Město Čkyně
H3Tarchitekti (Štěpán Rehoř, Vít Šimek)
2012 / 2014

125

Rozhledna Hýlačka
Klub českých turistů Tábor
ARCHITEKTI Grygar & spol. (David Grygar, Martin Kocich,
Pavla Kosová)
2012 / 2015

126

Rozhledna Kelčský Javorník
Podhostýnský mikroregion
atelier b3 atelier (Marta Baláziková, Ondřej Balázik)
2012 / 2015

127

Park Čtyři dvory v Českých Budějovicích
Statutární město České Budějovice
David Prudík, Markéta Veličková, Petr Velička
2012 / 2015

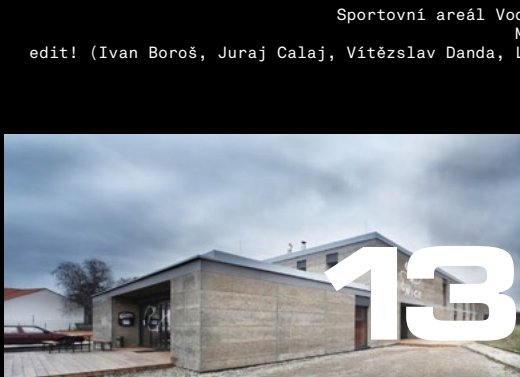
128

Řešení vstupního prostoru budovy ZŠ
Jasanová 2 a přilehlé prostranství
Statutární město Brno, městská část Brno-Jundrov
Jan Voltr (DOMA architekti)
2013 / 2014

129

Sportovní areál Vodňany-Blanice
Město Vodňany
edit! (Ivan Boroš, Juraj Calaj, Vítězslav Danda, Lenka Míková)
2013 / 2014

130

Komenského most v Jaroměř
Město Jaroměř
baum & baroš ARCHITEKTI (Mírko Baum, David Baroš),
EXCON (Vladimír Janata)
2013 / 2015

131

Pomník dr. Milady Horákové
Nadační fond Stránský
Josef Faltus
2014 / 2015

132

Pomník / náhrobek děčínských měšťanů z města na Mariánské louce
Děčínsko-podmokelská vlastivědná společnost
Martin Kocourek
2014 / 2015

133

Příběh města České Budějovice
Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
Milena Benes
2014 / 2015

134

76

SOUTĚŽE

cie Vogelová, Eliška Šárová / Terra Florida; Kevin Turpin / Colliers, Ivan Gabal – místní konzultant

VÝSLEDKY SOUTĚŽÍ

FLORENC 21

Užší mezinárodní urbanistická projektová soutěž uspořádaná formou soutěžního workshopu

Vyhlášovatel	ČSAD Praha holding, a. s. / Masaryk Station Development, a. s.
Organizátor	ONplan lab, s. r. o.
Sekretář	Petr Návrát / ONplan lab, s. r. o.
Předmět soutěže	Nalezení rozvojové vize a celkové koncepce koordinovaného rozvoje transformačního území Florenc / Masarykovo nádraží. Soutěžní týmy měly za úkol představit návrh urbanistické struktury, návrh koncepce kvalitních, hierarchizovaných a provázaných veřejných prostranství, návrh koncepce všech způsobů dopravy a dopravní obslužnosti území, návrh koncepce krajiny ve městě a návrh koncepce veřejné a občanské vybavenosti v území.
Datum konání soutěže	22. 3. 2021–6. 1. 2022
Porota	Lenka Burgerová, Jaromír Hainc, Petr Palička, Tomáš Ctibor, Tomáš Hřebík, Pavel Hnilička, Winy Maas, Kees Christiaanse, Matthew Carmona, Regina Loukotová, Michal Sedláček náhradníci Petr Hlaváček, Tomáš Murňák, Luboš Križan, Dušan Ševela, Pavel Vráblík, Klára Filaunová, Petr Hejma, Martina Forejtová, Štěpán Valouch, Fokke Moerel, Till Rehwaldt
Počet odevzdaných návrhů	5
1. cena (40 tis. EUR)	Filip Tittl, Michal Kohout, David Tichý, Šárka Jahodová, Roman Hrabánek, Natálie Glukman / UNIT architekti; Boris Redčenkov, Jaroslav Wertig, Silvia Matisová, Cyril Nešleha, Prokop Tomášek / A69 – architekti; Igor Marko, Petra Marko / Marko&Placemakers; Jiří Souček, Miroslava Maxa / European Transportation Consultancy; Jiří Tencar, Sagnik Bhattacharjee, Norbert Glejdura, Jakub Červinka / Ecoten; Lu-

Návrh vychází z důkladné analýzy řešeného území a jeho kontextu a pokrývá všechny oblasti soutěžního zadání. Velmi kvalitní řešení uplatňující v území tradiční strukturu blokové zástavby, která vytváří rozmanité a jemně strukturované prostředí, kde se střídají ulice a veřejná prostranství pulzující životem s vnitroblokem a zelení, integrující a neutralizující rozsáhlejší funkce, jako je autobusové nádraží. Bloky mají aktivní parter umístěný tak, aby posiloval čitelnost nové čtvrti. Návrh dodává městu novou živou a zelenou střešní krajinu. Návrh chytře zaceluje trhliny způsobené infrastrukturou a vytváří část přirozené působícího města. Porota oceňuje robustní strategii poskytující dostatečnou flexibilitu pro rozvoj a inkluzi širokého spektra aktérů a uživatelů území. Pracuje se stávající infrastrukturou a bariérami, nesnaží se bojovat proti nim. Silnou stránkou návrhu je proveditelnost, co se týče postupné realizace projektu po etapách a možnosti zapojení více autorů do návrhu jednotlivých budov. (kráceno redakcí)

2. cena

Matěj Draslar, Marc Angéllil, Manuel Scholl, Mindy Michel, Rahime Osmani, Thomas Legler, Ramon Beer, Urvi Nandha / AGPS Architecture; Christophe Girot, Fujan Fahmi, Michael Mosch, David Berli / Atelier Girot; Luca Urbani, Serena Marra / IBV Hüsler; Pavel Vorlíček, Jan Mleziva / B.I.R.T. Group; Yvette Vašourková, Igor Kovacević – místní konzultanti; César Barbaran – vizualizace

2. cena

Branimir Medić, Igor Sladoljev, Stefano Lombardi / De Architekten Cie.; Linda Obršálová, Daniel Struhařík, Filip Musálek, Václav Míhola, David Helešic / M2AU; Peter Veenstra, Artur Borejszo, Simon Verbeeck, Fanny Genti,

Yueying Wan, Roberto Coccia, Ulrike Jägert, Jie Wang, Nerea Febré Diciena, Charlie Roelse, Lucio Fiorentino, Jeroen Stroetzel / Lola Landscape Architects; Ondřej Kvaček, Vladimír Šlapeta, Tomáš Apeltauer, Francois Jacob Wieddenhoff, Richard Gibbs – konzultanti

VÍCEÚČELOVÝ DŮM OBCE HLÁSNÁ TŘEBAŇ – MÍSTO PRO OBECNÍ ÚŘAD, POŽÁRNÍ ZBROJNICI, KULTURU, SLUŽBY A VOLNÝ ČAS

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Obec Hlásná Třebaň
Organizátoři	Jana Kusbachová, Zuzana Kučerová
Sekretář	Jana Kusbachová
Předmět soutěže	Zpracování architektonického návrhu nového víceúčelového domu obce Hlásná Třebaň a jeho okolí. Rozvíjející se obec potřebuje vybudovat adekvátní zázemí občanské vybavenosti, které bude funkční, šetrné, přívětivé a otevřené pro všechny občany. Polyfunkční objekt se stane novým sídlem obecního úřadu s požární zbrojnicí stejně jako místem pro kulturu, služby a volný čas.
Datum konání soutěže	11. 6. 2021–5. 11. 2021
Porota	Tomáš Snopek, Jiří Krátký, Markéta Zdebská, Štěpán Valouch, Ondřej Tuček náhradníci Jan Valenta, Miroslav Strýbrný, Tomáš Příbyla, Tomáš Hanč, Michal Knor, Šárka Sodomková
Počet odevzdaných návrhů	19
Ceny a odměny celkem	500 tis. Kč
1. cena (250 tis. Kč)	Karel Filsak, spolupráce Norbert Lichý

Budova úřadu se svou funkcí nepochybně vymyká běžné zástavbě rodinných domů. Proto porota hodnotí pozitivně zejména zvolenou formu vicesměrného solitérního domu úřa-

du, který je vhodně doplněn dalšími objemy a funkcemi. Správně je uchopeno měřítko navrhovaných budov, ale také téma reprezentativnosti úřadu. Navržené hmoty a provozy mají svou hierarchii a jsou přehledně poskládaný v jednotlivých plánech a patrech. Veřejný prostor mezi úřadem a objektem hasičárny nabízí přiměřenou intimitu a jeho přímá vazba na multifunkční sál a pronajimatelné prostory je pro budoucí život objektu velmi slibná. (kráceno redakcí)

2. cena (125 tis. Kč)	Jakub Červenka, Václav Šuba, Vojtěch Šaroun / OBJEKTOR ARCHITEKTI
3. cena (75 tis. Kč)	Josef Hlavatý, spolupráce Lenka Hlavatá
Odměna (50 tis. Kč)	Tereza Kabelková, Jiří Kabelka, Justýna Kaislerová, Petr Moschner, spolupráce Dominik Cvrček / Studio COSMO

NOVÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA KOMOŘANY

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 12
Organizátor	Markéta Kohoutová
Sekretář	Markéta Pražanová
Předmět soutěže	Zpracování architektonického návrhu novostavby základní školy v Praze 12-Komořanech, která bude sloužit 840 žákům prvního a druhého stupně. Kromě 27 kmenových tříd a dalších odborných učeben záměr počítá se dvěma tělocvičnami, školní jídelnou a kuchyní, družinou a dalšími nezbytnými provozy. Předmět soutěže bylo možné realizovat na pozemcích parc. č. 3856/25, 3856/24, 3856/23, 3835/13, vše v k. ú. Modřany, přiléhajících k ulici Do Koutů, Praha 12.
Datum konání soutěže	14. 6.–15. 11. 2021
Porota	Jan Adamec, Petr Prchal, Jiří Fremr, Jan Hájek, Miloš Kopriva, Markéta Smrčková, Tomáš Bezpalec náhradníci Vojtěch Kos, Jiří Brůžek, Petr Šula, Jakub Straka
Počet odevzdaných návrhů	10
Ceny a odměny celkem	2 300 tis. Kč
1. cena (700 tis. Kč)	XTOPIX architekti / Pavel Buryška, Barbora Buryšková, Martin Málek, Michal Štěpař, Lucie Lorencová, spolupráce Ondřej Fiedler, Lada Chromelová, Michal Rešetár – architektura; Martin Černý – pozemní stavitelství; Martina Forejtová, Vladimír Novák / Land 05 – zahradní architektura; Jiří Vítek, David Schenk / JV PROJEKT VH – vodohos-

podářství a modrozelená in-
-frastruktura; Martin Rus /
AED project – pozemní stavi-
telství – HIP; Jan Drška – vi-
zualizace

Návrh v souladu s proklamací zdařile pro-
pojuje město s přírodou, navazuje dialog
okraje města a krajiny, byť s drobným zása-
hem do ochranného pásma lesa. Škola po-
siluje sounáležitost s místem, má žádoucí
větší měřítko než okolní zástavba, přičemž
hmoty jsou vhodně stupňovitě uspořádány
po svahu, a tak odlehčují první plán budovy
umístěné směrem k městu. Nástupní prostor
je situován ve výhodné nárožní poloze, je bo-
hatě dimenzován a umožňuje shromažďová-
ní pod krytou částí budovy. Velmi dobře jsou
navrženy pozice sboroven s výhledem přes
atrium na třídy. Chodby působí zabydleně,
s dostatečnou intimitou, umožňují doplnění
nik pro individualizaci výuky a implikují po-
cit bezpečí. Návrh dokládá v podstatě tra-
diční, ověřené konstrukční řešení provázané
s požadavky na energetickou hospodárnost.
Z pohledu stavebně energetického hlediska
vhodně navržený funkční koncept s výraz-
ným environmentálním doplňkovým řešením
v oblasti modrozelené infrastruktury a recy-
klovatelnosti materiálů. (Kráčeno redakcí.)

2. cena (500 tis. Kč)

SOA architekti / Ondřej Píhrt,
Štefan Šulek, Ondřej Laciga,
spolupráce Kateřina Luftová,
Dalibor Dvořák, Sarah
Sommerová, Petra Látová,
Matěj Střecha, Arina Usha-
ková

3. cena (400 tis. Kč)

CHYBIK+KRISTOF ASSOCIA-
TED ARCHITECTS / Ondřej
Chybík, Michal Křištof, spo-
lupráce Jiří Vala, Natália Kor-
pášová, Michal Klimeš, Jan
Šefl, Lukáš Kvasnica, Lukáš
Krbec – specialista na dře-
vostavby, Šárka Svobodová
– dopravní inženýr, Michal
Černý – edukační specialis-
ta, Jaroslav Miklós – požár-
ní specialista, Petr Chmel
– energetická koncepce

VÝSTAVBA CHRÁNĚNÉHO BYDLENÍ V NOVÉ PACE

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Královéhradecký kraj
Královéhradecký kraj
Věra Zeinerová
Zpracování architektonického
a projektového řešení vybu-
dování zázemí pro poskyto-
vání pobytové sociální služby
chráněného bydlení v k. ú.
Nová Paka. Cílovou skupinou
služby jsou dospělé osoby
s intelektovým (mentálním),
popř. kombinovaným posti-
žením, tedy mj. osoby s mož-
ným omezením hybnosti.
Zadavatel hledal řešení, které
spojí vysoké estetické hodno-
ty s chytrým provozním řeše-
ním a funkčními vlastnostmi
v oblasti využití energií, a tedy
i optimální ekonomickou ná-
ročnost po celou dobu trvání
životnosti projektu. Požadav-
kem bylo zajištění zázemí pro
12 uživatelů služby chráněné
bydlení min. ve 3 domácnos-
tech, kdy každá domácnost
funguje jako samostatná pro-
vozní jednotka. Preferována
byla varianta dvou rodinných
domů (RD), každý pro 2 do-
mácnosti s 3 uživateli, cel-
kem pro 12 osob (12 lůžek).
Pro umístění domácností
bylo preferováno nízkopod-
lažní, resp. bezbariérové řeše-
ní. Max. jedna domácnost tuto
podmínku splňovat nemusí.
28. 6. 2021–13. 10. 2022
Martina Berdychová, Václav
Nýč, David Hlouch, Jan Šép-
ka, Adam Halíř
náhradníci Pavel Bulíček,
Eduard Trumm, Jiří Opočen-
ský, Marek Wajsar

Datum konání soutěže
Porota

Počet odevzdaných návrhů 6
Ceny a odměny celkem 490 tis. Kč
1. cena (200 tis. Kč)

NEUHÄUSL HUNAL / David
Nauhäusl, Matěj Hunhal,
spolupráce Marek Vilášek,
Veronika Paťová, Jakub Ze-
lenák, Lenka Janusová

Návrh přináší adekvátní měřítko ve vztahu ke stávající struktuře rodinných domů a nevytváří bariéry v organismu místa; vytvoření polosoukromých ploch, které poskytují současně prostor pro setkávání i soukromí; úspornost navrženého řešení ponechává dostatek prostoru pro zahradu a parter; racionální dispoziční řešení vhodně reagující na hierarchii venkovních prostor; kultivované architektonické řešení; návrh svým civilním charakterem nejlépe odpovídá myšlence deinstitucionalizace (odústavnění) chráněného bydlení; stavební i architektonické ře-

šení slibuje optimalizované investiční náklady s ohledem na využití dostupných běžných stavebních technologií.

2. cena (100 tis. Kč)

IKA Brno / Tomáš Dvořák, Vojtěch Kolář, Lenka Bažík, Karel Baroš, Petr Dobrovolný

3. cena (70 tis. Kč)

TŘI.ČTRNÁCT architekti / KOTA / Adam Koten, Ondřej Palenčar, spolupráce Denis Orinčák

Návrh překládá konzistentní řešení, které nejhodněji reaguje na zadání, urbanistický kontext a zvolený architektonický výraz zapadá do obce Krásno. Předložený koncept pracuje s vytvořením dvou domů spojených do jednoho vnitřního provozu bytového domu. Reaguje tím na historické křivdy jižní strany náměstí, která obsahuje několik proluk. Doplněním uliční linie dává více vyniknout kostelu, faře, radnici i hospodě a netváří se, že je něčím víc než bytovým domem s parterem, podobně jako to dělá celá severní strana náměstí. Zvolené rozdělení domu na dvě části vhodně měřítkově reaguje na typickou parcelaci centra obce. Specifickým prvkem, kterým se návrh vyznačuje v komunikaci domu a náměstí, je arkáda/podloubí, které nefunguje jako typické průchozí podloubí, ale funguje spíše jako krytá terasa/pavlač pro posezení před obchodem a společenskou místností domu i jako závětrí. Dům tím vytváří atyp na náměstí, čímž na sebe velmi decentně upozorňuje a přináší do města lázeňskou tematiku (Krásno leží v těžišti trojúhelníku Mariánské Lázně – Františkovy Lázně – Karlovy Vary). (Kráceno redakci.)

DŮM S BYTY PRO SENIORY

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Sekretář
Předmět soutěže

Město Krásno
Miroslav Vodák
Zpracování architektonického návrhu novostavby komunitního domu s byty pro seniory na území města Krásno v Karlovarském kraji. Řešené území se nachází na pozemku parcelní číslo st. 600 v katastrálním území Krásno nad Teplou. Jde o stavbu a zpevněnou plochu stávajícího objektu prodejny potravin, který patří obci a bude odstraněn. Předpokládané investiční náklady na stavební realizaci byly 30 milionů Kč bez DPH. Soutěž tyto předpokládané náklady měla ověřit a měla sloužit jako indikátor pro jejich případnou aktualizaci. Součástí investičních nákladů nebyla demolice stávající stavby.

Datum konání soutěže
Porota

7. 7.–10. 09. 2021
Josef Havel, David Hlouch, Martin Čeněk
náhradníci Martin Pribil, Petr Zahrádka, Erich Kříž, Petr Ott, Luboš Klabík

Počet odevzdaných návrhů
Ceny a odměny celkem
1. cena (150 tis. Kč)

18
300 tis. Kč
znamení čtyř – architekti / Richard Sidej, Viktor Kirschner, Kristýna Vyslychová, spolupráce Pavla Maxová, Jan Novotný

2. cena (90 tis. Kč)

bams office / Michal Solár, Blanka Štuřířková, Ladislav Müller

3. cena (50 tis. Kč)

Aoc architekti / Barbora Lopraisová

Odměna (10 tis. Kč)

Igor Hobza, Jakub Vašek

REVITALIZACE AREÁLU BÝVALÉ MAYEROVY TOVÁRNY VE DVOŘE KRÁLOVÉ NAD LABEM

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Město Dvůr Králové nad Labem
Město Dvůr Králové nad Labem
Ctirad Pokorný
Zpracování architektonického návrhu na řešení rekonstrukce areálu bývalé Mayerovy továrny ve Dvoře Králové nad Labem (bývalý areál podni-

ku Strojtex) v území městské památkové zóny Dvůr Králové nad Labem, areál však není zapsán na seznamu nemovitých kulturních památek ČR. Návrh se měl stát jedním z podkladů k zadání zakázky na zpracování navazujících výkonových fází projekčních prací, dohledu nad jejich provedením a uvedením předmětné stavby do užívání. Návrh měl architektonicky, výtvarně a provozními vazbami zapojit areál do historického centra města a otevřít ho široké veřejnosti z řad obyvatel města i jeho návštěvníků. Návrh měl respektovat ekonomické možnosti zadavatele.

Datum konání soutěže
Porota

29. 3.–27. 7. 2021
Jan Jarolím, Jan Helbich, Jiří Suchomel, Milan Košař
náhradníci Alexandra Jiříčková, Pavel Tomek, Martin Pour

Počet odevzdaných návrhů
Ceny a odměny celkem
1. cena (900 tis. Kč)

11
2 200 tis. Kč
GRIMM Architekti / Rudolf Grimm, Martina Grimmová, spolupráce Filip Vlach, Alexandra Krejčí, Jan Špaček

Porota na návrhu oceňuje promyšlený koncept urbanistického řešení včetně návazností na přilehlá veřejná prostranství, dále jednoduché a přehledné uspořádání celého areálu kolem centrálního dvora. Návrh obsahuje velmi dobré provozně dispoziční řešení včetně umístění vertikálních komunikačních uzlů. Víceúčelový sál je vhodně umístěn v novostavbě v přízemí, což vytváří všechny předpoklady jak pro jeho dobré provozně dispoziční uspořádání včetně zásobování, tak pro jeho kvalitní řešení akustické. Porota oceňuje rovněž rozvahu o variabilitě využití sálu. Pro další případný vývoj projektu doporučuje porota zvážit přeřešení foyer tak, aby byl umožněn symetrický nástup do sálu. Porota dále oceňuje využití střechy na Mayerově továrně, problematické je využití zelené střechy nad sálem i nad bytem správce. Pro-

blematický je návrh vjezdu do podzemního parkingu z Tylovy ulice včetně jeho řešení, jako vhodnější se jeví úvaha o příjezdu z náměstí Republiky.

2. cena (800 tis. Kč) Drawcon
3. cena (400 tis. Kč) MS architekti
Odměna (100 tis. Kč) Studio LIBRE

PROBÍHAJÍCÍ SOUTĚŽE

VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ U KOSTELA SV. JANA
KŘITELE A ZÁMKU V HLUČÍNĚ

Jednofázová otevřená projektová
architektonicko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor

Město Hlučín
Město Hlučín / Městský úřad
Hlučín, oddělení strategií
a plánování / Jan Richter,
vedoucí oddělení strategií
a plánování

Sekretář
Předmět soutěže

Magdaléna Mrázková
Zpracování architektonicko-krajinářského návrhu na řešení území v okolí kostela sv. Jana Křitele, zámku, fary a farské zahrady v Hlučíně. Území se nachází v historickém jádru města v městské památkové zóně v jedné z nejstarších částí města. Hlavním cílem by mělo být vytvoření důstojného předprostoru kostela fary a nádvoří zámku s návrhem vhodného zpřístupnění a využití farské zahrady. Území by mělo sloužit jako protíváha hlavnímu dlážděnému náměstí, jako prostor s intimnějším charakterem zaměřený na pobyt v zeleni a mezi architektonicky hodnotnými stavbami s důrazem na potřeby pěších obyvatel s adekvátním řešením dopravní obsluhy. Zadavatel požaduje řešit prostor s ohledem na historický kontext, soudobé požadavky na vysokou úroveň architektonického výrazu a atraktivitu pro uživatele. Úlohou soutěže není radikální a nákladná přeměna, ale posílení hodnot a genia loci daného území vhodnými a citlivými úpravami, které umožní jeho lepší využívání a posílí jeho roli v organismu města.

Předpokládané ceny a odměny celkem	460 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	23. 5. 2022
Porota	Pavel Paschek, Petr Rak, Eva Špačková, Tomáš Bindr, Petr Ondruška náhradníci Petra Řezáčová, Pavel Klein

REVITALIZACE AUTOBUSOVÉHO NÁDRAŽÍ VE DVOŘE KRÁLOVÉ NAD LABEM

Dvoufázová otevřená projektová architektonicko-urbanisticko-dopravní soutěž

Vyhlašovatel	Město Dvůr Králové nad Labem
Organizátor	Město Dvůr Králové nad Labem
Sekretář	Ctirad Pokorný
Předmět soutěže	Zpracování architektonicko-urbanisticko-dopravního návrhu na revitalizaci autobusového nádraží ve Dvoře Králové nad Labem.
Předpokládané ceny a odměny celkem	900 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů (1. kolo)	25. 4. 2022
Datum odevzdání soutěžních návrhů (2. kolo)	27. 6. 2022
Porota	Jan Helbich, Ota Černý, Martin Frei, Jakub Chuchlík, Ivan Lejčar náhradníci Jan Jarolím, Tomáš Cach

SVATEBNÍ SÍŇ PRO PRAHU 5

Dvoufázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 5
Organizátor	Jindřich Vítek
Sekretář soutěže	Filip Komárek
Předmět soutěže	Návrh nového reprezentativního objektu městské části Praha 5, který bude zahrnovat tři provozy: svatební síň pro svatby, vítání občánků, případně i pro další společenské nebo kulturní příležitosti; kavárnu-bar; výtvarnou galerii. Dále bude předmětem ideový návrh řešení umístění budovy mateřské školy v řešeném území.
Předpokládané ceny a odměny celkem	1 140 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	30. 5. 2022
Porota	Petr Hruška, Jan Aulík, Štěpánka Šmídová, Lukáš Herold, Zuzana Hamanová náhradníci Milan Kryl, Lukáš Vacek, Jan Kasl, Boris Redčenkov

ČÁSLAV MILOŠI FORMANOVI – VÝTVARNÉ DÍLO NA KOMENSKÉHO NÁMĚSTÍ

Jednofázová otevřená projektová výtvarná soutěž

Vyhlašovatel	Město Čáslav
Organizátor	David Mateáško www.cka.cz/cs/svet-architektury/seznam-architektu/ing-arch-mga-mateasko-david
Sekretář	Radka Neumanová
Předmět soutěže	Návrh uměleckého díla, které bude připomínat osobnost oscarového režiséra a scenáristy Miloše Formana. Narodil se v domě čp. 555, Balkán I. Ulice byla roku 2008 přejmenována na Formanovu na počest jeho rodičů, kteří oba zahynuli v koncentračních táborech. V Čáslavi prožil pouze dětství, ale silný vztah k městu si dle veřejných prohlášení i vzpomínek rodiny zachoval po celý život. A Čáslav se v posledních letech snaží k jednomu ze svých nejvýraznějších rodáků hledat ten svůj. Jedním z kroků na této cestě by mělo být i nové výtvarné dílo na Komenského náměstí, na „plácku“ pod okny bývalého evangelického učitelského ústavu, kde učil i jeho otec. Dílo by mělo svým ztvárněním, použitými materiály i proporcemi dotvářet charakter a atmosféru náměstí, i parku v jeho centrální části, a být důstojným, důvtipným a nepatetickým připomenutím této význačné osobnosti.
Předpokládané ceny a odměny	228 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	30. 5. 2022
Porota	Vlastislav Málek, Matěj Forman, Jan Šépk, Ondřej Nekvasil, Veronika Marešová náhradníci Martin Horský, Jan Forman, Miroslav Jakubčík

SOUTĚŽE PO TERMÍNU ODEVZDÁNÍ SOUTĚŽNÍHO NÁVRHU / ŽÁDOSTI O ÚČAST

PARK ČERNOVICKÁ PÍSKOVNA

Jednofázová otevřená projektová urbanisticko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel Organizátor	Statutární město Brno Kancelář architekta města Brna, p. o.
Sekretář Předmět soutěže	Kristina Župková Návrh urbanisticko-krajinář- ského řešení parku Černo- vická pískovna, který vznikne rozsáhlou transformací sou- časného těžebního prostoru a přiléhajících území v jihozá- padní části města. Záměrem je vznik nového moderního parku celoměstského význa- mu, který kromě svého re- kreačního a relaxačního vyu- žití zajistí podmínky pro exis- tenci a další rozvoj místního přírodního bohatství. Účelem soutěže je nalézt a ocenit op- timální řešení transformace území dotčeného mnoha pro- tichůdnými zájmy.
Předpokládané ceny a odměny celkem	900 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	8. 4. 2022
Porota	Petr Hladík, Petra Quittová, Michal Sedláček, Petr Kuče- ra, Vladimír Sitta, Zdeňka Vy- drová, Jiří Sádlo náhradníci Tomáš Koláčný, Filip Chvátal, Ludvík Kadlec, Jiří Hasoň, Alexandra Kout- ná, Monika Kněžková, Ondřej Nečaský, Daniel Matějka, To- máš Popelínský, Jan Sychra, Helena Vařejková

NÁVRH ARCHITEKTONICKÉHO ŘEŠENÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLY ROHAN, PRAHA 8

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Organizátor	Městská část Praha 8 LOXIA Architectes Ingenierie s. r. o.
Sekretář Předmět soutěže	Filip Komárek Návrh architektonického ře- šení včetně interiéru základní

školy Rohan, Praha 8 o ve-
likosti 3 × 9 tříd, včetně pří-
slušného zázemí a vybavení
dle metodiky Ministerstva
školství, mládeže a tělo-
výchovy ČR, tedy zejména
specializovaných učeben, tě-
locvičen a sportovišť, učitel-
ských bytů, kuchyně a jídelny
a další navazující infrastruk-
tury a ploch včetně jejího za-
členění do nově vznikající
městské struktury v lokalitě
Rohanské nábřeží, Praha 8;
celkem přibližně 9 500 m²
hrubé podlahové plochy.
3 400 tis. Kč

Předpokládané ceny
a odměny celkem
Datum odevzdání
soutěžních návrhů
Porota

1. 4. 2022

Ondřej Gros, Lukáš Vacek,
Rozálie Kašparová, Lada Ko-
laříková, Jan Kasl, Martin
Rusina, Osamu Okamura
náhradníci Tomáš Tatranský,
Jitka Romanov, Miloš Kopří-
va, Petr Klápště

SWAZKOVÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA DR. VÁCLAVA KOUNICE, SLAVKOV U BRNA

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Dobrovolný svazek obcí Dr. Václava Kounice
Organizátor	LAWYA tender, s. r. o.
Sekretář	Michal Šilhánek
Předmět soutěže	Návrh svazkové základní ško- ly Dr. Václava Kounice, Slav- kov u Brna.
Předpokládané ceny a odměny celkem	1 900 tis. Kč
Datum podání žádosti o účast	24. 2. 2022
Porota	Michal Boudný, Marie Jed- ličková, Martin Krátký, Jan Jehlík, David Mikulášek, On- dřej Tuček, Aleš Burian náhradníci Blahoslava Su- chánková, Jiří Půček, Rudolf Grimm, Petr Bořecký

LIBEREC – PAPIROVÉ NÁMĚSTÍ

Soutěžní dialog

Vyhlašovatel Organizátor	Statutární město Liberec HAVEL & PARTNERS, s. r. o., advokátní kancelář
Sekretář Předmět soutěžního dialogu	Kamila Kulhánková Návrh urbanistického a funk- čního řešení oblasti tzv. Pa- pírového náměstí, která je v současnosti vnitřní periferií statutárního města Liberec. Okolí tzv. Páprkového náměs-

tí je jednou z nejceněnějších lokalit v samém srdci města Liberec. Jeho jedinečná urbanisticky rostlá struktura je poslední vzpomínkou na „starý“ Liberec – žádnou podobnou čtvrť již město nemá. V současné podobě se však jedná o rozbité torzo městské čtvrti bez většího množství stálých obyvatel. Vítěz soutěžního dialogu bude mít za úkol připravit celkovou představu rozvoje v podobě „masterplánu“, který vedle urbanisticko-architektonických principů představí i principy vedoucí k zajištění plánovaného užívání a regulaci městské i soukromé výstavby. Na jeho základě pak vznikne podrobná Územní studie řešeného území (sloužící i jako podklad pro změnu územního plánu) a architektonicko-krajinářský návrh Městských teras. Ten bude dále rozpracován do podoby kompletní projektové dokumentace a následné realizace.

1 600 tis. Kč

7. 3. 2022

Jaroslav Zámečník, Marek Vávra, Jindřich Felcman, Štěpánka Šmídová, Peter Gero, Lukáš Kohl, Osamu Okamura
náhradníci Adam Lenert, Petr Štefek, Miroslava Zadražilová

Předpokládané ceny
a odměny celkem

Datum podání
žádosti o účast

Porota

POLYFUNKČNÍ DŮM V BOTANICE

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Pražská developerská společnost, p. o.
Organizátor Pražská developerská společnost, p. o.
Sekretář Miroslav Vodák
Předmět soutěže Zpracování architektonického návrhu polyfunkčního domu s byty v ulici V Botanice, na pozemku parc. č. 69 a část pozemku parc. č. 70 v k. ú. Smíchov, pro potřeby nájemního bydlení hl. m. Prahy. Předmětem soutěže je zároveň zpracování návrhu řešení nejbližšího okolí polyfunkčního domu (část pozemku parc. č. 57/1, 57/2 a 70 v k. ú. Smíchov) a přilehlého veřejného prostranství, který bude sloužit pro další koordinovaný postup v lokalitě.

1 900 tis. Kč

Předpokládané ceny
a odměny celkem

Datum podání žádosti
o účast

21. 3. 2022

Porota

Rastislav Tomaščík, Petr Zeman, Zdeněk Doležal, Boris Redčenkov, Jaroslav Šafer, Ondřej Rys, Richard Sidej
náhradníci Petr Hlaváček, Michaela Kloudová, Zuzana Hamanová, Oldřich Hájek, Petra Kunarová

PIETNÍ ÚPRAVA ĎÁBLICKÉHO HŘBITOVA V PRAZE

Užší jednofázová krajinářsko- architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Správa pražských hřbitovů
Markéta Kohoutová
Markéta Pražanová
Návrh konceptu řešení nové pietní úpravy Ďáblického hřbitova, který je národní kulturní památkou. Součástí projektové části soutěžního návrhu je pietní úprava pohřebiště severní části hřbitova, v níž se nacházejí hromadné šachtové hroby politických vězňů a příslušníků II. a III. odboje a další hroby a pomníky. Dále je třeba navrhnout krajinářské úpravy celého řešeného území (vegetace, komunikace, mobiliář, osvětlení, vodní prvky atd.), kultivovat vstupní prostor u severní kubistické brány (včetně návrhu nového funkčního využití dvojice kubistických rondelů) a navrhnout zázemí obřadní síně i provozní zázemí hřbitova.

600 tis. Kč

Předpokládané ceny
a odměny celkem
Datum podání žádosti
o účast
Porota

30. 3. 2022

Petr Fifka, Martin Červený, Milena Johnová, Miloš Růžička, Jan Šépka, Pavel Buryška, Zdeněk Sandler, Ján Stempel, Jitka Trevisan
náhradníci Tomáš Kaštopský, Eva Horáková, Kristýna Lhotská, Petr Zeman, Anna Šlapetová, Štěpánka Šmídová

CENTRUM MĚSTA ČERVENÝ KOSTELEC

Užší jednofázová projektová urbanistická soutěž řešená formou soutěžního workshopu

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Město Červený Kostelec
Centrum rozvoje Česká Skalice
Michal Kudrnáč
Urbanistické, architektonické, dopravní a krajinářské

	řešení centra města, které zahrnuje plochu náměstí TGM, stávající autobusové nádraží a volnou zelenou plochu mezi náměstím a autobusovým nádražím. Hlavní důraz je kladen na zklidnění a omezení dopravy v prostoru náměstí, které dlouhodobě funguje pouze jako křižovatka dopravních cest a neplní tak funkci náměstí. 550 tis. Kč
Předpokládané ceny a odměny celkem	
Datum podání žádosti o účast	21. 3. 2022
Porota	Jiří Regner, Lukáš Ehl, Jan Jehlík, Mikoláš Vavřín, Václav Pivoňka náhradníci Tomáš Prouza, Pavel Matyska, Yvette Vašourková

DOSTAVBA RADNICE VE ZLÍNĚ

Veřejná zakázka zadávaná v tzv. řízení se soutěžním dialogem

Vyhlašovatel	Statutární město Zlín
Předmět soutěžního dialogu	Návrh architektonického řešení souboru staveb zlínské radnice č. p. 10, 12 a 15 a s těmito stavbami souvisejících ploch.
Předpokládané ceny a odměny celkem	1 749 997 Kč
Datum podání žádosti o účast	4. 4. 2022
Porota	Jiří Korec, Pavel Brada, Pavel Stojar, Ivan Bergmann, Antonín Novák, Miroslav Pospíšil, Zdeňka Vydrová náhradníci Bedřich Landsfeld, Tomáš Lang, Lukáš Blažek, Ladislava Horňáková

ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA SADOVÁ, BRNO

Jednofázová užší projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel Organizátor	Statutární město Brno Kancelář architekta města Brna, p. o.
Sekretář	Tomáš Pavlíček
Předmět soutěže	Návrh novostaveb základní a mateřské školy ve významné rozvojové lokalitě pro bydlení Sadová včetně nového centrálního veřejného prostranství a parku, které mají potenciál vytvořit z místa nové společenské centrum s veškerou nezbytnou vybaveností. Centrální veřejné prostranství a park budou

vymezeny stavbami základní a mateřské školy a také dalšími polyfunkčními objekty, které v rámci návrhu koncepčně dotvoří urbanistickou kompozici nových veřejných prostranství. Nový park, který je v návrhu Územního plánu města Brna vymezen v ploše městské zeleně, nahradí stávající park, který byl schválen v roce 2018 v rámci participativního rozpočtu a následně byl realizován v roce 2021 jako stavba dočasná. Cílem soutěže je najít vhodného zhotovitele projektové dokumentace výše uvedené občanské vybavenosti a také veřejných prostranství, který bude partnerem Zadavatele v rámci následné veřejné zakázky. 2 800 tis. Kč

Předpokládané ceny a odměny celkem
Datum podání žádosti o účast
Porota

11. 4. 2022

Filip Chvátal, Karin Karasová, Andrea Pazderová, Michal Sedláček, Petr Todorov, Martin Krupauer, Svatopluk Sládeček, Štěpánka Šmídová, Robert Sedlák
náhradníci Jiří Herman, Jaroslav Suchý, Zbyněk Šolc, Petr Hruška, Pavel Klein, Lenka Dvořáková

PŘIPRAVOVANÉ SOUTĚŽE

ADMINISTRATIVNĚ-TECHNICKÁ BUDOVA ZZS

Dvoufázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Hlavní město Praha
Nová administrativně-technická budova ZZS jako hlavní sídlo pražské zdravotnické záchranné služby. Svým dispozičním řešením i architektonickým zpracováním by měla reagovat na komplexnost a komplikovanost provozu, ale také na pohodlí uživatelů, kteří jsou při výkonu své práce vystaveni nadměrně stresovým situacím. Ústředním bodem budovy je Zdravotnické operační středisko – dispečink, kde pracovníci ZOS přijíma-

jí hovory a řeší krizové situace. ZOS je doplněno dalšími provozy, jako jsou vzdělávací a výcvikové středisko se zázemím pro výcvik záchranářů i veřejnosti, servis a očista sanitních vozidel a další záchranářské vybavenosti nebo administrativní zázemí celé pražské záchranné služby.

HASIČSKÁ ZBROJNICE SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V LANŠKROUNĚ

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Město Lanškroun
Předmět soutěže Návrh řešení novostavby hasičské zbrojnice Jednotky sboru dobrovolných hasičů v Lanškrouně včetně napojení na dopravní a technickou infrastrukturu.

REVITALIZACE HLAVNÍ TŘÍDY V ČESKÉM TĚŠÍNĚ

Dvoufázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel Město Český Těšín
Předmět soutěže Revitalizace ulice Hlavní třída v Českém Těšíně. Cílem je nalézt takové řešení, které s přiměřenými ekonomickými náklady optimalizuje a zkultivuje ulici, aby sloužila lépe potřebám veřejnosti. Cílem je najít kreativní a soudobé řešení, které bude respektovat současné ekologické, sociální i estetické nároky.

NÁSTAVBA A REKONSTRUKCE STÁVAJÍCÍCH PROSTOR ŠKOLNÍ BUDOVY V LIPKÁCH 1523, HRADEC KRÁLOVÉ

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Královéhradecký kraj
Předmět soutěže Návrh pro realizaci nástavby, přístavby a kompletní rekonstrukce stávajících prostor školní budovy V Lipkách 1523, Hradec Králové – Střední školy služeb, obchodu a gastronomie. Dále vybudovat chybějící učebnu odborného výcviku studené kuchyně a efektivně využít všech prostor v budovách školy pouze pro potřeby výuky. Budova pochází ze 70. let minulého století a je až na malé úpra-

vy (vybudování školní restaurace) v původním stavu. Byla projektována a několik let využívána jako centrum služeb (např. prodejna akvaristiky, kanceláře okresního mysliveckého svazu). V přízemí budovy se nachází byt školníka. Začátkem 90. let začala být po drobných úpravách využívána pro odborný výcvik oborů kadeřník, kosmetička a zahradník. Po vybudování školní restaurace i pro obor kuchař-číšník.

ŽELEZNIČNÍ STANICE NYMBURK HL. N.

Vyhlašovatel Správa železnic, s. o.
Předmět soutěže Návrhy architektonicko-urbanistického řešení novostavby výpravní budovy včetně podchodu v železniční stanici Nymburk hl. n. a rekonstrukce stávajícího výpravního objektu spolu s novostavbou objektu technologického. Cílem soutěže bude nalezení optimálního řešení výpravní budovy s návazností na širší vazby přednádražního prostoru, navazující dopravní infrastrukturu a železniční infrastrukturu. Nejlepší řešení tak zajistí rychlé odbavení, dobrou a intuitivní orientaci v prostoru železniční stanice a přednádraží, vysokou míru pohodlí a bezpečnosti cestujících a zvýší tak atraktivitu přepravy veřejnou dopravou.

REVITALIZACE NÁMĚSTÍ J. A. ALISE V PŘÍBRAMI – BŘEZOVÝCH HORÁCH

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel Město Příbram
Předmět soutěže Cílem revitalizace náměstí J. A. Alise v Příbrami VI-Březových Horách je oživení a proměna tohoto náměstí na důstojný prostor, který bude odpovídat významu tohoto prostoru a historickému kontextu původní hornické osady Březové Hory. Cílem soutěže je získat kvalitní architektonicko-urbanistický návrh revitalizace náměstí J. A. Alise, který se stane podkladem pro zpracování projektové dokumentace. Březové Hory byly do 1. poloviny 20. století samostatným městečkem s rozsáhlou

důlní činností. Ve 2. polovině 20. století, kdy došlo k rozvoji těžby uranu v Příbramském revíru, zaznamenala Příbram překotný stavební vývoj, kdy bylo vybudováno celé Březohorské sídliště, a proběhla výstavba rodinných domů na úpatí odvalů Březových Hor, čímž došlo k propojení obou měst. Přestože už náměstí J. A. Alise pozbylo svého významu z doby, kdy Březové Hory byly samostatnou obcí, neztratilo nic na svém významu pro obyvatele této městské části a zároveň tvoří třetí příbramské náměstí, resp. po náměstí T. G. Masaryka ve staré Příbrami, náměstí 17. listopadu na Březohorském sídlišti z 50. let, je náměstí J. A. Alise přirozeným centrem třetí nejdůležitější části Příbrami – Březových Hor.

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA PARDUBICE-POLABINY

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Statutární město Pardubice
Architektonický návrh novostavby základní umělecké školy s kapacitou 1200 žáků pro 4 obory – literárně-dramatický, výtvarný, taneční, hudební. Předmět soutěže je možné realizovat na pozemcích ve vlastnictví Statutárního města Pardubice, parc. č. 3716, st. 5668, 3677/1, v k. ú. Pardubice. V rozsahu řešeného území bude návrh novostavby ZUŠ obsahovat i architektonické řešení přílehlého areálu školy včetně urbanistických a dopravních vazeb na okolní veřejná prostranství sídliště. Součástí návrhu budovy je návrh charakteru interiéru školy.

KULTURNÍ CENTRUM KINO 70 V NOVÉM MĚSTĚ NAD METUJÍ

Jednofázová otevřená architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Město Nové Město nad Metují
Zpracování architektonického návrhu rekonstrukce a revitalizace budovy Kina 70 v Novém Městě nad Metují a jejího budoucího multifunkčního využití pro provoz kina, divadla, hudební a další možné produkce (tanec, konference, výstavní činnost).

OSTROV CHOCEŇ

Jednofázová užší projektová architektonicko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Město Choceň
Návrh urbanistického, architektonického a krajinářského řešení Ostrova v Chocni.

→ Aktuální informace o výsledcích soutěží, probíhajících a připravovaných soutěžích viz www.cka.cz

19

94

DE

přehledka realizací z architektonických soutěží

20

05

—

04

podzim roku 2022

SE

T

—

15

NEJVĚTŠÍ rezidenční stavitel v ČR

**CENTRAL
GROUP**

Již **28 let** stavíme novou Prahu.
Ve **185 úspěšně dokončených projektech**
jsme prodali téměř **18.000 nemovitostí**

Spolupracujeme s **nejlepšími architekty**
současnosti (např. Josef Pleskot, Eva Jiříčná,
Jakub Cigler) a společně s nimi rozvíjíme
celé nové pražské čtvrti

Vlastníme kolem 1,5 milionu m²
brownfieldů a pozemků určených
k výstavbě pro více než
30.000 bytů po celé Praze

Mnoha desítkami milionů korun
každý rok přispíváme na obecně prospěšné
účely a realizaci veřejných staveb

Jsme generálním partnerem
Sdružení pro architekturu a rozvoj
a jím pořádaných pololetních summitů

central-group.cz

